

viety siirriin 23.7.2013

Pauliina Tiusanen
Rakennuskulttuuriyö
Kivikenkä
Nuolikuja 24 D 21
36200 Kangasala
p.040-5227 865
pauliinatusanen@suomi24.fi

Raportti
10.4.2003

Rakennusinventointi

IKAALINEN

Keskeisten alueiden osayleiskaava

JOHDANTO

Rakennusinventointi on tehty loka-joulukuussa 2002 Ikaalisten keskeisen alueen yleiskaavan perusselvityksenä. Alueella sijaitsevia maarekisterikyliä ovat Kilvakkala, Sammi, Karhoinen, Läkälä, Ikaalinen, Kalmaa ja Sarkkila. Yksi kohde on Kartun kylän puolella, mutta se on käsitelty Kilvakkalan kylän yhteydessä. Kylärajaukset kartoille on tehty yleispiirteisesti, sillä kylät sijaitsevat niin lomittain ja sisäkkäin.

Inventoinnissa on pyritty selvittämään alueella sijaitsevien maarekisterikylien historiaa, kanta- ja lohkotilat, torpat, mäkituvat ja muut historiallisesti, rakennushistoriallisesti tai maisemallisesti merkittävät kohteet.

Tiedot perustuvat isojakokarttoihin ja niiden asiakirjoihin, uusjakokarttoihin sekä muihin Hämeenlinnan maanmittauslaitokselta löytyneisiin karttoihin ja asiakirjoihin sekä kirjallisiin historiallisiin lähteisiin. Myös joitakin haastatteluja on tehty.

Kohteet on valokuvattu ja kuvailtu yleispiirteisesti. Sisätilainventointia ei ole tehty. Omistajia ei ole pyritty tavoittamaan ja heitä on haastateltu ainoastaan mikäli ovat sattuneet olemaan paikalla. Rakennushistoriaa on selvitetty kirjallisten lähteiden avulla. Yleispiirteistä kuvausta varten on otettu värilliset digi-kuvat. Kuvat on pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan siten, että kohteen sijoittuminen ympäristöönsä tulisi esiin. Kohdeinventointitiedostot on laadittu Excel:llä ja ne siirretään paikkatietojärjestelmään. Tarkempaa dokumentointia edustavat mustavalkokuvat. Valokuvat ja niiden käyttöoikeus on luovutettu Ikaalisten kaupungille, joka lahjoitti ne Ikaalinen-Seuralle.

Keskustan osalta päivitettiin Museoviraston rakennushistorian osaston vuonna 1976 tekemän inventoinnin tiedot sisätiloja lukuun ottamatta. Rantopää ja Strömmerin 1920-luvulla kaavoittama alue on käsitelty tässäkin aluekokonaisuuksina, mutta kohdeinventoinnin ansaitsemia rakennuksia alueilla kuitenkin olisi runsaasti. Lisäksi on pari muuta kokonaisuutta, joita edellisessä inventoinnissa ei oltu huomioitu.

JOHTOPÄÄTÖS

Kilvakkala

Kilvakkalan kylään, Kilvakkalantien varteen, uusjaon myötä syntynyt raittimainen tunnelma on edelleen hyvin aistittavissa (1). Kylän raitille jäi edelleen useita kantatiloja ja pääosassa on hyvin ominaispiirteensä säilyttäneitä vanhaa rakennuskantaa. Arvokkaimmat yksittäiset kohteet ovat Alasoini, entinen Yläsoini ja Tapiainen, jotka ovat alkuperäisillä paikoillaan kylätontilla sekä koulu, joka on rakentunut entisen kantatilan tontille. Kohteet muodostavat raitilla merkittävimmän aluekokonaisuuden (2). Raitilla on lisäksi muuta paikallisesta historiasta kertovaa rakennuskantaa mm. kauppoja ja leipomo (3). Raitin itäpäähän 1940-50-luvulla muodostunut muutaman tilan kokonaisuus taas kertoo kylän nuoremmasta historiasta (4).

Raittimainen tunnelma ja vanhaa rakennuskantaa sisältävät kantatilat tulisi kaavoituksella turvata.

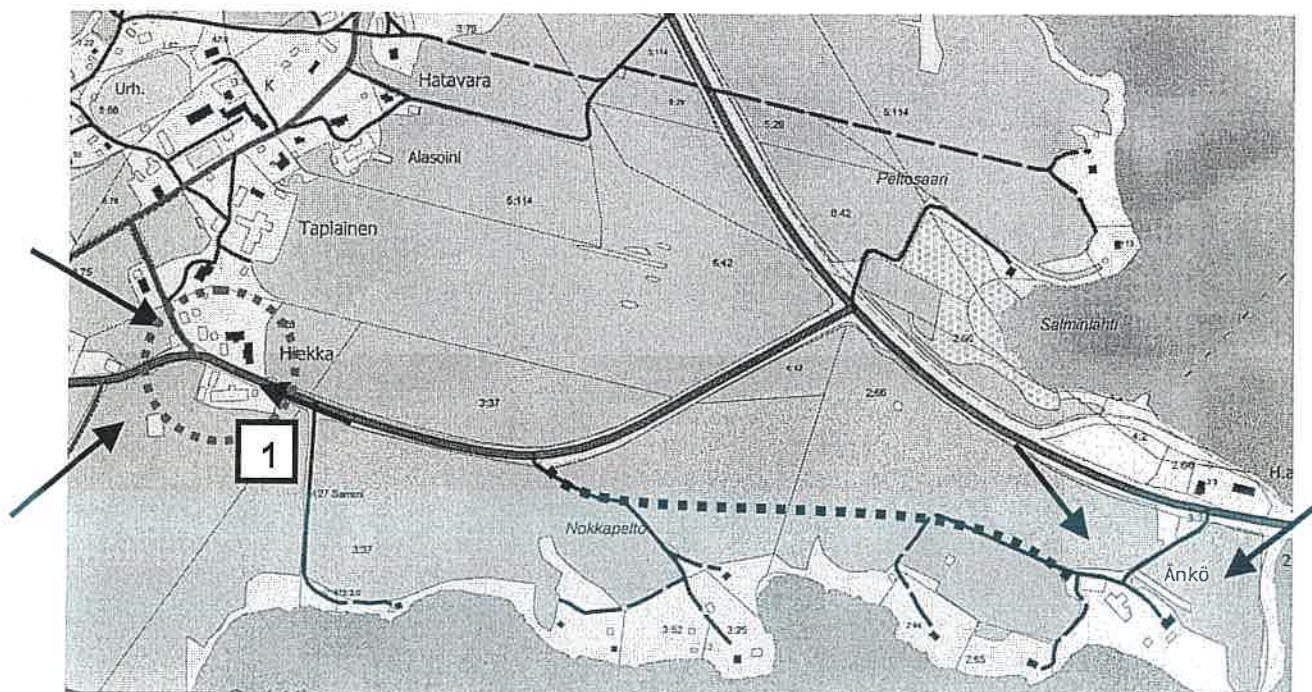
Uusjaon myötä sivummalle siirretyt kanta- ja lohkotilat ovat pääosin maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä. Rakennuskanta on hiukan nuorempaa siirtojen myötä, vaikkakin useissa saattaa olla vanha runko.

Torppa-alueen (5) tunnelma ja maisema katajaisine keteineen ja vanhoine rakennuksineen tulisi turvata.

Sammi

Sammin kylän Hiekan tila liittyy sijaintinsa johdosta maisemallisesti Kilvakkalan kylään. Hiekkaa ja Kilvakkalan kylää ympäröivät peltomaisemat, jotka ovat säilyneet viljelyksessä vuosisatoja. Uusi valtatie on halkaissut nämäkin pellot, mutta tien länsipuoli on edelleen laaja ja avoin sekä rakentamaton. Hiekan tilan rakennuskanta on erittäin edustavaa ja se sijaitsee alkuperäisellä paikallaan kylätontilla (1). Tila onkin historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä. Myös Änkön tila on maisemallisesti ja historiallisesti merkittävä, rakennustaiteelliset arvot ovat heikentyneet. Molemmat tilat ovat kuitenkin säilytettäviä.

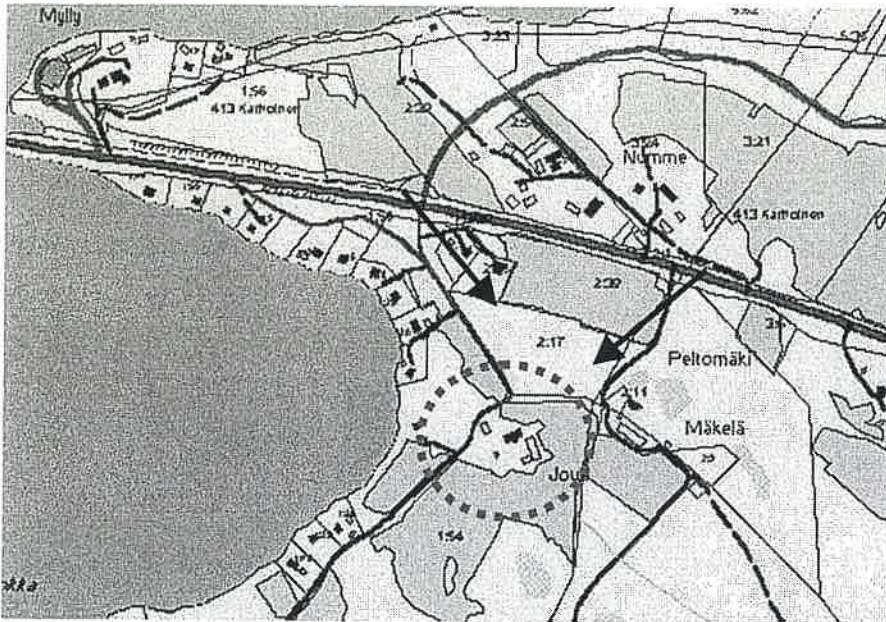
→ Tärkeitä näkymäsuuntia

----- Entistä kolmostietä

Karhoinen

Karhoisten kylän maisema on muuttunut merkittävästi uuden Valtatien halkaistua kylän maat. Kylä ja sen talot sijoittuvat molemmin puolin tietä. Maisemallisesti merkittäviä ovat tiellekin näkyvät Mäkelän ja Joutin tilat. Molemmat tilat ovat vanhoina kantatiloina myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaita. Rakennushistorialliset piirteet ovat heikentyneet muutosten myötä. Numme ja Peltomäki ovat säilyttäneet rakennushistorialliset arvonsa. Erityistä maisemallista arvoa ei kummallakaan ole, mutta kulttuurihistoriallista arvoa kylläkin.

Valtatien pohjoisen puoleinen osa kylästä on rakentamiseltaan hajanaista, eikä merkittäviä vanhoja peltoja, niittyjä tai tielinjauksia ole olemassa. Alueella ei ole Nummen tilan lisäksi erityisesti mitään suojeluarvoja. Tien etelän puoleisella osalla on säilynyt pienipiirteistä viljelymaisemaa Mäkelän ja Joutin tilojen ympärillä. Kumpuileva peltomaisema tulisi pitää avoimena tilana, jossa yksittäistilat ovat maamerkkimäisiä kohteita.

..... Todennäköinen kylätontin paikka

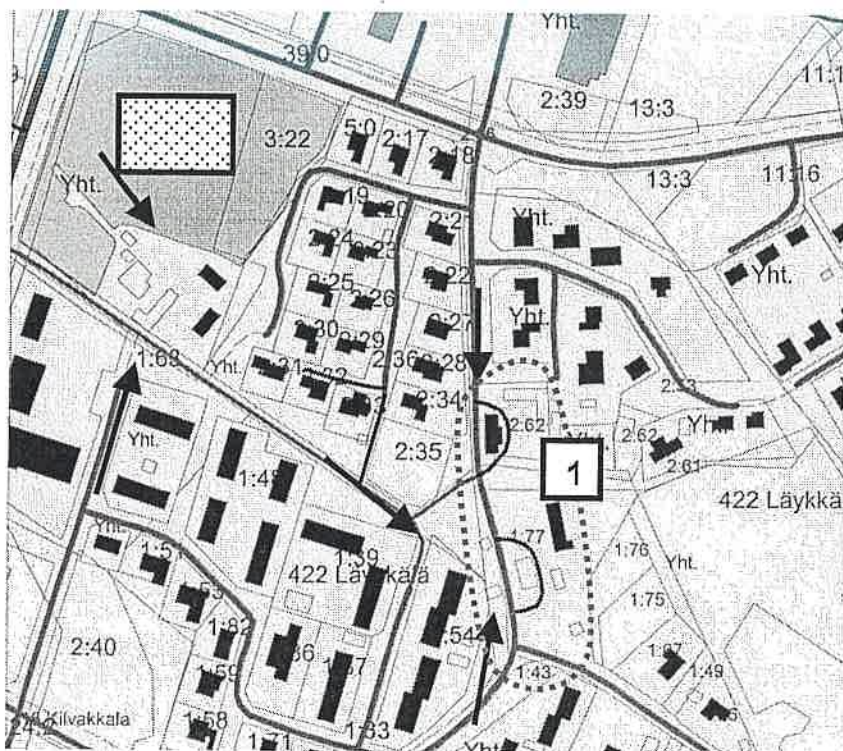

Tärkeitä näkymäsuuntia

Läykkälä

Läykkälän kylä on kokonaan muuttanut luonteensa. Yksittäiset säilyneet kantatilat ovat kaikki historiallisesti ja rakennushistoriallisesti niin arvokkaita että niiden säilyminen tulisi kaavalla turvata. Tilojen ympärille ei tulisi enää nykyistä lähemmäksi rakentaa.

Läykki ja Palomäki muodostavat kokonaisuuden todennäköisesti vanhan kylätontin kohdalle (1).

Kartalta puuttuva uusi rakennus

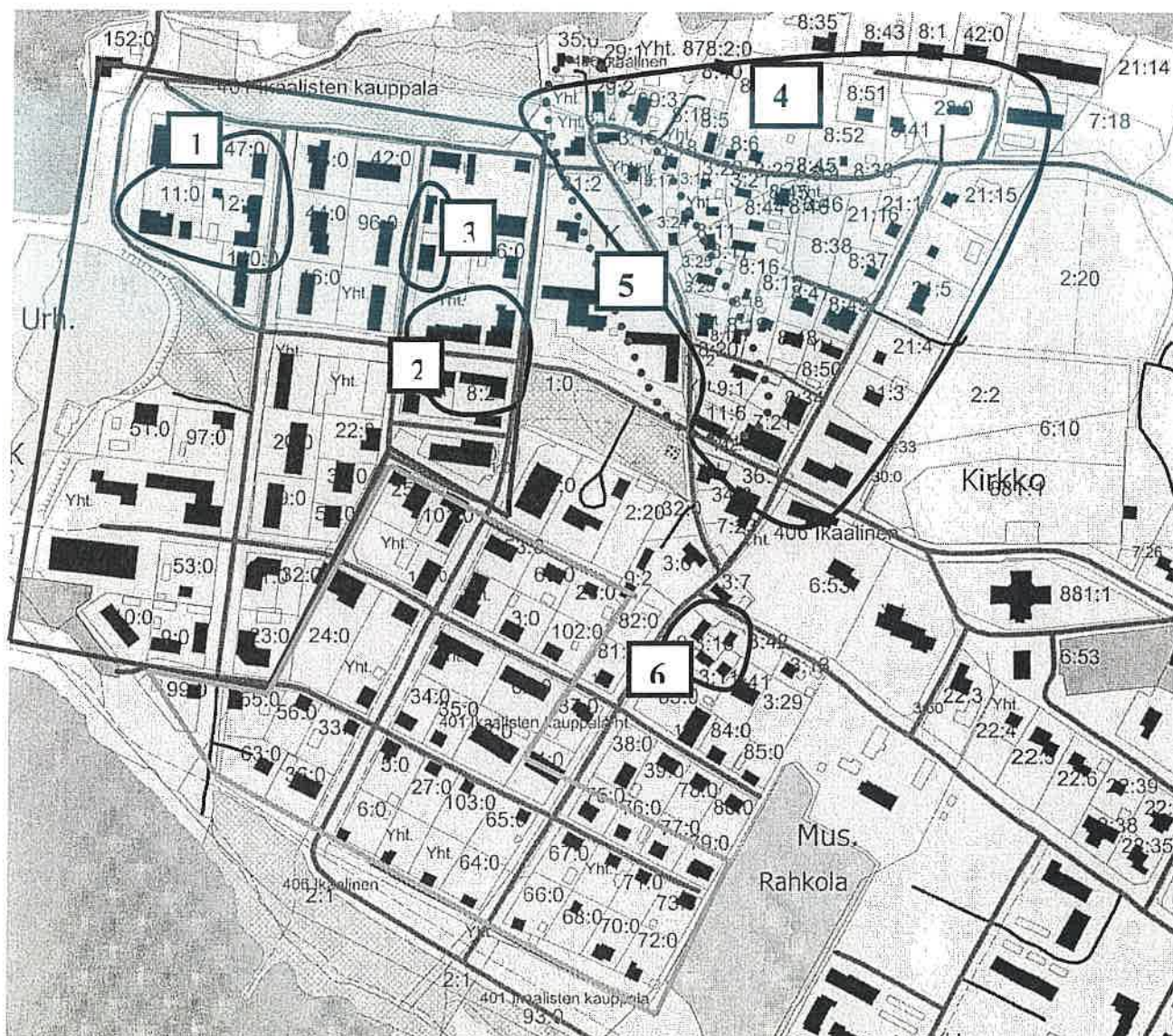
Tärkeitä näkymäsuuntia

Ikaalinen

Kaikki kohdeinventoidut kohteet ovat kulttuurihistoriallisesti ja rakennushistoriallisesti merkittäviä kohteita. Niiden maisemallinen merkitys on heikentynyt ympärille tulleen uudisrakentamisen myötä. Merkittävimpiä kokonaisuuksia ovat Vanhassa Kauppalassa Poppelikatu 3:n, 5:n ja Tuomaritalon muodostama kokonaisuus (1) sekä Kauppalan porttina toimivat Eräsen kauppatalo ja Vanhat apteekkirakennukset (2). Pienen kokonaisuuden muodostavat Kauppakadun kaksi vanhaa rakennusta (3).

Erityisen merkittävä kokonaisuus on kauppalan ulkopuolella sijaitseva Rantopään alue (4), jossa on säilynyt suuri määrä vanhoja rakennuksia ja ne ovat säilyttäneet hyvin ominaispiirteensä. Rantopäässä merkittävin osa-alue on Mänttikujan ja Välitien varren rakennukset, jotka yhdessä Vanhan kansakoulun sekä Vanhan Tampereentien varressa sijaitsevan liikerakennuksen kanssa muodostaa ehjän, runsaasti hyvin ominaispiirteensä hyvin säilyttäneiden rakennusten kokonaisuuden (5). Rantopään yksittäisten rakennusten säilyminen tulisi turvata kaavoituksella. Myös niiden ominaispiirteiden säilyminen tulisi taata siten, että alueelle olisi ohjeet julkisivujen korjaamisesta restaurointiperiaatteiden mukaan. Alueen ominaispiirteet tulisi turvata kaavalla ja esim. rakentamistapaohjeilla.

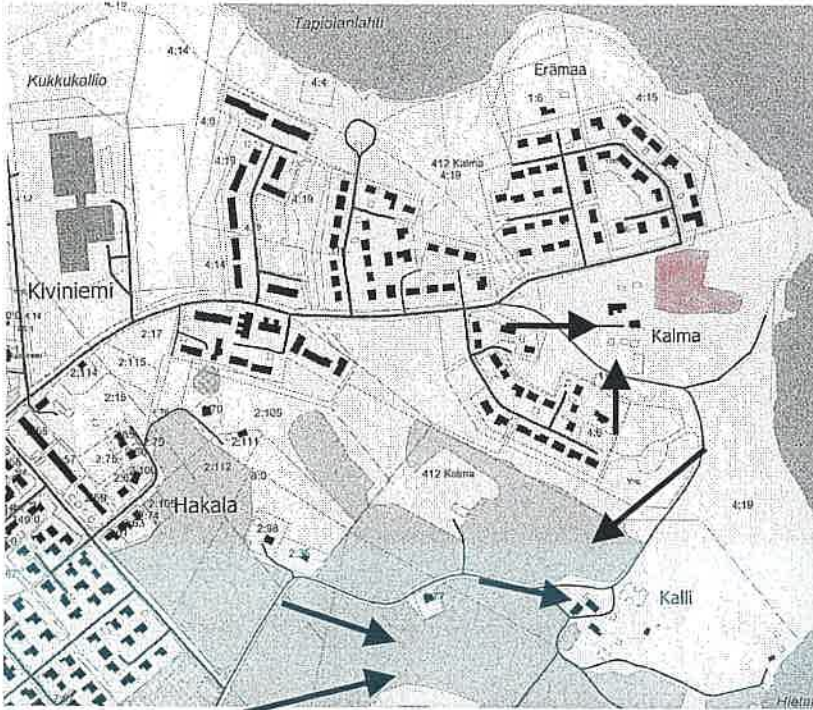
Yksittäiset entiset kantatilat ovat kulttuurihistoriallisesti ja rakennushistoriallisesti merkittäviä ja ne tulisi kaavalla suojella. Oman osa-alueensa muodostaa Rahkolan mäkitupa-alue, jossa on muutaman rakennuksen muodostama kokonaisuus tallella (6). Tarkka aluerajaus on tekemättä. Selkeästi Rahkolaan kuuluneiden torppien ympärillä oli joitakin rakennuksia, joiden taustasta ei ole tietoa. Rakennukset tulisi kohdeinventoida.

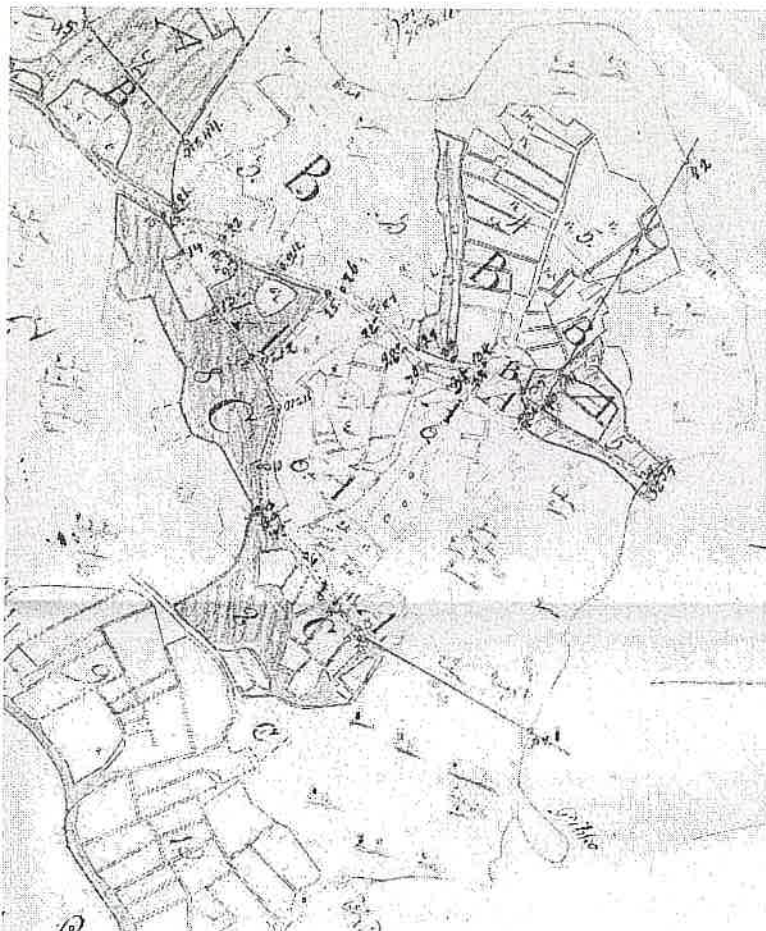
- Vanhan kauppalan likimääräinen rajaus
 Bertel Strömmerin suunnitteleminen laajennusten likimääräinen aluerajaus.

Kalmaa

Kalmaan kylään on tässä inventoinnissa katsottu kuuluvaksi myös Kallin tilan. Kalli on maisemallisesti erittäin merkittävä ja sen ympärillä on laajajkot, avoimet viljelymaisemat säilyneet hyvin. Tilalla on myös rakennushistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa, joka tulisi kaavalla suojella. Kalmaan tila on jäänyt uudisrakentamisen keskelle, mutta tilan pihapiirin aivan lähituntumassa on onneksi jonkinlainen suojavyöhyke. Suojavyöhyke tulisikin säilyttää ja pihapiiri suojella kokonaisuutena.

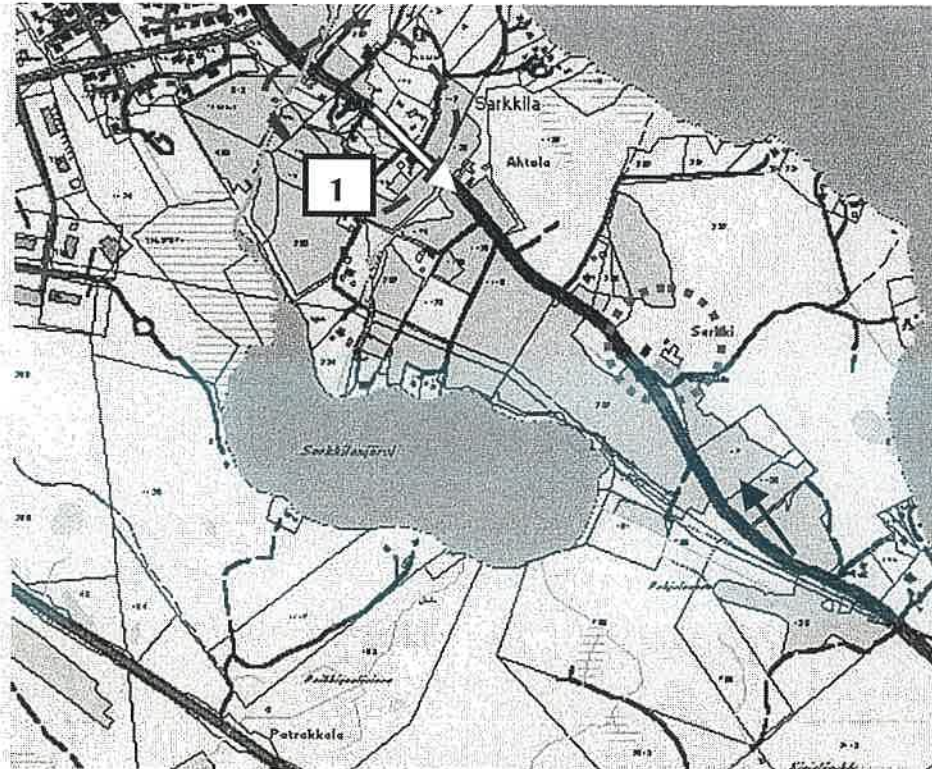
→ Tärkeitä näkymäsuuntia

Sarkkila

Sarkkila on aina ollut pieni kylä. Vanhoista kantatiloista on nykyisin enää jäljellä Sarkki, joka onkin historiallisten arvojen lisäksi maisemallisesti ja rakennushistoriallisesti arvokas. Tilan ympärillä on myös kylän vanhimmat peilot, jotka ovat edelleen avoimet Sarkkijärvelle. Myös Ahtola on historiallisesti ja maisemallisesti arvokas, rakennushistorialliset arvotkin ovat melko hyvin säilyneet. Sarkkijärven eteläpään alueen luonteeseen kuuluu, että tilat ovat yksittäistiloja.

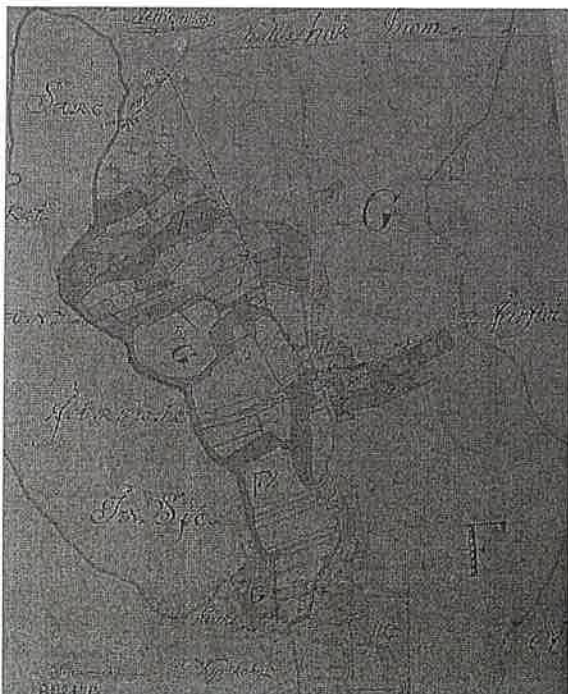
Entisellä torppa-alueella (1) on joitakin hyvin luonteensa säilyttäneitä rakennuksia, mutta sekaan on tullut myös uudisrakennusta. Alueen luonne on kuitenkin edelleen olemassa, sillä rakennukset ovat pieniä ja hajanaisesti sijoitettuja. Luonteen säilymisen voisi turvata uudisrakentamisen massoittelemalla ohjaamisella. Invetoinnissa ei selvinnyt ovatko torpat Sarkkijärven kylän tilojen vai Kalmaan tai Kallin tilojen. Karttojen perusteella maat ovat joskus olleet Kallin.

■■■■■■■■■■ Todennäköinen kylätontin paikka

Tärkeitä näkymäsuuntia

ARVOLUOKITUS

Arvottamisen pääperiaatteet

Inventointikohteiden valinnan ja arvottamisen perusteina on käytetty Pirkanmaan maakuntamuseolta saatua kolmijakomallia mukauttaen sitä tähän inventointiin: (Sulkeissa kortissa vastaavaa arvoa nimittävä kohta)

1. Arkkitehtoniset, rakennustekniset ja rakennusperinteiset arvot (Rakennushistoriallinen)
2. Ympäristöarvot (Maisemallinen)
3. Historialliset arvot (Historiallinen)

Paikallistason inventoinnissa periaatteet nojautuvat nimenomaan paikallisiin arvoihin. Inventoinnissa on käytetty näitä arvottamisperiaatteita, kiinnittäen huomiota nimenomaan lkaalisille ominaisiin piirteisiin. Lisäksi koko alueella on ollut erilaisia osa-alueita, joilla kullakin on ollut omia tyypillisiä piirteitä. Koko alueesta oli selvästi erikseen jaettavissa taajaman tai taajamaläheinen luonne, jossa kuitenkin vielä piirteitä agraarikulttuurista sekä agraarialue.

Arvoluokitukset on tehty käsittämään pihapiiriä kokonaisuutena. Rakennushistoriallisista perusteista on tehty yhteenveto kaikkien pihapiiriin kuuluvien rakennusten osalta, joka on tavallaan keskiarvoisesti vaikuttanut arvottamisperusteisiin. Tämä keskiarvo liitettyä historiallisiin ja maisemallisiin arvoihin, muodostaa kokonaisuuden arvon, osana kylän historiaa. Mikäli eteen tulee luvanvaraisia korjaus- tai purkutoimenpiteitä, tulee tilalla todennäköisesti tehdä tarkempi rakennuskohtainen inventointi. Joidenkin yksittäisten pihapiirin rakennusten erityispiirteiden osalta on maininta luettelointiperusteissa.

Rakennushistorialliset ja –perinteiset arvot, arkkitehtoniset arvot

Arkkitehtonisesti (rakennustaiteellisesti) arvokas: tiettyä arkkitehtonista tyyliä henkivä kohde.

Erityisesti lkaalisten vanhasta kauppalasta ja muualtakin keskustasta löytyy melko puhdaspiirteisiä empire-tyylin ja 1920-luvun klassismin edustajia

Rakennusteknisesti arvokas: käytetty rakennusteknisesti tyypillisiä tai uniikkeja ratkaisuja.

Agraarialueilla tyypillinen talousrakennusten sisäänkäyntien holvaus on uusjaon jälkeen ollut kulmikas. Muutamalla tilalla, maisemallisesti yhtenäisellä suuralueella, on hirsirunkoinen asuinrakennus rapattu 1940-luvulla.

Rakennusperinteisesti arvokas: oman aikakautensa ja alueensa rakennusperinteen tyypillinen edustaja.

Agraarialueilla kantatilojen päärakennukset ovat pääsääntöisesti paritupia. Päärakennukset on usein uusjaon jälkeen uusittu suuren keskikuistin omaaviksi.

Taajama-alueella päärakennusten tyyli on muuttunut herraskaisemmaksi ja tyyliuuntausmallina on ollut empire. Esim. Rahkolan pihapiirissä on usean eri tyyliuunnan edustajia.

Ympäristöarvot

Maisemallisesti/kaupunkikuvallisesti merkittävä: arvokas osana ympäristökokonaisuutta, näkyy ympäristössään hyvin, muodostaa oman maisemallisen kokonaisuuden.

Taajamassa kohteet ovat pääsääntöisesti yksittäisiä kohteita, jotka ovat ympäristössään merkittäviä maiseman kiintopisteitä. Tämä johtuu yleensä ympäristössä tapahtuneista muutoksista. Joitakin useamman talon kokonaisuuksia kuitenkin on olemassa. Kokonaisuudet on johtopäätösosuuksissa esitelty erikseen kartoilla ja teksteissä.

Agraarimaisemassa on sekä yksittäisiä pihapiirejä, jotka ovat maisemassa merkittäviä, katseen kiinnittäviä kiintopisteitä, että kokonaisuudessa merkittäviä kohteita.

Historialliset arvot

Asutushistoriallisesti arvokas: kantatilat, lohkotilat ja torpat sekä muut paikallisesti merkittävät asutushistoriaan liittyvät kohteet.

Keskustassa vanhojen kantatilojen luonne rakennuksineen on käyttötarkoituksen muutoksen vuoksi muuttunut jo varhaisessa vaiheessa. Entiset kantatilat ovat esim. pappiloina. Taajaman läheisyydessä tilojen rakennukset ovat säilyneet, mutta enää ei harjoiteta maaseutuelinkeinoja. Torppia koko alueella on varsin vähän, joten niiden arvo korostuu harvinaisuuden takia. Erilaisia sosiaalisia kerrostumia edustaa mm. Rantopään alue.

Agraarialueilla kantatilat harjoittavat edelleen pääsääntöisesti jonkinlaista maaseutuelinkeinoa viljelyksineen ja pihapiirien rakennuskantaan kuuluu useita toimintaan liittyviä rakennuksia.

Taloushistoriallisesti arvokas: teollisuus-, kauppa- tai liikennehistorian kannalta merkittävä. Liittyy merkittävään taloudelliseen toimintaan.

Kauppahistorian kannalta arvokkaita rakennuksia ovat kauppalassa mm. apteekit ja Eräsen kauppatalo sekä Kilvakkalassa kyläkaupat.

Sivistyshistoriallisesti arvokas: esimerkiksi kirjastot ja koulut

Sivistyshistoriaa edustavat keskustan ja Kilvakkalan koulut.

Aatehistoriallisesti arvokas: esimerkiksi työväentalot, seurojen talot. Voidaan arvioida myös esimerkiksi kansanperinteeseen (ja uskomuksiin yms.) liittyviä rakenteita ja rakennuksia.

Aatehistoriaan liittyvä rakennus on Kilvakkalan vanha työväentalo sekä Tempaus, jossa on toiminut voimistelu- ja urheiluseura sekä maamiesseura.

Henkilöhistoriallisesti arvokas: liittyy johonkin historiallisesti merkittävään henkilöön.

Näitä edustavat esim. Bertel Stömmerin, joka on tunnettu suunnittelija, suunnittelemat rakennukset sekä Jyllingin asuttama Kalmaa.

Tapahtumahistoriallisesti arvokas: jonkin ilmiön kehitykseen liittyvä rakennus tai paikka, jossa on tapahtunut jotain merkittävää.

Tapahtumahistoriallisesti arvokkaita kohteita ei alueella esiintynyt.

Sosiaalhistoriallisesti arvokas: edustaa havainnollisella tavalla alueelle tyypillistä sosiaalista kerrostumaa, elämäntapaa yms.

Rantopään alue edustaa taajaman kupeeseen kehittyntä työväenluokan asumistyyliä, joka poikkeaa vanhan kauppalan ja muun taajama-alueen herraskaisemmasta rakennustyylistä selvästi sekä rakennusten koon, määrän ja tontille sijoittelun suhteen. Myös maasto-olosuhteet ovat erilaiset kuin muualla.

Edellä kuvattujen arvottamisperusteiden perusteella on myös valittu inventoitavat kohteet. Kursiivilla kirjoitetut ovat joitakin esimerkkejä.

Näiden arvojen perusteella valitut kohteet tarkastellaan varsinaisiin arvoluokkiin sijoittamista varten seuraavien kriteerien pohjalta:

- edustavuus
- tyypillisuus
- alkuperäisyys, säilyneisyys, muutosten eri tasot
- yhtenäisyys
- kerroksisuusymbolimerkitys
- opetus- ja tutkimusarvo
- intensiteetti

Kohteet on jaettu kolmeen eri arvoluokkaan

1. Kohde on historiallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä. Pihapiirin rakennuskanta on säilyttänyt hyvin rakennushistoriallisen luonteensa. Kohde on paikallisesti erittäin merkittävä, omaa mahdollisesti myös seudullista arvoa.

2. Kohteella on historiallista ja/tai maisemallisesta arvoa. Lisäksi se on säilyttänyt hyvin tai melko hyvin rakennushistorialliset ominaispiirteensä. Kohde on paikallisesti arvokas.

3. Kohde on osa suurempaa historiallisesti merkittävää kokonaisuutta tai se on maiseman osana merkittävä, vaikka siihen on tehty melko runsaasti/runsaasti rakennushistoriallista arvoa heikentäviä muutoksia.

Ensimmäiseen ja toiseen luokkaan kuuluvien rakennusten kaavamerkintöjen tulisi olla sellaisia, että rakennusten säilyminen taataan. Kolmanteen luokkaan kuuluvat ovat merkittäviä kokonaisuuden kannalta ja myös niiden säilyminen olisi toivottavaa.

Museoviraston julkaisussa vuodelta 1993, Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt mainittuja kohteita inventoitavalla alueella ovat Kirkko ja tapuli, Kalmaan tila sekä Kilvakkalan-Viljalan kulttuurimaisema.

Pirkanmaan seutukaavaliiton julkaisussa vuodelta 1990, Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet on edellä mainittujen lisäksi Kotiseutumuseo, entinen kirkkoherran pappila, Keturi, vanha kansakoulu, Rahkola, vanha kauppalan asemakaava, kaupungin virastotalot (vanhat apteekit), Eräsen kauppatalo, Blommin talo, Tuomaritalo, Valkaman talo, Vapaakirkon talo, yhteiskoulun vanha rakennus, Oma-Tupa, Vienola, Rantopään alue, Keturin alue, Hakumäki, Kalli, Läykki, Kamraati, Tuomarla ja Kuivaniemi.

Edellä mainittujen kohteiden lisäksi maakunnallisesti arvokkaisiin ehdotetaan Kilvakkalan – Viljalan kulttuurimaisemaan lisättäväksi, Kilvakkalan-Viljalan-Sammin kulttuurimaisema, josta erityisen edustavia ovat Hiekan tila Sammin kylästä sekä Kilvakkalan kyläraitti jossa Alasoini, Vainio, Tapiainen ja koulu muodostavat erityisen merkittävän kokonaisuuden.

IKAALINEN

Historiaa:

Kylä oli jo 1540 iso ja vauras. Turkki oli kylän suurin talo. Muita maakirjassa olleita taloja olivat Rahkola, Taro, Keturi, Seppä, Kesti ja Alanen.

Vuoden 1641 maakirjan mukaan kylässä oli samat talot, Seppä nimellä Lauri Erkinpojan talo. Tästä Sepän talosta muodostettiin yhdessä Taron kanssa vuonna 1647 Ikaalisten pappila. Isojakokartoissa vuodelta 1788 mainitaan talot Turkki (nro 1), Keturi (nro2), Rahkola (nro3), Hakumäki (nro4), Alanen (nro5) ja Pappila (nro6).

Jo vuonna 1856 oli ollut esillä kaupungin perustaminen Ikaalisiin. Joulukuussa 1857 sai maaherra Langenskiöld valmiiksi ehdotuksensa kaupungin perustamisesta Ikaalisiin. Senaatti rohkeni kuitenkin ilmoittaa keisarille 15.1.1858 että Ikaalisiin olisi parempi perustaa kauppala, joka voisi palvelua seudun taloudellisia tarpeita aivan yhtä hyvin kuin kaupunkikin. Senaatti esitti myös, että piirilääkärin asunto ja apteekki järjestettäisiin kauppalaan. Huhtikuun 2. Päivänä keisari antoikin suostumuksensa hallituksen esityksiin ja myönsi sille valtuuden kauppalan perustamiseksi. Kauppalan varsinainen peruskirja julkaistiin vielä samassa kuussa. Vuonna 1858, kauppalan peruskirjan hyväksymisen jälkeen, lunasti valtio 26 tynnyrinalaa maata Ikaalisten niemen kärjessä sijainneen Turkin talon maista. Ruutukaavan, jossa oli kolma eri kokoa olevia tontteja, suunnitteli Turun ja Porin läänin silloinen lääninarkkitehti Georg Theodor Chiewitz.

Huolimatta siitä, että 1860 myytiin 14 tonttia, kauppalan rakentaminen edistyi odotettua hitaammin. Vielä kesällä 1871, kun kauppalassa järjestettiin Satakunnan Maanviljelysseuran näyttely ja kokous, panivat vieraat merkille, että kauppalassa oli vain pari kolme katua ja niiden varrella kaikkiaan seitsemän taloa. Puiden istutus kauppalan edustalle oli alulla jo 1864. Kuitenkin vielä 1871 puistoksi määrätty paikka Keturin ja kansakoulun välillä oli edelleen perunamaata.

Kauppalan ensimmäiset asukkaat olivat etupäässä muualta siirtyneitä virkamiehiä ja kauppiaita. Ensimmäiset rakennukset sijaitsivat Torikadun varrella, sen molemmin puolin. Useat taloista oli annettu vuokralle omistajan asuessa muualla. Kauppalankuvaa leimasi vielä 1900-luvun alussa suomalaiselle agraariselle kauppakaupugille tyypillinen tuotannon ja asumisen ykseys. Samalla tontilla asuttiin, harjoitettiin tuotantoa ja elinkeinoja. Kauppalan vanhalle osalle oli tyypillistä suurilla tonteilla olevat puistot ja puutarhat. Lähes kaikkien talojen pihalla oli koristeellinen huvimaja. Tontteja ympäröivät säleaidat. Ulkorakennukset olivat suhteellisen suuria. Katulyhdyt oli kauppalan kaduille asetettu jo kauan ennen sähkön tuloa. Koristeellisia penkkejä oli sijoitettuna ympäri kauppala puistoihin ja kaduille ainakin jo 1900-luvun vaihteessa.

Kun Kyrösjärven pintaa oli 1800-luvulla laskettu, oli myös Kauppala saanut lisää rantamaata. Etelärannassa kasvoi rehevää pensaikkoa ja aivan rannassa oli kaksi pientä saunaa. Niemen lounaiskärjessä Petäjaniemessä oli apteekkari Strömmerin sauna liki pyykkitupaa. Pyykkituvalta pohjoiseen ranta jatkui Torikadun länsipään toriaukiolle. Rannassa oli tasainen alue, jossa oli lasten leikkikenttä ja johon 1910 tienoissa rakennettiin jonkinlainen urheilukenttä. Ns. Ingmanin ranta oli yleinen venevalkama. Vuonna 1910 perustettiin Ikaalisten ensimmäinen kylpylaitos Toivolansaaren sillan kupeeseen. Ranta-alue jatkui puistona Kylpylään asti. Suurkadun pohjoispäässä avautui Laivaranta. Ikaalisten kirkonkylän vähävaraiset käsityöläiset eivät halunneet muuttaa asema-kaavoitetulle alueelle tonttimaksuja ja muita kustannuksia suorittamaan. Aivan kauppalan rajalle syntyi tästä johtuen tiivis vapaamuotoinen mökkikylä. Laivasillalta itään, liki Rantopään aluetta oli laakea veneranta, johon kirkkoveneet saapuivat kesäsunntaisin Kyrösjärven takaa.

1900-luvun vaihteeseen mennessä oli myös kaikki Kauppalan tontit rakennettu.

Erityisesti kesävieraiden majoittamiseksi tarvittiin lisämaata. Vuonna 1912 pakkolunastettiin kappalaisen virkatalon, Keturin, maista 10 tynnyrinalaa maata kauppalan tarpeisiin.

Uuden alueen kaavan suunnittelijaksi valittiin arkkitehti Bertel Strömmer. Kaava noudattaa vanhan osan tavoin ruutukaavaa, mutta sen akseli poikkeaa noin 20 astetta kauppalan vanhemman osan akselista. Syynä tähän olivat ilmeisesti maasto-olot. Ohjeena Strömmerillä oli v.1914 pidetyn kilpailun luonnokset. Hän lisäsi kuitenkin tonttien määrää ja teki niistä kooltaan vaihtelevia. Rakentamisen viikastumisen myötä Ikaalinen houkutteli useita rakennus- ja piirustustaitoisia am-

mattilaisia, jotka toivat mukanaan 1920-luvulla tyypillisen mallipiirustusarkkitehtuurin. Rakennusten pohjakaavat lähenivät neliötä, jyrkähkön harjakaton alla toisessa kerroksessa on lämmitettäviä huoneita, julkisivut ovat yksinkertaisia ja harvoin koristeaiheisiin kuuluivat mm. nurkkapilasterit, pylväiden kannattamat frontonit ulko-ovien edessä sekä puolipyöreät ja pyöreät ikkunat.

Kaavaan kuului puistokatu ja sitä leikkaava poikkikatu. Rantapuistoon sijoitettiin urheilukenttä ja leikkipaikka lapsille. Vuoden 1921 rakennusjärjestyksessä sallittiin kaksikerroksisten puutalojen rakentaminen sekä rajoitettiin kivitalojen korkeutta. Tontista sai rakentaa 2/3 ja tontit tuli edelleen aidata.

Ikaalisten uusjako on suoritettu vuosina 1925-36. Tällöin on pakkolunastettu pohjoisen hautausmaan alue. Keturin kappalaistalon mäkitupalaiset ovat itsenäistyneet 1921, Hakumäen 1921-24. Alasen virkatalo on myyty osissa 1920-luvun lopulla.

Vuonna 1939 oli kaikki kauppalan tontit myyty. Asemakaavan laajennus annettiin jälleen Bertel Strömmerin tehtäväksi ja uusi kaava valmistui 1942. Sotien jälkeen alkoi kauppalan väkiluku hitaasti kasvaa maantieliikenneyhteyksin parannuttua. Tällöin syntyi myöskin siirtolaisten pika-asutuslain mukaisesti luovutettu alue mm. Kurinperään.

Nykytilanne

Vanhoista kantataloista Alanen on kadonnut. Nykyinen palokunnan rakennus on ilmeisesti entisen Alasen paikalla. Muut säilyneet talot ovat isojakokartan perusteella sen aikaisilla paikoillaan. Rahkolan mäkitupa-asutuksesta on säilynyt muutaman talon kokonaisuus.

Vanhan kauppalan rakennuskannasta on jäljellä kolme muutaman talon kokonaisuutta sekä useita yksittäisiä kohteita. Ensimmäisen kokonaisuuden muodostavat Eräsen kauppatalo ja vanhat apteekkirakennukset, nykyiset virastotalot. Talot muodostavat tavallaan portin vanhaan kauppalaan. Toinen kokonaisuus on Poppelikadun pohjoispään rakennukset ja ns. Tuomaritalon muodostama kokonaisuus. Poppelikadulla on ollut vielä vuoden 1976 inventoinnissa runsaasti vanhoja rakennuksia, mutta ne on purettu näitä lukuun ottamatta. Lisäksi kadulla on yksittäisenä kohteena Vapaa-kirkon talo. Kolmas pieni kokonaisuus on Kauppakadulla.

Strömmerin 1920-luvulla kaavoittamalla alueella on muutamia erittäin hyvin luonteensa säilyttäneitä kohteita. Ns. Rantopään alue on kokonaisuudessaan säilyttänyt epäsäännöllisesti sijoitettujen, erilaisten rakennusten luonteensa. Erityisesti Mänttikujan varren ja Välikujan talo yhdessä Vanhan kansakoulun ja Vanhan Tampereentien varren kaupparakennuksen kanssa muodostavat merkittävän kokonaisuuden. Kirkon itäpuolelle, Vanhan Tampereentien varteen on muodostunut uusi taajaman keskusta palveluineen.

Vanhoista kantatiloista Hakumäki on jäänyt ahtauteen uudisrakentamisen myötä.

Rahkolan mäkitupa-alue on ainoita säilyneitä.

Vanha liikerakennus muodostaa kokonaisuuden Rantopään alueen kanssa.

Poppelikadun näkymää pohjoisesta Vapaakirkolle päin.

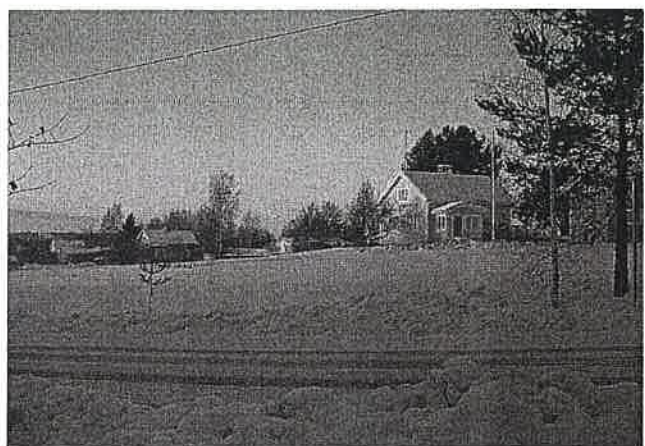
Bertel Strömmerin 1920-luvulla kaavoittaman alueen hyvin ominaispiirteensä säilynyttä rakennuskantaa Itsenäisyydenkadulta ja

Pärkönkadulta.

Strömmerin 1940-luvulla kaavoittaman alueen rakennuskantaa Etelärannassa.

Siirtolaisten pika-asutuslailla asuttamaa aluetta Kurinniemessä.

Rantopään rakennuskantaa Mänttikujan varressa.

Välitien tunnelmaa. Taustalla vanha yhteiskoulu.

Rantopäänkujan ja Viertolantien välissä olevaa rakennuskantaa.

Näkymä Tuulensuuntieltä etelästä rantaa kohti.

Lähteet: Alhonen, Papunen ja Sarkki-Isomaa; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640. Vammalan Kirjapaino Oy 1996.

Vappula Jorma; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia II 1641-1721. Vammalan kirjapaino Oy 1999.

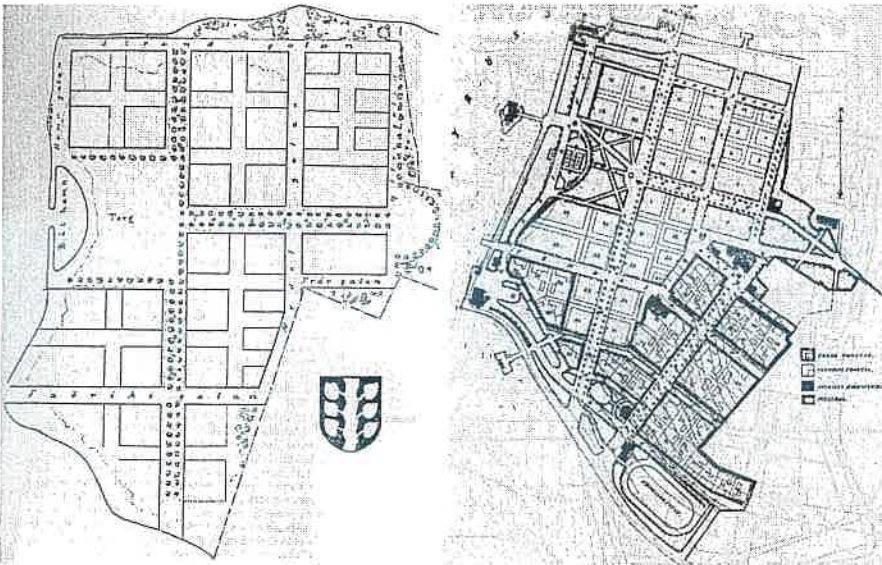
Ikaalinen-Seuran julkaisuja; Ikaalisten kauppala vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985.

Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppala, rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976

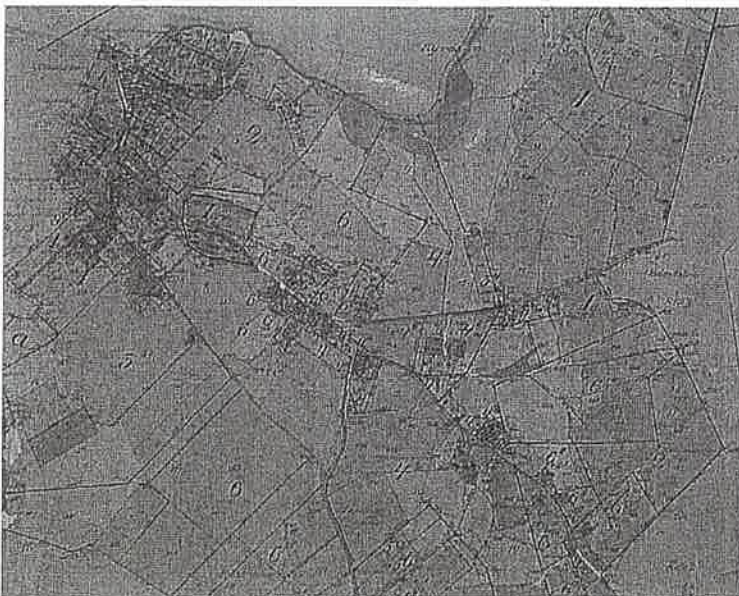

Isojakokartta vuodelta 1788.

Vanhan kauppalan kartta .

Kauppalan laajennuskartta v.1921.

Uusjakokartta 1925-36.

IKAALINEN

1. HAKUMÄKI

Päärakennuksen etelän puoleinen julkisivu.

Pihapiiri kaakosta kuvattuna.

Pienen asuinrakennuksen idän puoleinen julkisivu

Rivialta koillisesta kuvattuna.

2. RAHKOLA

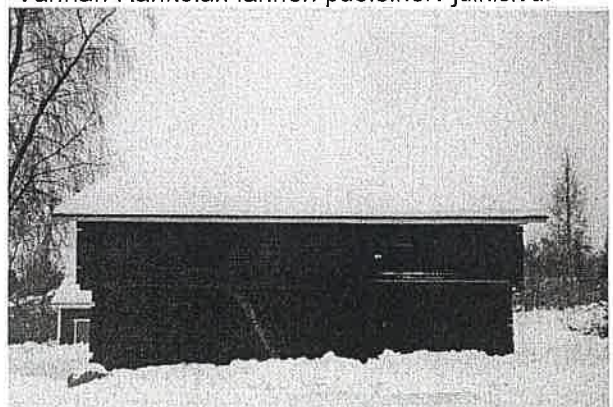
Päärakennuksen pohjoisen puoleinen julkisivu.

Pakarin idän puoleinen julkisivu.

Vanhan Rahkolan lännen puoleinen julkisivu.

Luhtiaitan idän puoleinen julkisivu.

Saunan idän puoleinen julkisivu.

Viljamakasiini luoteesta kuvattuna.

3. RAHKOLAN MÄKITUPA-ALUE

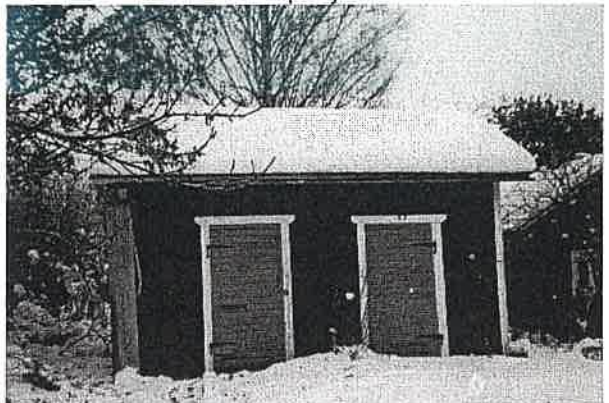
Läntisin rakennus Alasentien varressa.

Takimmainen taloista pääjulkisivu Alasentielle.

Rahkolankujan suuntainen rakennus.

Talusrakennus viereisen kuvan pihasta.

Kivisen pohjoisen puoleinen julkisivu.

Talo jonka historiallisesta taustasta ei ole tietoa. Rakennus on mäkitupa-alueen vieressä, Rahkolankujan pohjoispuolella.

4. PAPPILA

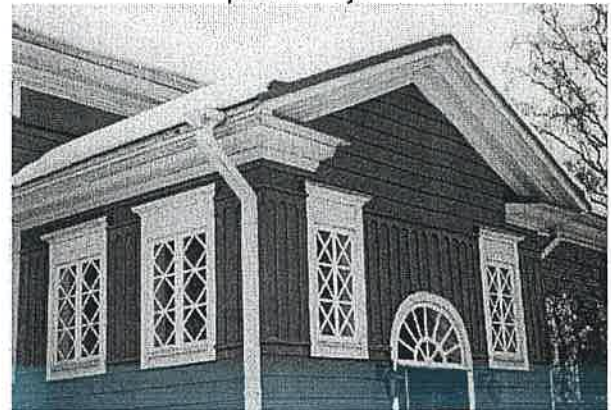
Pohjoisen puoleinen julkisivu.

Itäpäätty

Etelän puoleinen julkisivu.

Kuistin koristeelliset ikkunat ja räystään profiloointia.

5. KIRKKO JA TAPULI

Kaakkoissivu.

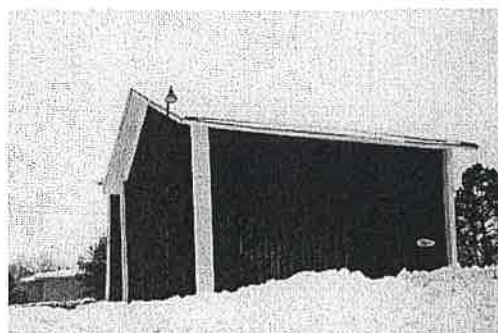

Kuvattuna lounaasta.

6. KOTISEUTUMUSEO

Pohjois- ja länsijulkisivu.

Itä- ja eteläjulkisivut.

7. KETURI

Pääjulkisivu kuvattuna koillisesta.

Pääjulkisivu kuvattuna luoteesta.

Vuokraviljelijän mökin länsisivu.

8. VANHA KANSAKOULU

Pohjois-eteläsuuntainen siipi eli tyttökoulu.

Länsi-itäsuuntainen siipi eli vanha koulu.

Pohjoisen puoleinen julkisivu.

Tyttökoulun idän puoleinen julkisivu.

Kuistin ikkunat ja räystään profiointia.

Pohjoissivun frontonin ikkuna.

9.-10. KAUPUNGIN VIRASTOTALOT

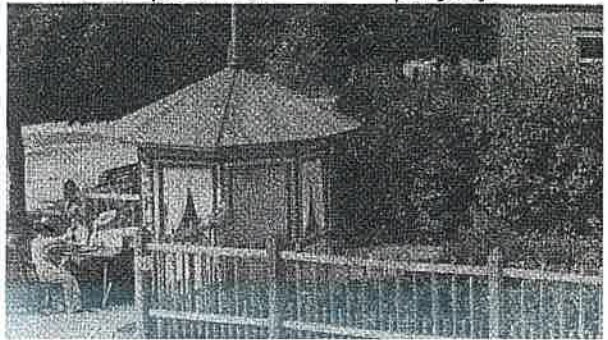
Vanhan apteekkirakennuksen eteläjulkisivu.

Vanhan apteekkirakennuksen pohjoisjulkisivu.

Vanhan apteekkirakennuksen länsipääty ja talousrakennus taustalla.

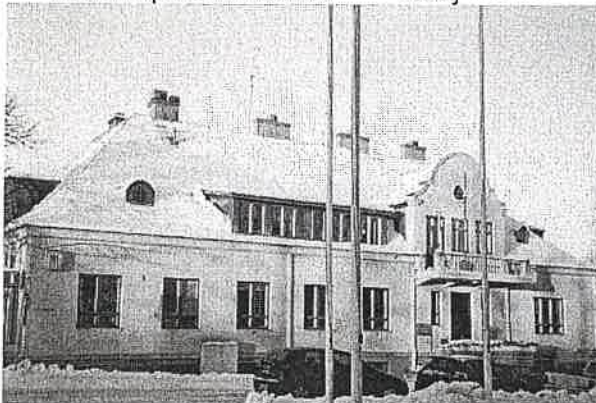
Tontin itäosassa sijainnut vesimyymlä. Kuva: Ikaalinen-Seura

Uuden apteekkirakennuksen eteläjulkisivu.

Uuden apteekkirakennuksen länsijulkisivu.

Uuden apteekkirakennuksen itäjulkisivu.

11. ERÄSEN KAUPPATALO

Pohjoisen puoleinen julkisivu.

Sisäpiha eli etelän puoleinen julkisivu.

Idän puoleinen julkisivu.

12. VALURI NURMEN TALO

13. AROLAN TALO

14. OMA TUPA

Pohjoisen puoleinen julkisivu.

Etelän puoleinen julkisivu.

15. ASESSORI SELININ TALO

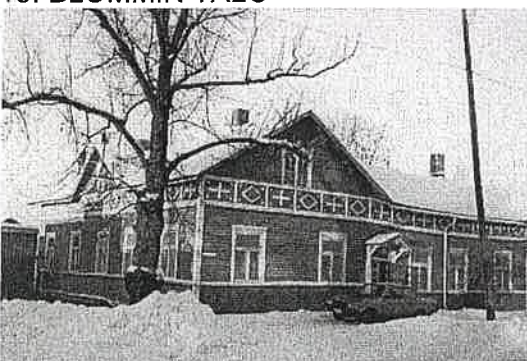
Rakennus kuvattuna kaakosta.

Ikkunan päällinen lehtisahakoriste.

Vanhan kuistin ikkunat ja räystäään koristeita.

16. BLOMMIN TALO

Etelän puoleinen pää talosta.

Pohjoisen puoleinen pää talosta.

17. VAPAAKIRKON TALO

Idän ja etelän puoleiset julkisivut.

Länsipääty ja pohjoisen puoleista julkisivua

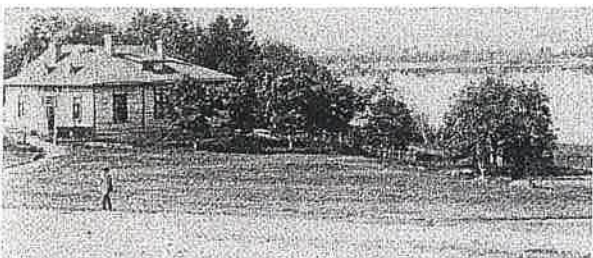
18. VALKAMAN TALO

Pohjoisen ja idän puoleiset julkisivut.

Etelän puoleinen julkisivu.

Valokuva todennäköisesti rakennuksen valmistuttua. Kuva: Ikaalinen-Seura

19. YHTEISKOULUN VANHA RAKENNUS

Etelän puoleinen julkisivu.

Pohjoisen puoleinen julkisivu.

20. TUOMARITALO

Tuomaritalon etelän puoleinen julkisivu.

Tuomaritalon pohjoisen puoleinen julkisivu.

Käräjätalon eteläpääty.

Käräjätalon pohjoispääty ja lännen puoleinen julkisivu.

21. RANTOPÄÄN ALUE

Välitien eteläpuolella sijaitseva talo.

Talo Mänttikujan pulivälistä.

Mänttikujan ja Välitien kulmauksessa sijaitseva talo.

Mänttikujan alapään näkymää.

22. VIENOLA

Etelän puoleinen julkisivu.

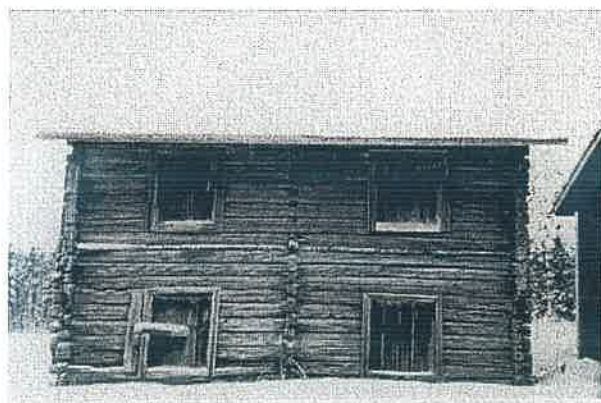

Pohjoisen puoleinen julkisivu.

23. RIUTTA

Asuinrakennuksen kaakon puoleinen julkisivu.

Luhtiaitta kaakosta.

Navetta ja todennäköisesti sauna idästä.

Lato/vaja luoteesta.

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 1.
1. Kohde	Hakuvuori (Hakumäki)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 4:126	
3. Osoite	Hakupolku 4, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Suonpää Matti ja Raakel	
5. Rakennusten kuvaus		
		Tila sijaitsee Vanhan Tampereentien ja Silkintien risteyksessä. Pihapiiriin kuuluu kaksi asuinrakennusta ja riviaitta.
		Vanhan tien suuntaisen asuinrakennuksen vintin osuus on pystypaneloitu ja väriltään keltainen kuten myös kuisti. Muuten rakennus on vaakalautoitettu ja punainen. Ikkunat ja nurkkalaudat ovat valkoiset. Perustuksena lohkokivet. Pienempi asunto on hirsipinnalla ja punainen, päätykolmiot keltaiset. Molemmissa on T-ikkunat. Aitassa on neljä huonetta. Se on hirsipinnalla ja punainen.
6. Rakennushistoria		
Tila on vanha kantatila.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Pihapiirin kaikki rakennukset ovat rakennushistoriallisesti arvokkaita. Edustavat perinteistä talonpoikaistyyliä. Pihapiiri on näkyvällä paikalla. Kantatilana historial-
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKKA	1	lisesti arvokas.
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 19.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 2.
1. Kohde	Rahkola	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 3-33-1	
3. Osoite	Rahkolankuja 10	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten kaupunki PL 33, 39501 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
	Pihapiiriä rajaa päärakennus, sen itäpuolella vanha Rahkola sekä länsipuolella pakarirakennus. Pakarin vieressä on luhtiaitta ja sen länsipuolella pieni sauna. Vanhan Rahkolan itäpuolella on kaksikerroksinen viljamakasiini.	
	Päärakennus on empire-tyyliä; vaakalaudoitettu, jossa kulmissa harkkoristikukset. Väriältään se on vaaleanvihertävä. Vanha Rahkola on peiterimalaudoitettu, vintin osuus on vaakalaudoitettu. Välissä on sahanteräkoriste. Kuisti on keltainen, muuten se on punainen. Pakari on hirsipinnalla ja punainen. Pitkät nurkat on koteloitu. Molemmissa ikkunat ja listalaudoitukset ovat valkoiset. Aitta on hirsipinnalla ja pitkänurkkainen. Luhtiin vievät raput on poistettu. Aittaan on lisätty poikittain lautarakenteinen huussi/liiteriosa. Makasiini on peiterimalaudoitettu ja punainen.	
6. Rakennushistoria		
Rahkola on vanha kantatila, josta ensimmäiset maininnat on jo vuodelta 1533.		
Vuoden 1700 maakirjassa sen mainitaan olleen jaettuna Porin jalkaväkirykmentin Kyrön komppanian kahden rummunlyöjän ja yhden "pillipiiparin" palkkataloksi verotulojen osalta.		
Rahkola on toiminut mm. kestikievarina, kärkejätalon, kuntakokousten pitopaikkana ja asevelvollisuuskuksuntojen pitopaikkana. Nälkävuosina 1866-67 länsipään siipirakennus toimi sairaalana.		
Uunissa olleen vuosiluvun mukaan nykyinen päärakennus on rakennettu 1832. Tilan omisti tuolin Carl Forsgård. 1930 rakennukseen lisättiin vesijohto, 1959 keskuslämmitys. Lämpökeskus sijoitettiin länsipäähän.		
Nykyisin tila toimii juhlatalona. Kaikki rakennukset on entisöity. Entisöinnin ovat tehneet Ikaalisten kaupunki ja Ikaalisten käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen rakennusrestauraation yhteistyönä.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Pihapiirin kaikki vanhat rakennukset ovat säilyttäneet
Historiallinen	X	hyvin ominaispiirteensä. Historiallisesti arvokas vanha-
Maisemallinen	X	na kantatilana, joka on todennäköisesti myös alkupe-
ARVOLUOKITUS	1	räisellä paikallaan. Avoin yhteys järvelle ollut aina.
8. Lähteet		9. Liitteet
Pirkanmaan seutukaavoitus. Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet 1990. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppala, rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.		Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 19.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 3.
1. Kohde	Rahkolan mäkitupa-alue	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 3:7, 3:9, 3:10, 3:11 3:13 ja 3:42	
3. Osoite	Alasenkatu 3 ja 5/Rahkolankuja2a ja b, 8 sekä 4	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ojamo Elsa, Lukkonen Reijo, Paronen Ari, Pohjanpalo Inko ja kaksi viimeistä Grönlund Gunnar	
5. Rakennusten kuvaus		
		Talot sijaitsevat Rahkolankujan ja Alasenkadun kulmauksessa tiiviinä ryhmänä. Kaksi asuinrakennusta on pääjulkisivu länteen, kaksi pohjoiseen päin. Julkisivut länteen päin olevat talot ovat hiukan isompia kuin kaksi muuta. Niiden ominaispiirteet on melko hyvin säilyneet. Pohjoiseen päin olevista taloista idempi on hyvin pieni. Kaikki ovat punaisia. Läntisimmässä (kuvassa) on valkoinen kuisti, sen takana sijaitsevan talon yhdellä sisäänkäynnillä varustettu umpikuisti on keltainen.
6. Rakennushistoria		
Talot ovat Rahkolan tilan mäkitupia.		
Kivinen (rek.nro 3:11) on itäisin ja pienin taloista. Sen on ostanut Kaarle Villenpoika Kivinen 6.1.1910 Kaarle Selim Juhonpoika Rahkolalta.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Rahkolan mäkitupa-alueena aluekokonaisuutena arvo-
Historiallinen	X	kas. Yksittäisten rakennusten arvo tulee määritellä
Maisemallinen	X	tarkemalla kohdeinventoinnilla. Todennäköisesti ainoa
ARVOLUOKITUS		lkallisten kylässä säilynyt mäkitupa-alue.
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Pohjanpalo Inko	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 19.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 4.
1. Kohde	Pappila	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 6:53	
3. Osoite	Vanha Tampereentie 6:53	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten seurakunta, PL 53, 39501 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
		Ikaalisten kirkkoherran Pappila sijaitsee Vanhan Tampereentien varrella, kirkon ja vanhan kauppalan välissä, tien suuntaisesti.
		Päärakennus on suhteellisen koristeellinen myöhäisempire-tyylinen. Rakennuksessa on luonnonkiviperusta. Kivien väleihin on lisätty betonia. Länsipäädyn lisäosassa on lohkottu kivi. Rakennus on vaakalaudoitettu ja keltamullan värinen. Ikkunat ja koristelau-doitukset ovat valkoiset. Räystääs on um-peen laudoitettu ja voimakkaasti profiloitu. Ikkunat ovat 6-ruutuiset. Niiden välissä on pystypanelointi, jonka yläosat kaarikoristel-
lut. Nurkat ja följarit on koteloitu. Kotelointien jalustat ja yläosat ovat yksinkertaiset samoin kuin ikkunakehykset.		
6. Rakennushistoria		
Ikaalisten Pappila on muodostettu vanhoista Seppä- ja Taro-nimisistä kantataloista vuonna 1647.		
Nykyinen Pappilan puinen päärakennus on vuodelta 1845. Siinä on saatettu käyttää vanhan kirkon hirssiä. Rakentamisaikana oli kirkkoherrana Ikaalisissa syntynyt Johan Hällfors.		
Rakennuksen itäpäähän on vuonna 1929 lisätty arkistoholvi.		
Myös länsipäädyn entinen kylmäkomero ja kuisti ovat todennäköisesti myöhemmin rakennettuja.		
Peruskorjaus on tehty vuosina 1959-60.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Kirkko, tapuli ja niiden ympäristö on määritelty valta-
Historiallinen	X	kunnallisesti merkittäväksi rakennushistorialliseksi ym-
Maisemallinen	X	päristöksi. Pappilan rakennus on osa aluekokonaisuut-
ARVOLUOKITUS	1	ta. Luonteensa hyvin säilyttänyt rakennus on kantatila todennäköisesti alkuperäisellä paikallaan.
8. Lähteet Pirkanmaan seutukaavoitus. Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet 1990. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppa, rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 19.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 5.
1. Kohde	Ikaalisten kirkko ja tapuli	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen	
3. Osoite	Vanha Tampereentie 8	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten seurakunta PL 53, 39501 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
		Vanha Tampereentie kulkee kirkon ja tapulin välistä. Kirkko on pohjoispuolella, tapuli eteläpuolella.
		Kirkko on erivartinen ristikirkko joka on vaakalaudoitettu. Perustuksena on osittain lohokottu kivi, osittain luonnonkivi. Katteena on alareunoistaan pyöristetyt paanut. Kuisteissa on vinoruutuikkunat. Ovet ovat yksinkertaiset, nelipeiliset. Ikkunat ovat yläreunasta kaarevat. Pinta on jaettu kahdella leveämmällä puulla osiin, jotka taas on jaettu 6 pieeneen osaan. Väriltään kirkko on keltainen. Ikkunat ja koristelauδοitukset ovat valkoiset. Katon keskellä on lasinen torni.
Tapulin alaosa on kiveä, yläosa hirttä. Välissä on tiili. Myös oviaukot on holvattu tiilestä. Tapuli on vaakalaudoitettu. Katto on samanlaisesta paanusta kuin kirkon.		
6. Rakennushistoria		
Ikaalisten nykyinen, järjestyksessä kolmas, kirkko valmistui 1801. Piirustukset tätä Fredrika Sofialle omistettua kirkkoa varten laati Thure Wennberg Tuhkholman intendentinonttorissa. Kirkon rakentaja, Salomon Köykkä(Köhlsröm) sovelsi tapansa mukaan piirustuksia vapaasti. Vuosina 1859-60 kirkossa suoritettiin laajahko korjaus lääninarkkitehti G.Th.Chiewitzin suunnitelman mukaan.		
Nykyinen lyhtyosa rakennettiin tällöin ristiharjan katteeksi. Tässä vaiheessa seurakunta rakennutti uuden kellotapulin saman miehen suunnitelmien mukaan (1861). Vanha tapuli jäi vielä uuden viereen, sen luoteispuolelle. Se purettiin 1890-luvun alussa ja osa sen hirsistä käytettiin eteläisen hautausmaan ruumishuoneen rakentamiseen. Kirkko peruskorjattiin 1933 arkkitehti Kauko S.Kallion suunnitelman mukaan.		
Kirkkomaan ympärille (pohjoispuolelle?) rakennettiin kivimuuri 1824 ja sitä laajennettiin vuonna 1876. Kirkon itä- ja kaakkoispuolella oli 1900-luvun vaihteessa hirsisalvoksinen aita, joka erotti kirkon alueen Pappilan ja Rahkolan pelloista. Länsipuolella oli pisteaita estämässä Pappilan lehmien pääsyn kirkon portaille asti.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Kirkko, tapuli ja niiden ympäristö on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi ympäristöksi.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet Pirkanmaan seutukaavoitus. Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet 1990. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppala, rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976. Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppala vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985.		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 6.
1. Kohde	Pappila (Kotiseutumuseo)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 6:53	
3. Osoite		
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten seurakunta PL 53, 39501 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
	Entinen viljamakasiini, nykyinen kotiseutumuseo, sijaitsee kirkon vieressä, sen eteläpuolella.	
	Rakennus on kaksikerroksinen.	
	Runko on hirrestä. Alaosat on kaksinkertaisiksi salvottu. Peiterimalaudoitus on maalattu punamullalla. Rima on leveähkö. Pitkät nurkat on koteloitu ja maalattu valkoiseksi. Räystäs on umpeen laudoitettu.	
6. Rakennushistoria		
Kunnan siemenvarasto perustettiin perustettiin 1857. Jo ennen sitä kirkon vieressä olevassa makasiinissa oli hätäapuvastasto. Nykyinen viljamakasiinirakennus on pystytetty ilmeisesti 1800-luvun alkupuolella. Samalla paikalla on ollut makasiini/aitta jo vuoden 1788 isojakokartassa. Rakennus on nykyään sisustettu kotiseutumuseoksi.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Osa valtakunnallisesti merkittävän kirkon ympäristön
Historiallinen	X	rakennuskantaa. Historiallisesti merkittävä pitäjän vilja-
Maisemallinen	X	varastona. Rakennushistoriallisesti tyypillinen vilja-
ARVOLUOKITUS	1	makasiini, jossa kuitenkin harvinainen kaksoissalvos.
8. Lähteet	Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppala, rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.	
9. Liitteet	Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 9.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 7.
1. Kohde	Keturi	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 1-14-2	
3. Osoite	Valtakatu 10, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Åfelt Liisa ja Joel	
5. Rakennusten kuvaus		
		Kappalaisen pappila sijaitsee kauppalan rajan tuntumassa, Turkinpuiston siimeksessä. Pihapiiriin kuuluu päärakennus sekä 1½-kerroksinen talo. Päärakennus on matalahko, empire-tyylinen vaakalautoitettu rakennus. Kulmissa on harkkomaiset koristelut jotka ovat valkoiset samoin kuin ikkunat. Muuten rakennus on keltamullan värinen. Ulko-ovet ovat ruskeat. Aumakaton katteena on saumattu pelti. Asuinrakennus on peiterimalautoitettu. Pitkät nurkat on koteloitu.
6. Rakennushistoria		
Keturi on vanha kantatila, joka mainitaan 1540 maakirjassa. Se on toiminut kappalaisen virkatalona 1600-luvulta lähtien. Nykyinen päärakennus on rakennettu vuosien 1855 ja -66 välisenä aikana. Rakentamisaikana oli kappalaisena Frans Henrik Hällfors. Tiedossa ei ole, onko rakenteissa käytetty vanhojen rakennusten rakenteita. Rakennuksen itäpäähän on rakennettu tasakattoinen siipiosa peruskorjauksen yhteydessä 1960-71. Peltikatto on korvattu tiilikatteella vuoden 1988 aikana. Pihapiiristä on purettu runsaasti vanhoja rakennuksia, viimeiset 1970-luvulla.		
		Kattokoristelua, joka on käsin maalattu pinkopahviin.
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Lisäsiivestä huolimatta rakennushistoriallisesti arvokas,
Historiallinen	X	sillä rakennusosat ovat vanhoja, tod.näk. jopa alkuperäisiä.
Maisemallinen	X	Osa kirkkohistoriaa, mutta historiallisesti merkittävä myös kantatilana, joka tod.näk. alkup. paikalla.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppala, rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.	
9. Liitteet	Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	Åfelt Joel	
11. Lomakkeen täyttäjät	Pauliina Tiusanen 19.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 8.
1. Kohde	Vanha kansakoulu	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 1-5-1	
3. Osoite	Mänttikuja 1	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Länsi-Pirkanmaan koulutuskuntayhtymä	
5. Rakennusten kuvaus		
		Koulu sijaitsee ns. Turkin puistoa vastapäätä, Valtakadun varrella. Koulun pohjoispuolelle on rakennettu tiilinen kauppakoulurakennus. L-mallinen rakennus on keltamullan värinen. Runko on hirrestä. Vaakalaudoitus on jäsenelty pilasterein. Rakennuksessa on eteläsiivillä kolme mutterikuistia, joissa on koristeelliset ikkunat. Räystäät on umpeen laudoitetut ja voimakkaast profiloit. Länsipäädyssä on pulpettikattoinen lisäosa/kuisti, jossa on oven päällä lunetti-ikkuna. Ikkunat ja koristelustoitukset ovat valkoiset.
6. Rakennushistoria		
Ikaalisten koulu sai ensimmäisen rakennuksensa 1862. Se lienee tiensuuntaisen osan runkona. 1880 rakennuksen yhteyteen päätettiin rakentaa erillinen tyttökoulu. Piirustukset sitä varten laati maanviljelysneuvos A.G.Hilden. Hautausmaan aidasta ylijääneet kivet käytettiin tämän rakennuksen kivijalkaan. Rakennus oli valmis ainakin jo 1883. Se vuorattiin ja maalattiin 1887. Tyttökoulusiipeä pidennettiin joitakin metrejä eteläpäästään 1930-luvulla. Pihasta on purettu navetta-ulkohuonerakennus, joka oli rakennettu 1877.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Koulu on keskeisellä paikalla ns, Turkin puistoa vastapäätä lähellä vanhaa kauppalaa. Se on säilyttänyt
Historiallinen	X	hyvin ominaispiirteensä.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppala, rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.	
9. Liitteet	Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 19.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 9-10.
1. Kohde	Kaupungin virastotalot (Tontti nro 4)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 1-4-8	
3. Osoite	Valtakatu 5-7	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten kaupunki PL33, 39501 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
	Rakennukset sijaitsevat vanhan kauppalan alkupäässä porttina kauppalaan.	
	Vanha apteekki on vaakalaudoitettu. Nurkissa harkotus. Väritään se on vaaleanpunainen, listoitukset ovat valkoiset. Räystäs on umpeen laudoitettu ja voimakkaasti profiloitu. Ikkunan kehykset yksinkertaiset, klassistiset. Puitejako T-mallinen.	
	Uusi apteekki rapattu ja väritään keltainen. Huipusta katkaistun aumakaton katteena on vihreä saumattu pelti. Toisen kerroksen ikkunat läpäisevät katon. Itäisivulla on kaareva-	
	linjainen barokkipääty ja parveke. Ainoat koristeaiheet ovat pyörömedaljongit ovien päällä.	
	6. Rakennushistoria	
Ensimmäinen tontin omistaja oli leskimajurska Johanna Grönhagen. Hän sai asuinrakennuksen valmiiksi 1862. Siinä piti kauppaansa Johanna Forssell. 1867 taloon muutti apteekkari Gustaf Silander ja avasi siinä apteekin ja sekatarvakaupan. Vähitellen apteekki kasvoi ja kauppa lakkasi toimimasta. Kesäkuussa 1883 tuli Silanderin apteekkia hoitamaan 27-vuotias nuori provisorio Sven Evert Strömmer. Hänen omistukseensa siirtyi koko talo ja tontti. Alkuperäinen asuintalo oli pieni; kaksi huonetta, apteekkimyymälä ja materiaalihuone. Ulkorakennuksessa oli pakari, renkikamari, palvelijoiden huone, talli, navetta, käymälät, sikala ja kaksi makasiinia. Apteekkari Strömmer rakennutti 1891 talon länsipäähän kaksi asuinhuonetta lisää ja 1899 itäpäähän valmistui kookas apteekkihuoneisto. Tontin kaakkoiskulmassa oli "vesimyymlä", josta myytiin limonadia. Yksi apteekkarin viidestä lapsesta oli Bertel, josta tuli Tampereen kaupungin arkkitehti. 1930 valmistui Bertel Strömmerin suunnittelema apteekkitalo vanhan pakarin paikalle, Valtakadun ja Kyröselänkadun kulmaukseen. Talon on rakennuttanut A. Erholm. Rakennuksessa on ollut myös kemikallio. Ikaalisten kauppala korjasi rakennusta 1976 virastoksi. Nykyisin molemmissa toimii kaupungin virastotalot.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Merkittävän kokonaisuuden muodostamat rakennukset
Historiallinen	X	vanhan kauppalan porttina. Rakennukset ovat hyvin
Maisemallinen	X	säilyttäneet ominaispiirteensä. Maineikkaan
ARVOLUOKITUS	1	suunnittelijan tuotantoa sekä kotitalo.
8. Lähteet	Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppala vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.	
9. Liitteet	Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 20.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 11.
1. Kohde	Eräsen kauppatalo (Tontti nro 3)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalisten kauppalan kylä 8:2	
3. Osoite	Valtakatu 8, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Eränen Anni	
5. Rakennusten kuvaus		
	Kauppatalo sijaitsee vastapäätä nykyisiä virastotaloja, entisiä apteekkeja, vanhan kauppalan alkupäässä.	
	Rakennus on vaakalaudoitettu ja väriltään korallinpunainen. Nurkissa on harkotukset jotka ovat valkoiset kuten myös ikkunat ja listoitukset. Rakennus on L-mallinen.	
	Räystäät on koteloitu ja voimakkaasti profiloitunut. Ikkunat ovat 6-ruutuiset. Sisäpihan puolella on on kaksi pulpettikattoista umpikuistia. Pariovien päällä on lunetti-ikkunat.	
6. Rakennushistoria		
Rakennus on rakennettu ilmeisesti 1862. Aluksi siinä piti apteekkia ja sekatarvikauppaa apteekkari Otto Pahlman. Hänen kuoltuaan 1866, talo ja kauppaoikeudet siirtyivät G.F. Bergmarkille. Hän teki vararikon 1875, jolloin talo joutui kauppias G.N. Eräselle. Hän oli itseoppinut talonpoika joka 1800-luvun lopulla oli kauppalan varakkaimpia miehiä. Hänen perustamansa oli mm. Ikaalisten kylpylaitos. Kaupparakennusta korjattiin ja laajennettiin hänen aikanaan ja uusia varastorakennuksia valmistui. Varsinainen kauppahuone sijaitsi alun perin rakennuksen keskiosassa, myöhemmin länsipäässä. Toinen pää on aina ollut asuntona. Ulkorakennukset olivat Välikadun varrella. Puutarhassa oli huvimaja.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Rakennus on erittäin hyvin säilyttänyt ominaispiirteensä.
Historiallinen	X	Maisemallisesti merkittävällä paikalla osana kokonaisuutta joka muodostuu vanhojen apteekkirakennus-
Maisemallinen	X	ARVOLUOKITUS 1 ten kanssa.
8. Lähteet Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppala vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiusanen 9.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 12.
1. Kohde	Valuri Nurmen talo (Tontti nro 8)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalisten kauppalan kylä 1-4-10	
3. Osoite	Kauppakatu 3, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Nurmi Terhi mm.	
5. Rakennusten kuvaus		
		Kuvassa taempana sijaitseva valuri Nurmen talo sijaitsee jyrkässä rinteessä joka viettää Kyrösjärveen. Rakennuksen eteläpää on vanha osa ja se on yksikerroksinen jossa kivijalka on lohkokivistä. Uusi osa on 2-kerroksinen ja siinä kivijalka on betonista. Talo on harmahtavan vaaleanpunainen valkoisin ikkunoin ja listoin. Ullakon osuus on helmiponttipaneloitu, muuten rakennus on peiterimalaudoitettu. Laudoituksen yläreuna koristeltu kaariaiheella. Seinäpinta on jaoteltu pilasterein, jotka on tehty kolmesta laudasta siten, että välit muodostavat urat.
6. Rakennushistoria		
Talossa asui valuri Johannes Nurmi, joka teki mm. kynttilänjalkoja ja heloja ulkorakennuksessa. Vanha osa on rakennettu noin 1872, jolloin piirustukset on hyväksytyt. Uusi osa on todennäköisesti 1920-20-luvulta. Vuonna 1905 rakennettu verstaas on purettu.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin ominaispiirteensä säilyttänyt rakennus muodostaa viereisen rakennuksen kanssa pienen kokonaisuuden.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet		9. Liitteet
Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppala vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.		Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäneet Pauliina Tiusanen 20.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 13.
1. Kohde	Arolantalo (Tontti nro 6)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalisten kauppalan kylä 1-4-9	
3. Osoite	Kauppakatu 5	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten kaupunki PL 33, 39501 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
	Kuvassa etualalla sijaitseva rakennus on Kyrösjärveen viettävän rinteän yläpäässä.	
	Rakennuksen yksi nurkka on viistetty. Pihan puolella on umpikuisti, jossa kaksi sisäänkäyntiä. Pohjoispäädyssä on lohkokivistä holvattu kellari rakennuksen alla.	
	Rakennus on peiterimalaudoitettu ja väritään vaaleanvihreä valkoisin listoin. Ullakko-vyöhykkeessä on peileissä risti- ja neliökehyskoristeet, jotka ovat ruskeat, samoin kuin koristeet ikkunoiden päällä. Ikkunat ovat T-malliset, kehysten koristelu lähinnä kansallisromantiikkaa.	
6. Rakennushistoria		
Talon on rakennuttanut varanimismies Karl Fritiof Wirzen 1861-62. Leski Flora Wirzen piti pakari-rakennuksessa, joka on purettu, kestkievearia. Talossa majaili myös leipurinsäili Juhana Vilenius ja hyyryläisenä Eliina Koskinen poikansa Kalle Paavon kanssa.		
Myöhemmin talossa on asunut yllääkäri Holmström ja laamanni Arola. Suojeluskunta osti talon vuonna 1929 ja kunnosti sen perusteellisesti uuteen tehtävänsä- Tällöin on ilmeisesti laitettu nykyinen vuoraus. Sitä ennen rakennus on todennäköisesti ollut punainen, vuonna 1976 vaalea. Vielä 1976 viistetyssä kulmassa on ollut ovi, nykyisin siinä on ikkuna. Tällöin katteena on ollut huopa, nykyisin pelti. Pihassa on ollut useita punaisia ja pärekattoisia talousrakennuksia, nykyisin kaikki on purettu.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin ominasipiirteensä säilyttänyt rakennus, joka
Historiallinen	X	muodostaa maisemallisesti merkittävän pienen koko-
Maisemallinen	X	naisuuden viereisen talon kanssa.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppa vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.	
9. Liitteet	Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 21.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 14.
1. Kohde	Oma-Tupa (Tontit nro 40 ja 50)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalisten kauppalan kylä 24:	
3. Osoite	Teinintie 6	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten Wanhan kauppalan kotiseutuyhdistys Oma Tupa ry.	
5. Rakennusten kuvaus		
	Isokokoinen rakennus sijaitsee melko avoimella paikalla Kauppakadun eteläpäässä.	
	Rakennus on hirsirunkoinen ja peiterimalaudoitettu. Hollantilaiskaton läpäisee toisen kerroksen ikkunat. Pohjoisen puoleisella julkisivulla on kaarevalinjainen barokkipääty. Väritään se on keltainen, valkoisin ikkunoin ja listoituksin. Saumattu peltikate on vihreä. Kivijalka on lohkotuista harmaakivistä. Itäpäätyyn on rakennettu uusi sisäänkäynti luiskalla.	
6. Rakennushistoria		
Rakentaminen aloitettiin keväällä 1919- Hirsiä rakennusta varten oli kerätty jo edellisenä talvena. Rakennuttaja oli Maataloustuottajain liitto. Piirustukset laati arkkitehti Bertel Strömmer. Rakennusta varten saatiin paljon ilmaisia tarvikkeita ja tehtiin ilmaista työtä. "Oman Tuvan " toivottiin valmistuvan jo 1920. Työ saatiin kuitenkin vain vesikattoon asti valmiiksi, sitten innostus laimeni ja rahat loppuivat. Rakennus seisoi tällaisena pari vuotta. Vuonna 1922 lähes vararikkotilanteessa ollutta "Omaa Tupaa" koetettiin myydä julkisella huutokaupalla. Tehtyjä tarjouksia ei kuitenkaan hyväksytty 1.7.1923 Manttaalikunta osti rakennuksen. Se vihittiin käyttöön 30.12.1924. "Oma Tupa" tuli Manttaalikunnalle maksamaan 580 897mk. Urakoitsijana toimi rakennusmestari Werner Asell Ikaalisista.		
Oma Tupa oli muutama vuosi sitten tyhjiään käyttämättömänä ja purku-uhan alla. Se saatiin kuitenkin suojeltua ja sitä remontoidaan Ikaalisten käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen käyttöön.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin omintaispiirteensä säilyttänyt rakennus
Historiallinen	X	avoimella paikalla. Maineikkaan suunnittelijan
Maisemallinen	X	tuotantoa.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.	
9. Liitteet	Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 21.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 15.
1. Kohde	Aessori Selinin talo (Tontti nro 17)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalisten kauppalan kylä 47:	
3. Osoite	Poppelikatu 2, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Aalto Leila	
5. Rakennusten kuvaus		
	Rakennus sijaitsee Poppelikadun päässä, Kyrösjärveen viettävän rinteessä, kuvassa taempana.	
	Kivijalka on muurattu harmaakivistä. Rakennus on vaaleanpunainen. Ullakon osuudella on peiterimalaudoitusta, muuten kapeahko vaakalauta. Kerroksia jakaa sahanteräkuviollinen koristelusta.	
	Ikkunat ovat 6-ruutuiset ja niiden päällä on erittäin koristeelliset lehtisahakoristeet.	
6. Rakennushistoria		
Tontin ensimmäinen omistaja, sorvari Vilhelm Sandroos, oli rakentanut jonkinmoisen asumuksen jo 1870-luvun lopulla. Seuraavan omistajan kauppalanvouti Kaarle Kustaa Juveniuksen pää- ja ulkorakennuksen piirustukset hyväksyttiin järjestysoikeudessa 1886 ja kolme vuotta myöhemmin piirustukset yhteen uuteen asuinrakennukseen. Juvenius kuoli 1890 eikä tiedetä toteutuivatko hänen suunnitelmansa. Leski Sofia Juvelius asui talossa kuolemaansa asti, vaikka sen osti aessori Selin 1892.		
1900-luvun vaihteessa rakennus oli vaaleanvihreä. Rakennus oli alun perin yksikerroksinen, ullakko-kerros on tehty asuttavaksi sotien jälkeen. Pihasivulle on rakennettu 1970-luvulla toinen kuisti. Tällöin on sisätilat uusittu kunnanvirkaillijan käyttöön ja rakennus on ollut tummansininen.		
Ulko-ovet ja uudemman kuistin ikkunat on uusittu 1990-luvulla. Vanhan kuistin oven päälle on kunnostettu jostain muusta vanhasta talosta tuotu metallinen katos.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Ainoita Poppelikadulla säilyneitä vanhan kauppalan
Historiallinen	X	vanhoja asuinrakennuksia muodostaen ympärillä sijaitsevien rakennuksen kanssa yhtenäisen kokonaisuuden.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	1	Rakennushistoriallisia arvoja ovat mm. rakennuosat.
8. Lähteet		9. Liitteet
Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppalan vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.		Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 27.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 16.
1. Kohde	Blommin talo (Tontti nro 20)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalisten kauppalan kylä 12:	
3. Osoite	Poppelikatu 4, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Aalto Matti	
5. Rakennusten kuvaus		
	Kuvassa etualalla sijaitsevan rakennuksen pihapiiriin kuuluu myös talousrakennus ja toinen asuinrakennus.	
	Rakennus on keltamullan värinen, kuten se on ollut alunperinkin. Ikkunoiden alapuolinen osa on helmiponttipaneloitu, keskiosa vaakaneloitu ja vintin osuus vaakalaudoitettu. Kerroksia erottaa koristevyöhyke, jossa nelikulmaisissa kaseteissa on vuorotellen vino-neliö ja risti pohjoisen puoleisessa päässä. Etelän puoleisessa päässä on pelkät kasetit. Rakennuksen puolivälissä on entisen pihasisäänkäynnin kohdalla ristipääty. Ikkunat ovat T-malliset. Kivijalka on säännöllisesti lohkotuista harmaakivistä. Punainen talousrakennus on vaakalaudoitettu ja siinä on koristeelliset pienet ikkunat. Toinen rakennuksista, todennäköisesti asuinrakennus, on keltainen.	
6. Rakennushistoria		
Talossa asui maanviljelijä Kaarle Konstantin Blom perheineen. Tontilla on aikaisemmin ollut kolme pientä taloa. Etelän puoleinen pää rakennuksesta on valmistunut ilmeisesti 1898. Museoviraston inventoinnissa 1976 on piirustustavasta päätelty, että ne olisi tehnyt J.N.Andelin.Loppu rakennuksesta sai nykyisen asunsa 1903, myös todennäköisesti Andelin suunnittelemana.		
Talossa on asunut myös piirilääkäri Achren perheineen sekä kunnanlääkärit Skogström ja Laurell. Rouva Blom piti kesäisin myös ruokalaa kylpylävieraita varten.		
Samoin rakennuksessa on ollut kauppias Ekmanin pitämä rihkamakauppa, pohjoispäässä ja eteläpäässä asuin kultaseppä Stenfors.		
Rakennus on alun perin sijainnut torin laidalla, mutta torille on poikkeusluvalla rakennettu rivitalo tämän talon eteen.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Ainoita Poppelikadulla säilyneitä vanhan kauppalan
Historiallinen	X	vanhoja asuinrakennuksia muodostaen ympärillä sijait-
Maisemallinen	X	sevien rakennuksen kanssa yhtenäisen kokonaisuuden.
ARVOLUOKITUS	1	Vanhoja näyttäviä rakennusosia.
8. Lähteet Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppala vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 11.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 17.
1. Kohde	Vapaakirkon talo (Tontti nro 26)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalisten kauppalan kylä 97:	
3. Osoite	Poppelikatu 8	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten vapaaseurakunta	
5. Rakennusten kuvaus		
	Vapaakirkon talo sijaitsee Poppelikadun varrella, pesäpallokentän läheisyydessä.	
	Rakennus on L-mallinen. Seinät on vaakapaneloitu, ullakko peiterimalaudoitettu. Kerroksia jakaa lista ja ullakko on jäsenelty laudoituksin, johon nojaa koristeelliset, räystästä kannattelevat konsolit.	
	Joka ilmansuuntaan on kolmiopääty, jossa pyöreä ikkuna. Muut ikkunat ovat 6-ruutuiset, kehykset ovat koristeelliset. Kivijalka on säännöllisistä harmaakivistä. Vaaleankehtaisen talon koristelaudoitukset ovat vihreät ja niiden koristekuviot valkoiset kuten myös	
	ikkunat. Katteena saumattu pelti.	
6. Rakennushistoria		
Talon on rakennuttanut Vatulan reservikomppanian päällikön, everstiluutnantti Fredrik Wilhelm Hällforsin tytär Anita Hällfors, joka oli vapakirkkolainen. Hän rakennutti talon omistamalleen tontille. Piirustukset on laatinut Tampereella 1892 Karl S. Sandelin. Järjestysoikeus hyväksyi rakennuspiirustukset 1901. Rakennus toteutettiin piirustusten mukaan.		
Vatulan reservikomppaniassa palveli 1883 myös maisteri Hjalmar Braxen, joka oli vapaakirkollisuuden Suomeen tuojia. Lainhuudatuksista päätellen talo siirtyi Anita Hällforsin lahjoituksena Hjalmar Braxenin kautta (1894) Vapaaseurakunnalle (1905).		
Rakennus on ollut vuonna 1976 vaaleanharmaa ja huopakatteinen.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Yksittäinen maiseman kiintopiste. Rakennuksen omi-
Historiallinen	X	naispiirteet ovat hyvin säilyneet. Osa vanhan
Maisemallinen	X	kauppalan historiaa.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	9. Liitteet	
Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppaala vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985.	Mustavalkoiset valokuvat	
Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.		
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 27.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 19.
1. Kohde	Yhteiskoulun vanha rakennus (Tontti nro 28)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalisten kauppalan kylä 1-10-3	
3. Osoite	Poppelikatu 10	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten kaupunki PL 33, 39501 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
		Vanha koulurakennus sijaitsee uudempien koulujen pihapiirissä.
		Rakennuksen pohja on L-mallinen. Ullakon osuus on pystyaukkoitettua, muuten se on vaakapaneloitu. Osat erottaa sahalaitakuvio-koriste. Räystäässä on aaltokoristelu.
		Ullakon osuus on keltamullan värinen, muu rakennus punamullan. Ikkunat kehyksineen, nurkkalaudat ja följarit ovat valkoiset. Katolla on kattoratsastaja. Kivijalka on suurista säännöllisistä lohkokivistä.
		Ikkunat on jaettu neljään suureen lohkoon, jotka on jaettu taas neljään pieneen ruutuun.
6. Rakennushistoria		
Tontilla on ollut puutarhuri Enegrenin talo jo 1860-luvulla. Myöhemmin sen osti ylimetsänhoitaja Karl Emil Rancken, joka rakennutti uuden asuinrakennuksen (1872). Ikaalisten kauppalan osti talon ruustinna Jemiina Andelilta 1902 oppikoulua varten. Miten se oli hänelle joutunut, ei ole tietoa. Jo samana vuonna aloitti toimintansa Satakunnan ensimmäinen maaseutuyhteiskoulu. Tontti rakennuksineen siirtyi kannatusyhdistyksen haltuun 1906. Samana vuonna koulua laajennettiin rakentamalla vanhan rakennuksen yhteyteen juhla- ja voimistelusalin sekä kaksi luokkaa käsittävä lisäsiipi. Uuden rakennuksen suunnitteli arkkitehti Yrjö Sadeniemi. Se vihittiin käyttöön 3.12.1906. Ranckenin talo on purettu ja vain Sadeniemen siipi on jäljellä.		
1932 kannatusyhdistys osti viereisen tontin nro 29. Tälle tontille rakennettiin 1952 Bertel Strömmerin suunnittelema kivikoulu.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin luonteensa säilyttänyt jugend-tyylinen koulu-
Historiallinen	X	rakennus. Edustaa pihapiirissä kouluhistorian vanhinta
Maisemallinen		osaa. Pihapiirin rakennukset muodostavat kokonaisuus-
ARVOLUOKITUS	1	den, jossa eri kehitysvaiheet näkyvät.
8. Lähteet	9. Liitteet	
Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppalan vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.	Mustavalkoiset valokuvat.	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 27.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 20.
1. Kohde	Tuomaritalo (Tontti nro 19)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalisten kauppalan kylä 11:	
3. Osoite	Lehmustie 4, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Asunto Oy Sectio Aurea	
5. Rakennusten kuvaus		
		Rakennukset sijaitsevat torialueeksi kaavoitetun alueen pohjoispuolella. Tuomaritalo on tontin luoteiskulmassa, käräjätalo sen itäpuolella. Käynti pihaan on talojen välistä. Tuomaritalo on suurikokoinen, harjakattoinen ja vaakalautoitettu. Eteläpäädyssä on keskellä risaliitti kolmiopäätyineen. Pihan puolella molemmissa päissä on lyhyet poikkisiivet ja keskellä koristeellinen kuisti. Talo on keltainen. Ikkunat T-mallia, yläruudussa vinoneliöaiheinen koriste. Räystäät on umpeen laudoitetut. Käräjätalo on harjakattoinen, vaakalautoitettu ja keltainen. Päätykolmiot on molemmissa rakennuksissa pystypaneloitu ja katonharjaa kiertää sahanterälaitainen koriste. Ikkunat ovat samanlaiset kuin tuomaritalossa. Katteena pelti.
6. Rakennushistoria		
Talon on rakennuttanut kruununvouti Palmén n. 1867. Sen jälkeen siinä asuivat ja sitä omistivat tuomarit Oskar Gylling, Karl Sulin ja Eliel Ingman. Kun Ingman kuoli 1909, talon osti insinööri Vilho Stenroos, joka oli aktiivinen kunnallispoliitikko ja ensimmäinen Ikaalisten kauppalan kauppalanjohtaja. Päärakennuksen vieressä on pienempi rakennus, joka on rakennettu jonkin verran päärakennusta myöhemmin. Tässä rakennuksessa toimivat pitkään Ikaalisten käräjät. Pihapiiristä on purettu alun perin käräjätaloksi rakennettu rakennus sekä tuomaritalon ulkorakennukset.		
		Talot ovat olleet vaaleansiniset vuonna 1903.
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Maisemallisesti tärkeällä paikalla hyvin luonteensa
Historiallinen	X	säilyttäneet rakennukset. Historiallisesti merkittävät
Maisemallinen	X	osana vanhaa kauppalaa. Osa kokonaisuutta, joka
ARVOLUOKITUS	1	muodostuu Poppelikadun rakennusten kanssa.
8. Lähteet		9. Liitteet
Koskelo Jaakko, Ikaalisten kauppala vuosisatamme alussa. Ikaalisten kirjapaino 1985. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.		Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 11.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE	Kohdenumero 21.

1. Kohde	Rantopään alue
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen
3. Osoite	
4. Omistaja ja omistajan osoite	

5. Rakennusten kuvaus

Rantopään alue on kaalisten harjun pohjoisrinteellä ja osittain alavalla vesijättömaalla Mänttikujan ja Tuulensuuntien välissä.

Vanhat rakennukset ovat pieniä, enimmäkseen vain yhden tai kaksi huonetta käsittäviä. Myös tontit ovat pieniä ja talot niille sattumanvaraisesti rakennettuja. Sekaan on rakennettu joitakin uusia taloja, mutta alueen luonne on varsin hyvin säilynyt. Parhaiten on säilynyt kauppalan puoleinen osa, Mänttikujan ja Rantopäänkujan ympärillä, jossa rakennukset ovat myös hiukan suurempia.

6. Rakennushistoria

Kauppala-alueella asuminen toi mukanaan niin suuria tontti- ym. kustannuksia, että niistä selviytymiseen oli 1800-luvulla mahdollista vain virkamiehillä ja kauppiailta. Tästä syystä käsityöläiset ja palkkatyöläiset asettuivat asumaan kauppalanrajan ulkopuolelle, jossa tontit olivat halpoja eikä asemakaava rajoittanut rakentamista.

Tontit on lohkottu pääosin Rahkolan, rekisterinumero 3, ja rekisterinumero 8:n maista.

7. Luettelointiperuste

Rakennushistoriallinen	X	Omaleimainen alue, jossa paljon hyvin ominaispiirteensä säilyttäneitä rakennuksia. Historiallisesti merkittävä Ikaalisten keskustan kehitysvaiheissa.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS		Yksittäisten rakennusten arvottamista varten tarvitaan rakennusten kohdeinventointi. Kartalla alueen osa-aluearvotus.

8. Lähteet Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppalan rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 27.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 22.
1. Kohde	Wienola	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 4:8	
3. Osoite	Oikotie 8	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten kaupunki PL 33, 39501 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
		Rakennus sijaitsee Ikaalisten terveyskeskuksen pihapiirissä.
		Ullakko ja ikkunoiden alapuolinen osa ovat peiterimalaudoitettuja. Keskiosa on vaaka-paneeloitu. Ullakon ja keskiosan jakaa sahanteräkoristelista. Ikkunat ovat 6-ruutuiset. Noin joka toisen ikkunan päällä on kolmiomainen koriste. Kuistissa on koristeelliset värilasilliset ikkunat. Kummallakin pitkällä sivulla on kolmiopääty, jossa kaari-ikkunat. Haukkaikkunat ovat neliruutuiset. Nurkissa on koristeelliset pilasterit. Räystäät on umpeenlaudoitetut. Kivijalka luonnonkivistä.
6. Rakennushistoria		
		Kunnanlääkäri Holmbergin rakennuttama Wienola on rakennettu noin 1855. Ikaalisten kunta osti talon 1925 ja rakennutti sen viereen kunnansairaalan, joka nykyisin on purettu. Vanha sairaala Toivolansaareissa jäi kunnalliskodille. Senaattori Gyllingin asui tiettävästi jonkin aikaa Wienolassa.
		Vuonna 1976 rakennus on ollut harmaa. Nykyisin se on luonnonvalkoinen, ikkunat ja koristelaudoitukset ovat valkoiset.
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin luonteensa säilyttänyt empire-henkinen rakennus.
Historiallinen	X	
Maisemallinen		
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet		9. Liitteet
Pirkanmaan seutukaavoitus. Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet 1990. Vanha Ikaalinen, Ikaalisten kauppala, rakennushistoriallinen inventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto 1976.		Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäneet Pauliina Tiusanen 27.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 23.
1. Kohde	Riutta	
2. Kylä ja rekisterinumero	Ikaalinen 7:97	
3. Osoite	Vanha Tampereentie 522, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Lukkarila Rauni mm. Kraatarinraitti 3 B 7 33270 Tampere	
5. Rakennusten kuvaus		
		Talo sijaitsee metsän siimeksessä, kauko- maisemasta näkymättömissä Vanhan Tampereentien varressa. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, luhtiaitta, navetta, sauna ja lato. Asuinrakennus on paritupa, jossa on umpi- kuisti. Se on peiterimalaudoitettu ja puna- mullan värinen. Pitkät nurkat, jotka on kote- loitu ja T-malliset ikkunat ovat valkoiset. Pitkänurkkainen aitta on hirsipinnalla. Sola ja raput on poistettu. Navetta on osittain hir- restä, osittain lautarakenteinen, sauna pei- terimalaudoitettu ja lato pystylaudoitettu. Kaikki rakennukset ovat satulakattoisia.
6. Rakennushistoria		
Talo on puhetietojen perusteella Ikaalisten pappilan torppa.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Todennäköisesti ainoita säilyneitä Pappilan torppia.
Historiallinen	X	Asuinrakennuksen runko todella iäkäs. Edustaa tyypil- listä talonpoikaista rakennuskulttuuria.
Maisemallinen		
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Sarkki Reijo		11. Lomakkeen täyttävä Pauliina Tiusanen 27.12.2002

KALMAA

Historiaa:

Vuoden 1540 maakirjassa on ollut sekä Kalma että Kalli nimiset kylät. Ne käsitettiin usein myös samaksi kyläksi sillä ne muodostivat yhteisen jakokunnan. Käytäntö on ollut tässä suhteessa kirjava kautta vuosisatojen. Kalmaalla oli vuonna 1540 kaksi taloa, Kalli oli kolmitaloinen kylä. Kalmaan taloja viljelivät Per Isoj ja Tuomas Mälikkä. Kallin taloja Heikki Kärppä, Tuomas Hattu eli Hattukaula ja Pietari Musta.

1641 Kalmaa on ollut yksinäistalo ja 1750 tila halottiin kahtia.

1640 on Kallin kylässä ollut kaksi nimeltään tuntematonta taloa, joista toista kutsuttiin mahdollisesti Kalliksi ja toista vanhan omistajasuvun nimen mukaan Kärpäksi.

Molemmat talot joutuivat sittemmin autoiksi kunnes otettiin uudelleen viljelyyn 1680 seurakunnan kappalaisen toimesta. Talot yhdistettiin yhdeksi Kallin taloksi 1700-luvulla.

Vuoden 1800-01 (P.Virzenius) isojakokarttojen mukaan Kalman kylään on kuulunut kaksi taloa. Samassa kartassa esiintyy myös Kalli.

1856 osti kruununvouti Carl Otto Helsingius Kalmaan tilan, joka silloin muodostui Koiviston ja Riutan talonpoikaistaloista. Kalmaasta on lohkottu 1800-luvun lopussa Erämaan talo.

Nykytilanne:

Tilat sijaitsevat yksittäistiloina. Kalmaan tilan pihapiiri on säilynyt hyvin, mutta ympärillä olleet pellot ovat pääosin rakentuneet. Ainoastaan tilan ja rannan välinen vyöhyke on rakentamatta.

Kallin ympärillä on laajahkot, kumpuilevat viljelyaukeat.

Kalmaan tilan pohjoispuolen omakotitaloja.

Kalmaan tilalle ja sen eteläpuolelle johtava tielinjaus.

Kallin tilan ohi mutkitteleva hiekkatie.

Lähteet: Rakennuskulttuuriyö Kivikenkä, Tiusanen Pauliina; Rakennusinventointi ja maisemahistorian selvitystyö, Ikaalinen Kalmaa. 2002.

1. KALMAA

Vanhan pytingin etelän puoleinen julkisivu.

Uusi pytinki kuvattuna lounaasta.

Luhtiaitan pohjoisen puoleinen julkisivu.

Kärryvajan pohjoisen puoleinen julkisivu.

Navetta kuvattuna kaakosta.

Kellarin itäpääty.

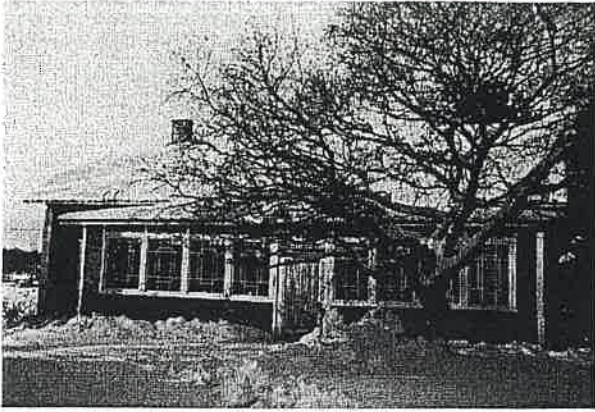

Viljamakasiini kuvattuna lounaasta.

Sauna kuvattuna koillisesta.

2. KALLI

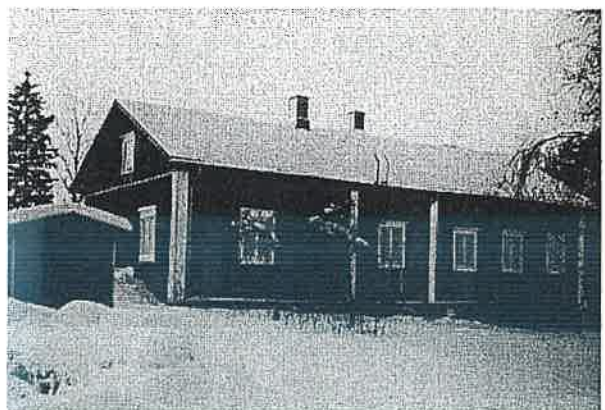
Vanhemman asuinrakennuksen kaakon puoleinen julkisivu.

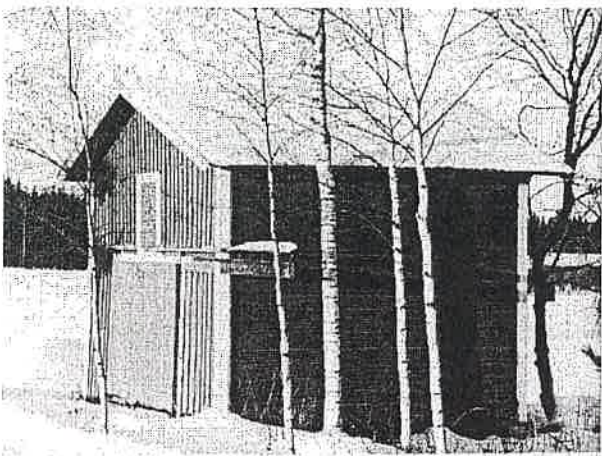
Vanhemman asuinrakennuksen luoteen puoleinen julkisivu.

Uudemman asuinrakennuksen lounaan puoleinen julkisivu.

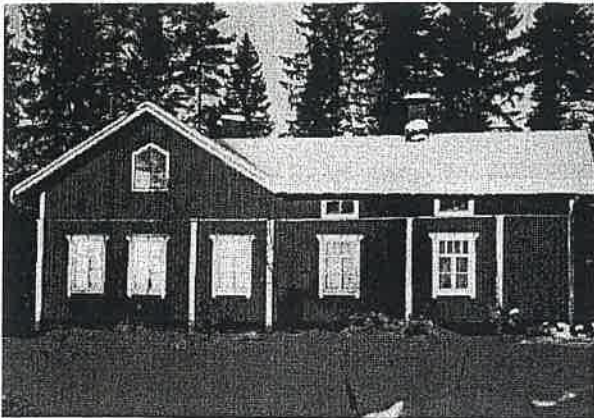

Uudemman asuinrakennuksen koillisen puoleinen julkisivu.

Vilja-aitta tien vierestä kuvattuna idästä.

3. ERÄMAA

Asuinrakennus etelästä.

Asuinrakennus idästä kuvattuna.

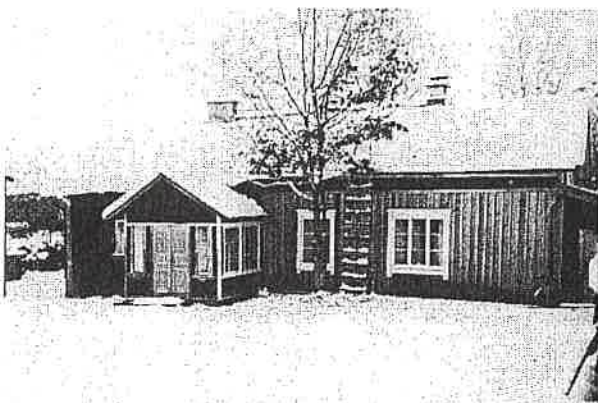

Asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna.

Talousrakennus kuvattuna etelästä.

4. TUOMIJOKI

Asuinrakennuksen etelän puoleinen julkisivu.

Talousrakennus kuvattuna lännestä.

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 1.
1. Kohde	Kalmaa	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kalmaa 4:11	
3. Osoite	Gyllinginkatu 1, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Delice, Finland Oy Hämeentie 11, 13200 Hämeenlinna	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila sijaitsee yksittäistilana Kyrösjärven rannalla. Pihapiiriin kuuluu kaksi asuinrakennusta, kärryliiteri, luhtiaitta, renkitupa, viljamakasiini, kellari ja sauna tien toisella puolella.	
	Uudempi, porttia vastapäätä sijaitseva asuinrakennus on mansardikattoinen, peiterimauldoitettu ja keltamullan värinen. T-ikkunat ja nurkka-ym. laudoitukset ovat valkoiset. Vanhempi asuinrakennus on L-mallinen, kahdesta eri ikäisestä osasta koostuva. Vanhempi osa on hirsipinnalla, uudempi vaakapaneloitu. 6-ruutuiset ikkunat ovat valkoiset.	
set. Renkitupa, luhtiaitta, kärryliiteri, viljamakasiini ja sauna ovat punamullan värisiä. Navetta on harmaa, maalaamaton, kellari harmaasta lohkokivistä.		
6. Rakennushistoria		
Kalmaan tila on yhdistetty kahdesta Kalmaan kylän tilasta, Riutasta ja Koivistosta. Vanhan pytingin vanha osa sattaa olla jopa 1700-luvulta, sillä sen epäillään olevan Koiviston tilan yksittäistuvan. Nykyiseen muotoonsa se on jatkettu poikittaisella, uudemmalla osalla 1856-58 C.O.Helsingiuksen toimesta. Rakennus on vuoden 1976 inventoinnissa ollut hamaantunut, mutta todennäköisesti sitä ennen punamullattu. Nykyinen väritys on toteutettu arkkitehti Matti Huusarin suunnitelman mukaan. Helsingius aloitti myös uuden asuinrakennuksen rakentamisen 1880-luvulla. Mallina on ollut Metsäkylän kartano Hattulasta. Rakennus jäin kuitenkin kesken varojen loputtua. Renkituvan ja luhtiaitan välistä on purettu niitä yhdistänyt pakari ja läpikuljettava porstua. Rakennusyhdistelmä on ollut paikalla ennen vuotta 1856. Kärryliiteri on rakennettu todennäköisesti 1800-luvun lopulla, navetta on vuodelta 1911, sauna on rakennettu 1900-luvun alussa, kellarissa on vuosiluku 1884 ja viljamakasiini on siirretty Kalmaalle 1800-luvun lopulla.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Pihapiirin rakennukset muodostavat ehjän kokonaisuuden. Rakennusten ominaispiirteet ovat säilyneet hyvin.
Historiallinen	X	
Maisemallinen		
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	Tiusanen Pauliina, Rakennusinventointi ja maisemahistorian selvitys, Ikaalinen, Kalmaa 2002.	
9. Liitteet	Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 4.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 2.
1. Kohde	Kalli	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kalmaa 6:2	
3. Osoite	Kallinkatu 34, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kalli Ilmo	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila sijaitsee yksittäistilana peltokumpareella. Pihapiiriin kuuluu kaksi vanhaa asuinrakennusta, uusi asunto sekä joitakin talousrakennuksia. Vanhat asuinrakennukset ovat kulmittain lähellä tietä.	
	Tien suuntaisessa talossa on erittäin iso lasikuisti. Peiterimalaudoitettu talo on punamullan värinen, valkoisin nurkka- ym. laudoituksin. Ikkunat ovat 8-ruutuiset, vanhat. Toinenkin talo on punamullan värinen. Siitä on ikkunat vaihdettu. Talossa on yksi pieni umpikuisti, jossa on samanlaiset ikkunat kuin toisenkin talon kuistissa sekä avokuisti.	
	Talo on peiterimalaudoitettu, pitkänurkkainen ja nurkat on koteloitu.	
	6. Rakennushistoria	
Tila on vanha kantatila. 1600-luvulla talon jäätyä autioksi, sitä on ensin viljellyt kappalainen, sitten kirkkoherra. Pihan suuntainen talo on vuodelta 1869, tien suuntaisen vanhin osa on vielä vanhempi, perimätietojen mukaan se saattaa olla jopa 1700-luvulta. Uusi osa eli lounaispääty on rakennettu samaan aikaan kuin toinen talo. Uudessa osassa on kaksi kamaria ja sali, joissa on alun perin Pietarilaiset kaakeliuunit, jotka vanhan isännän isä oli pelastanut Tampereelta Ruuskasen kauppatalosta 1932. 1869 rakennettu talo on peruskorjattu 1961. Uusi talo on rakennettu 1998. Myös navetta on uusittu.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Erittäin vanhat asuinrakennukset, joissa rakennushistoriallisia arvoja. Maisemallisesti merkittävällä paikalla
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	sijaitseva kantatila.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Vanha isäntä ja emäntä	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 4.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 3.
1. Kohde	Erämaa	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kalmaa 1:6	
3. Osoite	Erämaankatu 12, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kajola Niilo, ei osoitetietoja	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila sijaitsee Kyrösjärven rannalla, uudehkon omakotitaloalueen takana.	
	Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja yksi talousrakennus.	
Asuinrakennus on L-mallinen ja sisäänkäynnit ovat kulmassa ja itäpäädyssä. Peiterimalaudoitettussa talossa on pylväsmäiset koteloinnit kulmissa ja följareiden kohdalla. Pylväät ovat pienet ja yläosistaan vaatimattomat. Rakennus on perustettu kulmissa ja muutaman metrin välein oleville lohkokiville. Väriltään se on punamullan värinen, nurkka- ym. laudoitukset ovat valkoiset.		
Etelän puoleiset ikkunat on uusittu. Talousrakennus on peiterimalaudoitettu ja punainen. Satulakaton katteena on aaltopelti jonka alla päre.		
6. Rakennushistoria		
Talon on rakennuttanut Eugenie Helsingius eli Kalmaan talon omistaja, naimattomille sisaruksilleen. Heidän kuoltuaan se myytiin. Asuinrakennus on rakennettu todennäköisesti 1800-luvun lopulla.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Historiallisesti arvokas osana Kalmaan tilan historiaa.
Historiallinen	X	Rakennus on säilyttänyt melko hyvin ominaispiirteensä.
Maisemallinen		
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Nyström Aamu	11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiusanen	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 4.
1. Kohde	Rauhala	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kalmaa 2:15	
3. Osoite	Kyrösjärventie 16, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	?	
5. Rakennusten kuvaus		
	Torppa sijaitsee lähellä Ikaalisten kylän rajaa. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja kaksi talousrakennusta.	
	Peiterimoitetussa talossa on vielä häivähdyks punamultaa. Satulakaton katteena on aaltopelti. Pitkät nurkat on koteloitu. Perustana on lohkokivet. Itäpäädyssä on pulpettikattoinen lisäosa.	
	Talousrakennukset ovat osittain hirrestä, osittain puurakenteiset.	
6. Rakennushistoria		
Entinen Kallin tilan torppa.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin ominaispiirteensä säilyttänyt rakennus.
Historiallinen	X	Maiseman kiintopiste tien varressa
Maisemallinen	X	Yksi vanhoista Kallin torpista.
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Vanha isäntä Kalli	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 4.12.2002	

KARHOINEN

Historiaa:

Karhoisten kylä oli kolmitaloinen kylä Kelminselän Kotkanlahden perukassa vuoden 1540 maakirjan mukaan. Pentti (Jouti?) ja hänen seuraajansa Antti olivat erämiehiä, jotka retkeilivät kaukana Kankaanpään suunnalla; Olavi Tordinpoika ja toinen Olavi asuivat tiloja, jotka myöhemmin tunnettiin nimillä Vinnari ja Mäkelä. (Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640) Vuoden 1641 maakirjassa Karhoisten kylän taloja ovat olleet Jouti, Mäkelä, Nummi ja Vinnari. (Ikaalisten entisen emäpitäjän historia II, 1641-1721)

Isojakokarttojen asiakirjoissa vuodelta 1788 mainitaan talot Joudi (Nro1/C), Vinnari (Nro2/A), Numme (Nro3/N) Mäkelä (Nro4/B) ja Jyllinmaa (Nro5/D).

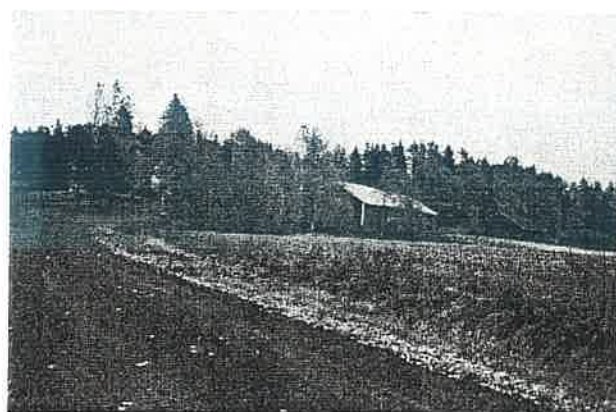
Salminniemessä, sillan eteläpuolelle, perustettiin 1800-luvun lopussa oluttehdas. Palsta lohkaistiin "Joulin perintötilasta". Myöhemmin paikalla on ollut mylly ja leipomo, nykyisin Ikaalisten Mylly Oy.

Nykytilanne:

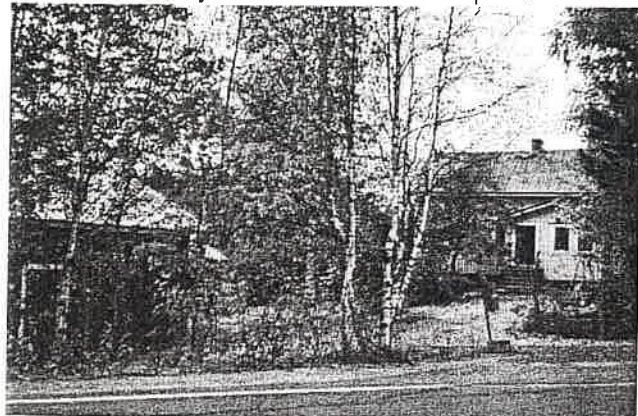
Läykkälänlahden ja Kotkanpohjan väliin sijoittuvan kylän maisema on vaihtelevaa ja pienipiirteistä. Kylää halkoo kolmostie. Monnistonokassa on vapaa-ajan asutusta ja sen kaakkoispuolella pienialaisia viljelyalueita. Vanhoista kantatiloista on kaava-alueella Jouti, Mäkelä ja Numme sekä siitä lohkottu Peltomäki. Talot sijaitsevat yksittäistiloina erittäin mäkitien maaston kumpareilla; Jouti, Mäkelä ja Peltomäki tien eteläpuolella, Numme pohjoispuolella. Nummen ympärillä on Joutista lohkaistu tila, jossa on uudempaa rakennuskantaa sekä yksi vanha talo jonka tilalle on rakenteilla uusi. Karhoinen jatkuu idässä Palinperäntien itäpuolelle, jossa on joitakin noppamaisia, todennäköisesti siirtolaisten asuttamia tiloja. Maisema siellä on melko metsäistä eivätkä talot näy kaukomaisemassa.

Maaston muotoja Joutista kolmostielle päin.

Näkymä Joutilta Mäkelälle päin.

Ainoa Palinperäntielle näkyvä talo.

Kolmostien pohjoispuolen rakennuksia.

Lähteet: Alhonen, Papunen ja Sarkki-Isomaa; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640. Vammalan Kirjapaino Oy 1996.

Vappula Jorma; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia II 1641-1721. Vammalan kirjapaino Oy 1999.

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 1.
1. Kohde	Mäkelä	
2. Kylä, rekisterinumero ja koordinaatit	Karhoinen, 4:4	
3. Osoite	Eskolantie 17, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Eskola Saara ja Sulo	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila sijaitsee kallioisella kumpareella yksittäistilana. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, navetta ja kellari. Pihan kaakkoispuolella, metsän reunassa on lisäksi entinen riihi ja konehalli.	
	Hirsirunkoisessa asuinrakennuksessa on suurikokoinen kuisti keskellä lännen puoleista julkisivua. Molemmiin puolin kuistia on sisäänkäynnit.	
	Keltainen talo on peiterimalaudoitettu. Ikkunoiden pokat, nurkkalaudoitukset ym. ovat valkoiset. Satulakaton katteena on aaltopelti. Alla on päre	
6. Rakennushistoria		
Tila on Karhoisten kylän kantatalo, joka mainitaan jo 1540 maakirjassa. Samalla suvulla se on ollut vuodesta 1743.		
Asuinrakennus on rakennettu 1900-luvun alussa, navetta vuonna 1933 ja kellari 1930-luvulla. Konehalli on rakennettu 1940-luvulla ja vanhasta riihestä, jonka runko on 1900-luvun alusta, on myös tehty konehalli.		
Pihapiiristä on purettu runsaasti rakennuksia vuodesta 1959 lähtien. Purettuja rakennuksia ovat mm. vaarinpirtti, luhtiaitta ym. aitat.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Vanha kantatila maisemallisesti merkittävällä paikalla.
Historiallinen	X	Näky mm. Kolmostielle.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Saara Eskola	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 11.11.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 2.
1. Kohde	Jouti	
2. Kylä ja rekisterinumero	Karhoinen 1:54	
3. Osoite	Monnistentie 31, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Jouti Pentti, Karhoistentie 75/22, 39500 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila on yksittäistilana mäenkumpareella. Päärakennuksen lisäksi pihapiiriin kuuluvat navetta tod.näk. 1970-l. hirsinen heinävarasto, romahtamaisillaan oleva sauna ja lato/varasto.	
	Todennäköisesti hirsirunkoinen asuinrakennus on roiskerapattu.	
	Satulakaton katteena on betoniitiili.	
	Perustus on betonia, mutta joissakin ohjenneissa kohdissa alla näkyy kivi.	
	Väriiltään talo on hiukan punertava beige. Navetta on valkoinen, muut talusrakennukset punaisia.	
6. Rakennushistoria		
Jouti on vanha kantatila, joka mainitaan ensimmäisen kerran jo vuoden 1540 maakirjassa.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Entinen kantatila maisemallisesti merkittävällä ja
Historiallinen	X	todennäköisesti alkuperäisellä paikalla.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640, Vammalan kirjapaino Oy, Vammala 1996		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 20.11.2002

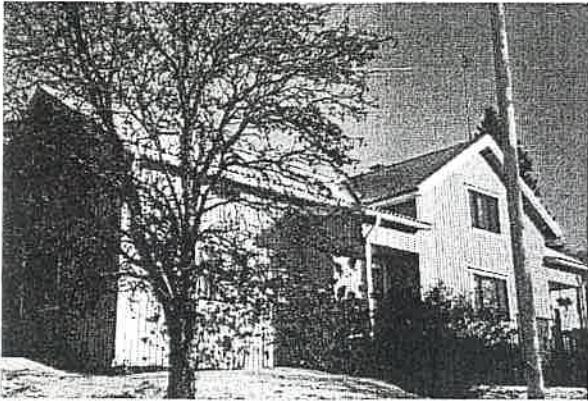
RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 3.
1. Kohde	Numme	
2. Kylä ja rekisterinumero	Karhoinen 3:24	
3. Osoite	Karhoistentie 75/27, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Numme Matti	
5. Rakennusten kuvaus		
	Pihapiiriin kuuluu kaksi asuinrakennusta jotka ovat kulmittain toisiinsa nähden sekä kaksi talousrakennusta, joista toinen lautarakenteinen puuliiteri, toinen romah- tamassa oleva hirsirakennus.	
	Asuinrakennukset ovat tod.näk.hirsirun- koisia. Peiterimalaudoitukset ovat harmaantuneet.	
	Paritumamallisessa talossa on satula- katto tiilikatteella. Ikkunat on 6-ruutuiset.	
	Toinen taloista on 1½-kerroksinen.	
	Kattokulma on jyrkempi, katteena on aaltopelti.	
6. Rakennushistoria		
Numme luettiin usein Karhoisiin vaikka esiintyi toisinaan myös eri kylänä kuten jo 1540.		
Sen isäntä oli Erkki Ryppä. Hänen vävynsä oli mahdollisesti Rahkolasta, sillä 1557 mainitaan Sipi Rahko Nummen isäntänä.		
Talo mainitaan vuoden 1641 maakirjassa Karhoisten kylään kuuluvana.		
Paritupamallinen asuinrakennus on rakennettu ehkäpä jo 1800-luvun lopulla, uudempi todennäköisesti 1920-luvulla.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Entinen kantatila, jossa hyvin luonteensa
Historiallinen	X	säilyttäneet asuinrakennukset.
Maisemallinen		
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet Ikaalisten entisen emäpitäjän historia II 1641-1721.Vammalan kirjapaino Oy.Vammala 1999.		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiusanen 20.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 4.
1. Kohde	Peltomäki	
2. Kylä ja rekisterinumero	Karhoinen 3:18	
3. Osoite	Kolmostie 539/12, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Numme Vihtori kp: Numme Lahja ja Antti	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila sijaitsee Kolmostien eteläpuolella yksittäistilana metsän keskellä. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, navettarakennus, sauna ja heinäsuuli sekä hiukan sivummalla oleva vilja-aitta.	
	Asuinrakennus on mansardikattoinen, katteena saumattu pelti. Hirsirunkoinen talo on peiterimalaudoitu ja väriltään keltainen. Talousrakennuksista heinäsuuli on lautarakenteinen, muut ovat hirrestä. Väriltään ne ovat punaisia.	
6. Rakennushistoria		
Tila on lohkottu Nummesta vuonna 1951. Asuinrakennus on rakennettu 1924. Lisäsiipi, jossa on sauna ja pesuhuone, on rakennettu 1983. Navetta/talli/heinäsuuli/varasto on rakennettu 1928 ja -35. Sauna 1936, heinäsuuli ja liiteri 1930, vilja-aitta 1930.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Lohkotila, jossa kaikki rakennukset ovat säilyttäneet erittäin hyvin luonteensa lisäsiivestä huolimatta.
Historiallinen	X	
Maisemallinen		
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Antti Numme		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 11.11.2002

KARHOINEN

LIITE 1.

1. MÄKELÄ

Asuinrakennus luoteesta kuvattuna.

Navetta koillisesta kuvattuna.

Konesuojat luoteesta kuvattuna. Taempana vanha riihi.

Pihapiiri kaakosta kuvattuna.

2. JOUTI

Pihapiiri kaakosta kuvattuna.

Pihapiiri pohjoisesta kuvattuna.

Asuinrakennus pihasta kuvattuna.

3. NUMME

Vanhempi asuinrakennus lounaasta kuvattuna.

Uudempi asuinrakennus kaakosta kuvattuna.

Talousrakennukset luoteesta kuvattuna.

4. PELTOMÄKI

Asuinrakennus pihasta kuvattuna.

Talousrakennukset luoteesta kuvattuna.

Vilja-aitta lännestä kuvattuna.

KILVAKKALA

Historiaa:

Alueen pitkästä asutushistoriasta kertovat lukuisat kivikautiset asuinpaikat sekä rautakautiset kalmistot. Kilvakkalan kylän alkuperäinen paikka on ollut todennäköisesti Kyrösjärven Kelminselkään viettävillä pelloilla, jossa nykyisin on suojellut kivirauniot. Kilvakkalassa on vuoden 1540 maakirjojen mukaan ollut 12 taloa. Äijänpojan (kirj.myös Yijä) suku viljeli kahta, ajoittain kolmeakin tilaa. Kolme oli myös Vänni-nimisiä isäntiä. Muita isäntiä ovat olleet Matti Soini, Heikki Hätävara, Reko, Kanko, kaksi Tapaista, Olavi Matinpoika (Nukka) ja Mikko Hyssä. Pitäjän laajimmat kyläkohtaiset viljelykset olivat juuri Kilvakkalassa.

Vanhan kylän raunioiden kivikasvoja kuvassa keskellä. Kuva otettu Alasoinin pihasta kaakkoon.

Vuoden 1641 maakirjassa mainitaan Hyssä, Hätävara, kaksi Kankoa, Kesti, Kittu, Reko, Soini, Tapiainen ja Vänni. Maakirjassa oli 10 taloa, joista yksi, nimeltään tuntematon talo, mahdollisesti Heikkilä, yhdistettiin äyriiluvun lisäyksen perusteella Kankoon 1650-luvulla.

Isojakokarttojen ym asiakirjoissa 1700-1800-luvuilla, mainitaan Ylikesti (Nro1:1/O) ja Alakesti (Nro1:2/N, Hyssä (Nro2/S), Hätävara (Nro3/U), Vänni (Nro4/P), Ylisoini (Nro5:1/Q), Alasoini (Nro5:2/R), Tapiainen (Nro6/K), Kittu (Nro7/M), Reko (Nro8/L), Kanko (Nro9:1/I) ja Heikkilä (Nro9:2/T) 1800-luvulla, kun Kyrösjärveä laskettiin, alkoivat talot toistensa jälkeen kavuta ylemmäs hiekkakankaalle. Vähitellen talojen ympärille kasvoi tiheästi torppia. Kylätörmän käydessä ahtaaksi, alettiin torppia raivaamaan kauemmaksi kylän keskustasta. Torpat ovat sijainneet kauempana kyläryhmittymästä, metsäpalstoilla. Tällöin muodostui perä ja kulumia esim. Hämylänperä.

Kylän mäkitupa-alue on puhetietojen mukaan sijainnut nykyistä urheilukentää vastapäätä, Kottarinkujan länsipuolella.

Kylän läpi on kulkenut tie hiekkaharjumaista kumpareita pitkin ainakin Hämylänlahteen saakka. Lahden rannassa on ollut Ikaalisten ainoa kartano; Nygård, Osaran kartanon siirrettyä Hämeenkyrön puolelle.

Kylä on säilynyt tiiviinä ryhmäkylänä aina uusjakoon saakka. Osittaisen uusjaon mittauksia ovat suorittaneet vuosina 1922-33 Vilho Stenroos, joka on mitannut tilukset ja maanmittaurinsinööri Väinö V. Seppälä, joka on toimittanut uusjaon. Ennen uusjakoa kylässä oli noin 300 rakennusta. Jaossa siirrettäväksi määrättiin viitisentoista taloa, joista osa oli vähäisempiä pientiloja. Kanta- ja lohkotiloista siirrettäväksi joutuivat Yli- ja Alakesti, Kittu, Kanko (kaava-alueen ulkopuolelle) ja Hyssä.

Nykytilanne:

Uusjaon seurauksena entinen ryhmäkylä on muuttanut muotoaan enemmän raittikylämäiseksi. Kylän raitin varressa ovat mm. sinne jääneet kantatilat, koulu, kaksi entistä kauppa sekä entinen leipomo. Tie on kapea ja noudattelee ainakin osittain entisiä tielinjauksia. Tien on katkaissut uusi kolmostie Heikkilän tilan jälkeen. Kylässä, pääraitin ulkopuolella on lohkotila, mäkitupa-alue, jossa yksi hyvin ominaispiirteensä säilyttänyt talo sekä työväentalo.

Kyläryhmän ulkopuolella on uusjaossa siirretyt tilat. Merkittävä piirre on, että siirrettyjen tilojen päärakennukset ovat samantyyppisiksi rakennettuja. Kaikissa on suuri umpikuisti keskellä ja kaksi sisäänkäyntiä kuistin päissä. Osaan on kuitenkin tehty ominaispiirteitä muuttavia korjauksia. Inventoinnissa ei selvinnyt, onko rakennukset tehty samojen piirustusten perusteella. Leerimäen pohjoispuolella on muutaman torpan muodostama kokonaisuus. Nevantaustassa ja Wegeliuksenkadun varressa on muutama todennäköisesti siirtolaisten tila. Nygårdin kartanon maille on muodostunut Ikaalisten kylpylä.

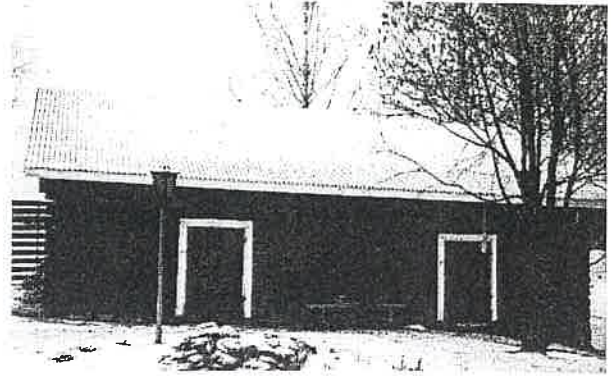
KILVAKKALA

LIITE 1.

1. HEIKKILÄ

Pihapiiri idästä kuvattuna.

Aitta idästä kuvattuna.

Talouksrakennuksia etelästä kuvattuna.

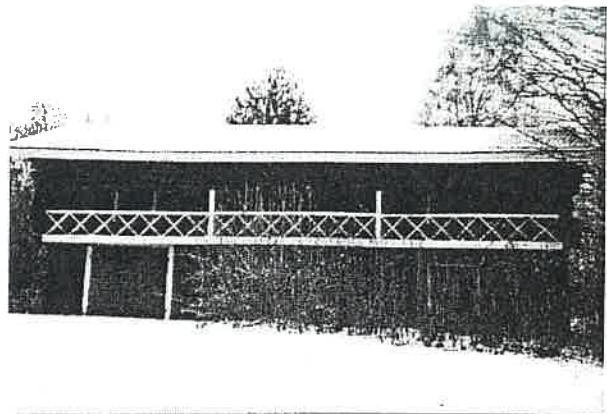
2. YLISOINI

Asuinrakennus luoteesta kuvattuna.

Talouksrakennus luoteesta kuvattuna.

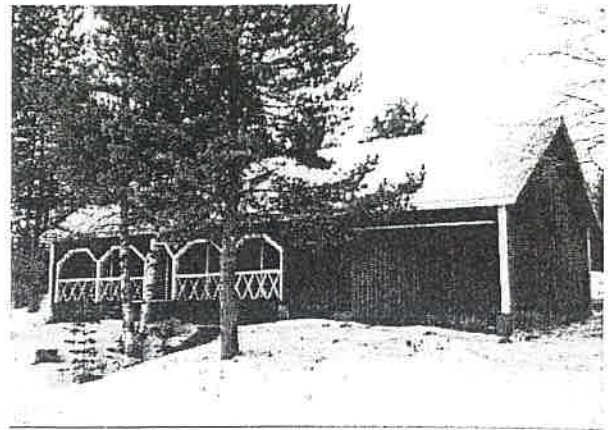

Aitta etelästä kuvattuna.

3. HATAVARA

Navetta lännestä kuvattuna.

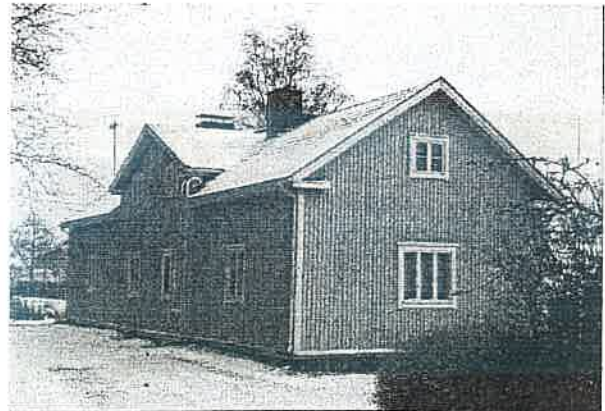

Aitta idästä kuvattuna.

4. ALASOINI

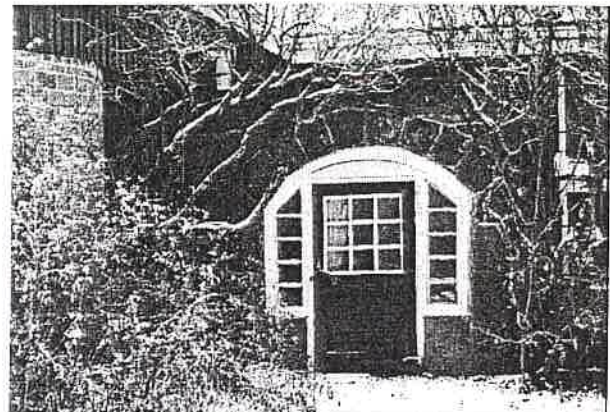
Asuinrakennus etelästä kuvattuna.

Asuinrakennus luoteesta kuvattuna.

Navetta luoteesta kuvattuna.

Navetan ovi ja holvaus.

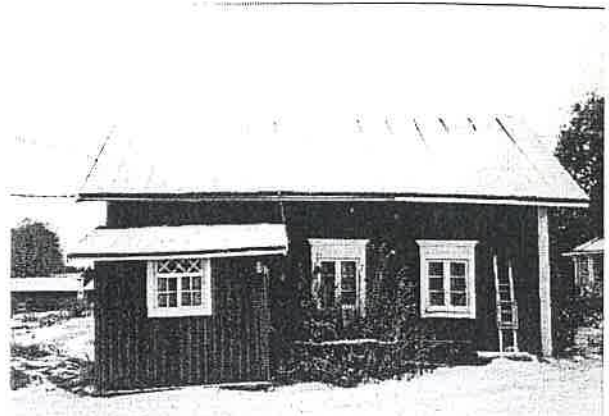
Navetta etelästä kuvattuna.

Taloussrakennus pohjoisesta kuvattuna.

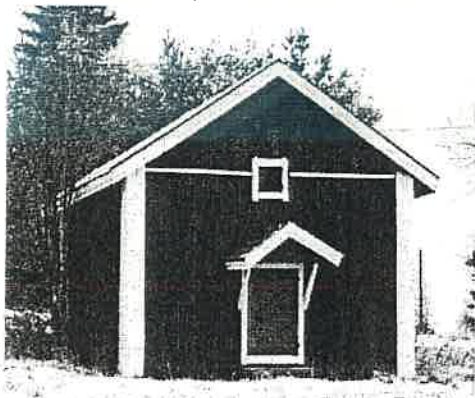
Taloustrakennuksia koillisesta kuvattuna.

Entinen pakari, nykyinen autotalli/museo koillisesta kuvattuna.

Kellari talon kulmalta. Kuvattu kaakosta.

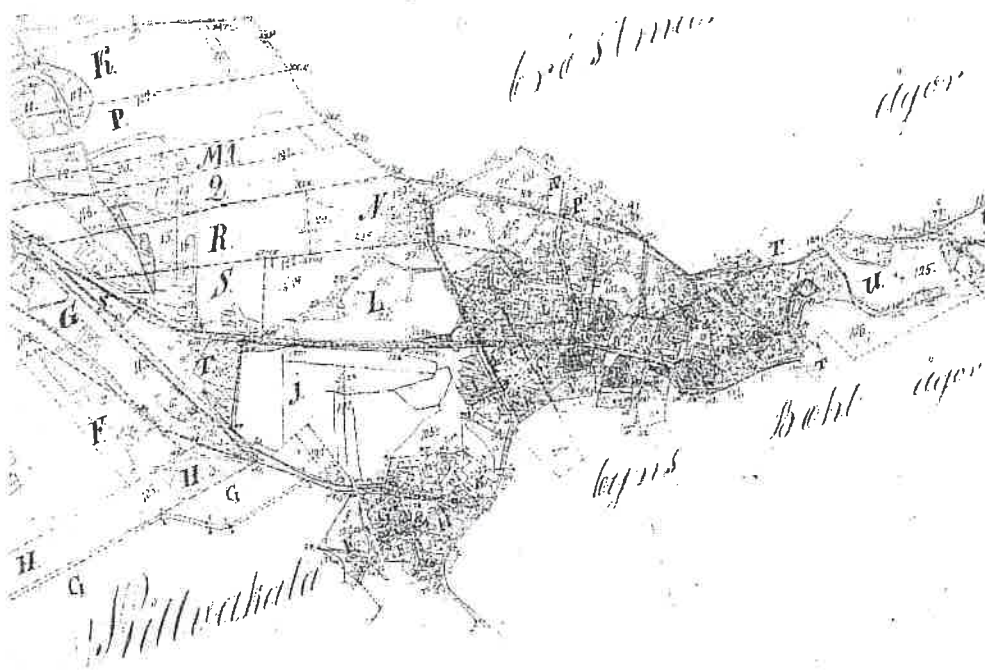

Aitta kuvattuna etelästä.

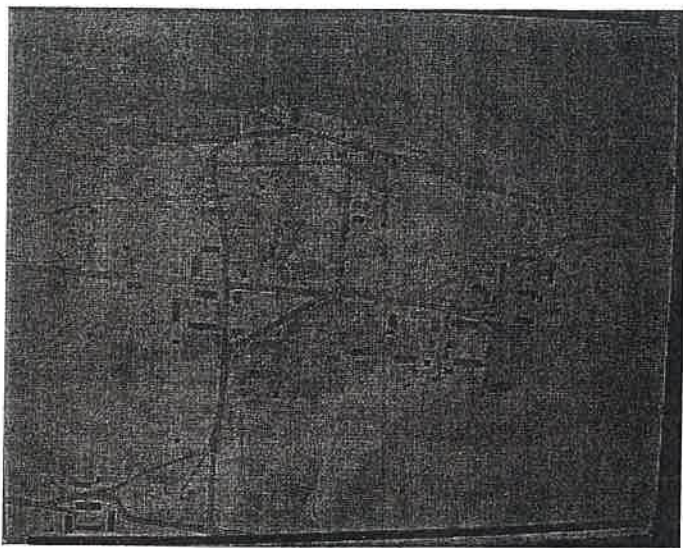
"MUMMULA" (ALASOINI)

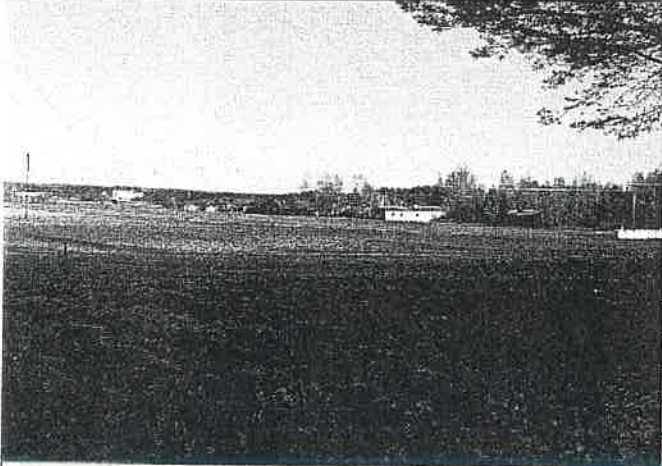

Asuinrakennus kuvattuna pohjoisesta.

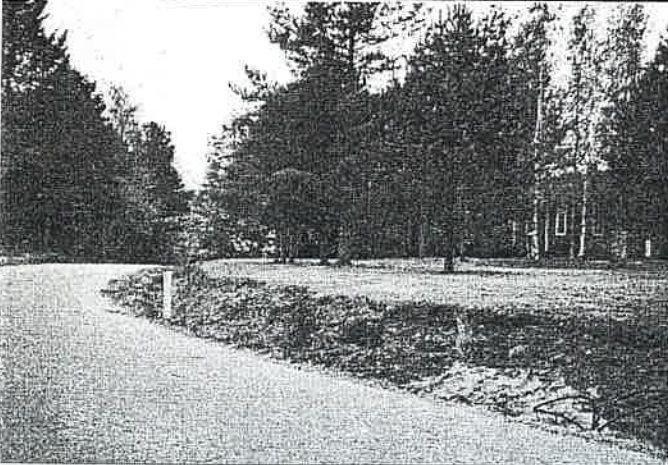

Aitajakortti 1800-luvulta.

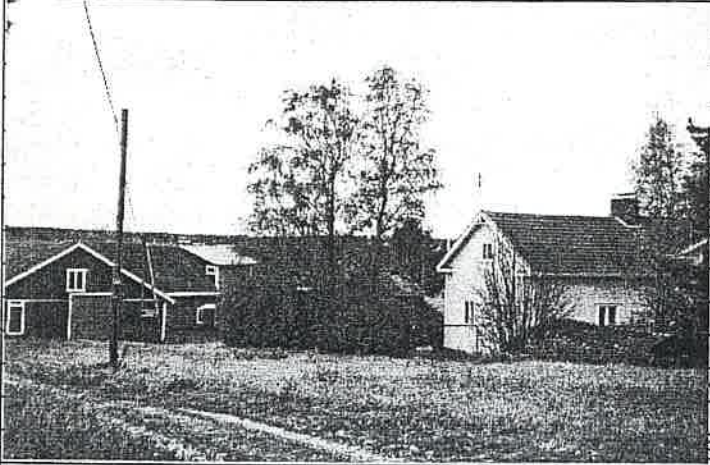

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 1.
1. Kohde	Heikkilä	
2. Kylä, rekisterinumero ja koordinaatit	Kilvakkala 9:120	
3. Osoite	Kilvakkalatie 39, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Timo ja Helena Heikkilä	
5. Rakennusten kuvaus		
	Kylänraitin itäpäässä sijaitsevan tilan piha- piiriin kuuluu uusi asuinrakennus, aitta se- kä talousrakennuksia.	
	Asuinrakennus on valkoinen ja rakennettu tiilestä. Otsallinen kahden huoneen riviaitta on hirsipinnalla, pitkänurkkainen ja puna- mullan värinen. Navetta on peiterimalaudoi- tettu, satulakattoinen ja punamullan värinen	
6. Rakennushistoria		
Tila on kuulunut samalle suvulle 1700-luvun alkupuolelta saakka. Talo on aikaisemmin sijainnut Hatavaran ja Alasoinin välissä, mutta palanut 1890-luvulla. Tällöin se on siirretty nykyiselle paikalle. Asuinrakennus on rakennettu vuonna 1965. Aitta ja navetan vanhin osa on rakennettu kun tila on siirretty tälle paikalle. Navettaa on jatkettu 1950 ja -70-luvuilla.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Kantatilana historiallisesti merkittävä. Maisemassa nä-
Historiallinen	X	kyvällä paikalla pellon reunassa sekä osana kylänrait-
Maisemallinen	X	tia.
ARVOLUOKITUS	3	Vanhaa rakennuskantaa edustaa aitta.
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Timo Heikkilä	11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiusanen 21.11.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 2.
1. Kohde	Hätävara	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 3:79	
3. Osoite	Kilvakkalantie 32, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Hatavara Erkki ja Mirjam	
5. Rakennusten kuvaus		
	Pihapiiriin kuuluvat uusi asuinrakennus, rivi-aitta ja navetta.	
	Asuinrakennus on tiilestä. Neljän huoneen aitta on hirrestä. Sola on puinen. Satulakaton katteena on aaltopelti. Väriältään se on punainen/valkoinen. Alla on kellari. Navetta on osittain tiilestä, osittain puusta. L-mallinen rakennus on peiterimalaudoitettu. Katteena on pelti.	
6. Rakennushistoria		
Tila on vanha kantatila. Rakennuskanta ei ole kovin vanhaa, mutta tila on alkuperäisellä paikallaan.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Vanha kantatila alkuperäisellä paikallaan osana kylänraittia.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	Vanhaa rakennuskantaa edustaa aitta, joka tyypillinen ARVOLUOKITUS
ARVOLUOKITUS	3	alueelle.
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 25.11.2002	

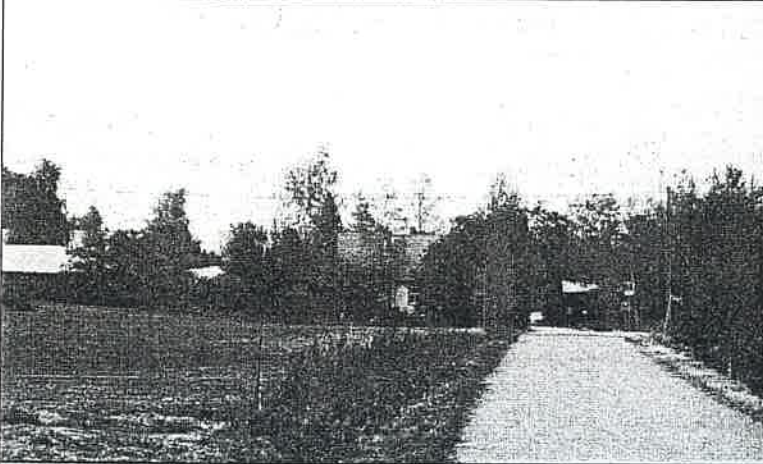
RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 3.
1. Kohde	Vainio (Ylisoini)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 8:15	
3. Osoite	Kilvakkalantie 33, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kaumi Tyyne, Sibeliuksenkatu 7 B 12, 20100 Turku	
5. Rakennusten kuvaus		
		Pihapiiriin kuuluvat asuinrakennus, talousrakennus ja luhtiaitta. Rakennukset muodostavat kulmista avoimen umpipihan. Pihapiirin länsipuolella on lisäksi sauna.
		Asuinrakennus on paritupamallinen ja satulakattoinen. Katteena on tiili. Pystylaudoitus on punainen, kuistin vaakalaudoitus valkoinen. Aitta on hirsipinnalla ja punainen. Talousrakennus on osittain hirsipinnalla, osittain peitarimalaudoitettu ja punainen. Sauna on keltainen.
6. Rakennushistoria		
Ylisoini on erotettu Alasoinista vuonna 1758, kun sisaruksel oval jakaneel lalori. Se on myyty 1916 Kyrö-yhtiölle.		
Asuinrakennuksen runko saattaa olla jopa 1700-luvulta, kuten myös aitta ja talousrakennuksen vanhin osa. Sauna on rakennettu 1953.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Pihapiiri muodostaa ehjän kokonaisuuden maisemallisesti erittäin merkittävällä paikalla osana kylänraittia.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Seppo Alasoini		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 25.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 4.
1. Kohde	Alasoini	
2. Kylä, rekisterinumero ja koordinaatit	Kilvakkala 5:114	
3. Osoite	Kilvakkalantie 28, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Seppo Alasoini	
5. Rakennusten kuvaus		
		Tilalla on kaikkiaan 10 rakennusta. Asuinrakennus, navetta ja pakari muodostavat umpipihan. Umpipihan ympärillä ovat sauna, lammasnavetta, kärryliiteri, puuliiteri, kivikellari ja lato pellolla. Samalla rekisterinumeroilla on pihapiirin länsipuolella edelliselle sukupolvelle vaarin pirtiksi rakennettu talo. Asuinrakennuksessa on keskellä suuri kokoinen umpikuisti. Laudoitettu rakennus on väriltään vaalean keltainen. Satulakaton katteena on tiili. Navetta on pääosin kivistä, mutta osittain myös puusta. Talousrakennukset ovat punaisia. Vaarinpirtti on hirsirunkoinen. Peiterimalaudoitus on keltainen. Jyrkässä harjakatossa on katteena tiili. Pihassa on myös punainen "solapuori".
6. Rakennushistoria		
Tila on vanha kantatila, perintötila ja sukutila alkuperäisellä paikallaan.		
Asuinrakennus on rakennettu 1886. Vuoden 1947 peruskorjauksessa on rakennettu vintti ja tehty keittiö kuistille. Peruskorjauksia on tehty myös vuosina 1960, -62 ja -85.		
Navetta/varastomakasiini on rakennettu 1901-02. Kiviosta on tehnyt paikallinen kivimestari Malakias Kujala, nk. Kivi-Kiia. Puuosat on tehnyt Hatavaran poika, Jussi Hakala.		
Navetan yhteyteen on rakennettu suuli, puimuri ja rehuvarasto 1938.		
Pakari on osa entistä asuinrakennusta. Se on ollut nykyisen sireenimajan kohdalla isojaon jälkeen, josta se on siirretty vuonna 1885. Se on muutettu autotallikäyttöön v. 1962 rakentamalla pariovet pohjoispäätyn.		
Sauna on rakennettu 1940 Kirvussa sotareissulla nähdyn mallin mukaan. Lammasnavetta on koottu uusille nurkille entisistä hirsiladoista vuonna 1928 ja lisätty "röyttä" eli etukatos eläinsuojaksi. Ovia on uusittu 1959 ja -69. Huopakate on laitettu -90-luvun puolivälissä.		
Kivikellari on vuodelta 1899. Lato pellolla on rakennettu 1938.		
Nk. Mummula on rakennettu 1937 Matias Oskari Alasoinin piirustusten mukaan, siipiosa -77. Solapuori on siirretty Alasoinin talon takaa 1953 Taavetti Ylisenmäen toimesta.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Vanha kantatila alkuperäisellä paikallaan.
Historiallinen	X	Rakennuskanta muodostaa maisemallisesti merkittävän, hyvin ominaispiirteensä säil. kokonaisuuden.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet		9. Liitteet
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Seppo Alasoini		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 25.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 5.
1. Kohde	Tapiainen	
2. Kylä, rekisterinumero ja koordinaatit	Kilvakkala 6:42	
3. Osoite	Kilvakkalantie 22, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Tapiainen Juha ja Minna	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila sijaitsee Kilvakkalantien varrella Hiekan tilan pohjoispuolella. Pihapiiriin kuuluu kaksi vanhaa asuinrakennusta joista Kilvakkalantien suuntainen on muutettu kuivuriksi. Pihapiiriin kuuluu lisäksi navetta ja kaksi aittaa, makasiini ja kellarin rauniot sekä uusia talousrakennuksia. Uusi omakotialo on rakennettu entisen pihan lounaispuolelle.	
	Kuivuriksi muutetun asuinrakennuksen paneelointi on keltamullan välinen. Päätykolmiot on pystylaudoitettu. Laudoitukset on jäsennely peilikoristein. Toinen asuinrakennus on vaakapaneloitu. Väriltään se on muuten punamullan värinen, mutta kuisti on keltainen. Pitkät nurkat on koteloitu. Räystäässä on sahalaitakoriste. Kivi/laularakenteinen navetta on L-mallinen. Toinen aitoista on neljän huoneen rivitalta, toinen pikkuaittaa. Tien vieressä sijaitseva makasiini on kaksikerroksinen. Vieressä on kivikellarin rauniot.	
6. Rakennushistoria		
Tapiainen on Kilvakkalan vanha kantatila. Tila on alkuperäisellä paikallaan.		
Kuivuriksi muutettu asuinrakennus on todennäköisesti 1800-luvun lopulta, punainen saattaa olla vanhempi.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Kantatilana historiallisesti merkittävä. Merkittävä osana
Historiallinen	X	kylänraittia myös maisemallisesti alkuperäisellä paikallaan.
Maisemallinen	X	Osa rakennuksista on säilyttänyt erittäin hyvin ominaispiirteensä.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 25.11.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 6.
1. Kohde	Reko (Koulu)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 8:66	
3. Osoite	Kottarinkuja 15, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten kaupunki, PL 33, 39501 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
	Pihassa on uusi ja vanha koulurakennus talousrakennus ja pyöräkatos. Urheilukentän vieressä on pukukoppi.	
	Vanha koulurakennus on hirsirakenteinen ja peiterimalaudoitettu. Katteena on saumattu pelti.	
	Uusi koulu on rapattu ja vaalea. Pulpettikatto on kahdessa eri tasossa eri suuntiin.	
	Pyöräkatos on 6-kulmainen betoninen, jossa on alaosissa vuolukivilaatat.	
	Talousrakennus on osittain tiilestä, osittain puusta ja punainen.	
6. Rakennushistoria		
Koulu on aloittanut toimintansa Rekon talosta vuokratassa pirttirakennuksessa vuonna 1899 ja sitä pidettiin siinä 20 vuotta. Rakennus sijaitsi koulutontilla nykyisen Kilvakkalantien varrella tien suuntaisesti. Vuonna 1916 kuntakokous päätti ostaa Rekon tilan koulua varten. Uuden koulun rakentaminen aloitettiin vuonna 1917 Heikki Tiitolan piirustusten mukaan. Koulu valmistui 1919 ja vihkiäiset pidettiin 14.2.1920. Uuden koulun valmistuttua Rekon pirttirakennus myytiin Viljalan Ollilan päärakennukseksi. Pihassa oli myös Rekon tuparakennus, jossa myös pidettiin koulua 1920-luvulta 1950-luvulle, jolloin päätettiin kivikoulun rakentamisesta. Vanha tupa purettiin uuden koulun tieltä. Uuden koulun rakentaminen aloitettiin 25.5.1954 ja se valmistui 6.7.1955. Koulun on suunnitellut arkkitehti Veikko Larkas Helsingistä. Pyöräkatos on rakennusmestari Jussi Järvisen idea ja toteutus.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Merkittävä osa kylän historiaa. Maisemallisesti merkittävä osana raitin vanhaa rakennuskantaa.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	Pihapiirin rakennukset muodostavat ajallisen kerrostuman.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet Raes Mirja, Kilvakkalan koulu 1899-1999 Ikaalinen-Seura, Kyliltä kerrottua, Ikaalisten kyläkirja. Ikaalisten kirjapaino Oy 1991		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 25.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 7.
1. Kohde	Kottari	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 8:76	
3. Osoite	Kilvakkalantie 23, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kanko Esteri	
5. Rakennusten kuvaus		
	Kilvakkalan- ja Hiekanteiden kulmauksessa sijaitsee pihapiiri, johon kuuluu asuinrakennus 2 huoneen riviaitta ja kaksi talousrakennusta.	
	Asuinrakennus on vaalea, vaakapaneloitu. Muut rakennukset ovat punaisia.	
6. Rakennushistoria		
Tila on lohkottu Rekosta. Asuinrakennus on rakennettu todennäköisesti noin 1935, uusjaon jälkeen. Rakennuksessa on toiminut kauppa.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Osa kylän historiaa entisenä kauppana. Maisemallisesti merkittävä osana kylänraittia.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet		9. Liitteet
Seppo Alasoini		Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjä
Seppo Alasoini		Pauliina Tiusanen 25.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE	Kohdenumero 8.

1. Kohde	Tempaus
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 8:58
3. Osoite	Kilvakkalantie 17, 39530 Kilvakkala
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten Maamiesseura ry

5. Rakennusten kuvaus

Talo on autiona avoimella paikalla kylänraitin varrella.

Vaalea, lähes harmaantunut talo on peiterimalaudoitettu. Ikkunat ovat kuusiruutuiset, ylin poikki puu on hiukan paksumpi.

Talossa ei ole savupiippuja.

6. Rakennushistoria

Kilvakkalan ensimmäistä kauppaa on pidetty tässä talossa. Kauppaa piti kotonaan Fredrik Taimela vaimoineen.

Voimistelu- ja urheiluseura Tempaus osti v. 1910 paikkeilla Taimelan talon ja kunnosti siitä seurantalons. Seuran toiminta hiipui 1950-luvulla ja talo lahjoitettiin Kilvakkalan Maamiesseuralle.

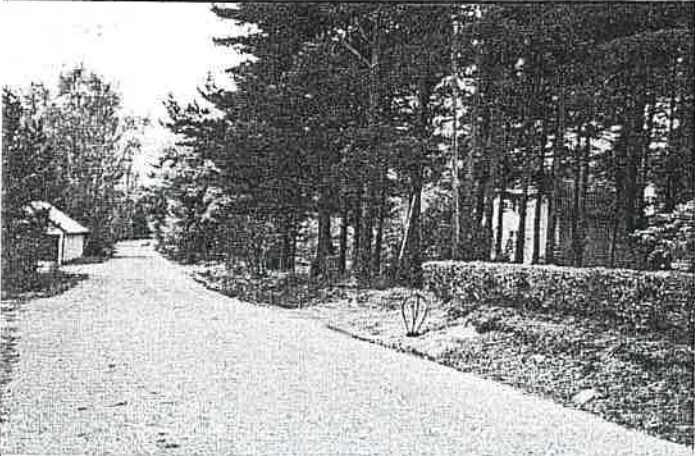
Sisätiloissa on lämmittimenä Ikaalisten kirkon vanha kamiina.

7. Luettelointiperuste

Rakennushistoriallinen		Rakennus on avoimella paikalla osana kylänraittia.
Historiallinen	X	Kaupparakennuksena ja seuran tilana paikallishistorian kannasta merkittävä.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	3	

8. Lähteet Ikaalinen-Seura; Ikaalisten joulu 1996. Kirjapaino Painomusti Oy. Ikaalinen-Seuran julkaisuja; Kyliltä kerrottua, Ikaalisten kyläkirja. Ikaalisten Kirjapaino Oy 1991.	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat

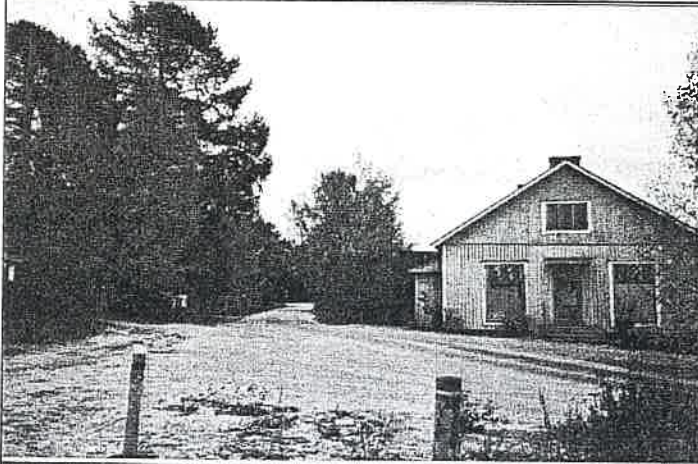
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Seppo Alasoini	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiisanen 25.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 9.
1. Kohde	Hakala	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 1:20	
3. Osoite	Kilvakkalantie 7, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Teikangas Pauli, Vaahtorinne 3 D 45, 01600 Vantaa	
5. Rakennusten kuvaus		
	Pihapiiriin kuuluvat asuinrakennus ja talousrakennus, jossa todennäköisesti on ainakin sauna.	
	Asuinrakennus on hirsirunkoinen ja pystylaudoitettu. Jyrkähkön harjakaton katteena on tiili. Väriltään se on valkoinen. Sauna on pääasiassa hirsipintainen, mutta osittain peiterimalaudoitettu. Aumakatton katteena on kolmiorimahuopa. Rakennus on punainen.	
6. Rakennushistoria		
Talon on rakentanut kylän "oma" puuseppä. Se on siirretty tälle paikalle Alasoinin mummulan takaa uusjaon aikaan.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin ominaispiirteensä säilyttäneet rakennukset ovat maisemallisesti merkittäviä osan kylänraittia.
Historiallinen		
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet		9. Liitteet
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Seppo Alasoini		11. Lomakkeen täyttäneet Pauliina Tiusanen 25.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE

 Kohdenumero
10.

1. Kohde	Töyry (Vanha osuuskauppa)
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 2:19
3. Osoite	Jämijärventie 30, 39530 Kilvakkala
4. Omistaja ja omistajan osoite	Keskinen Vilho, Jämijärventie 23, 39530 Kilvakkala

5. Rakennusten kuvaus

Kilvakkalantien ja Jämijärventien risteyksessä sijaitseva entinen kauppa on tällä hetkellä tyhjillään.

Pihapiiriin kuuluu kaupparakennuksen lisäksi talousrakennus. Kauppa on peiterimalaudoitettu ja väriltään vihertävän keltainen. Satulakaton katteena on pelti. Kaupan ikkunat ovat yhtä ruutua, muualla ne ovat 6-ruutuiset.

Talousrakennus on peiterimalaudoitettu ja väriltään punainen. Satulakaton katteena on huopa.

6. Rakennushistoria

Kauppa on tehty ns. meijeritien risteykseen. Rakennus on tehty Kangeren tilan riihen hirsistä. Se on rakennettu vuonna 1928.

7. Luettelointiperuste

Rakennushistoriallinen		Teiden risteyksessä maiseman kiintopiste. Kylän paikallis-
Historiallinen	X	historian kannalta merkittävä kohde.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	3	

8. Lähteet

10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet
Seppo Alasoini

9. Liitteet

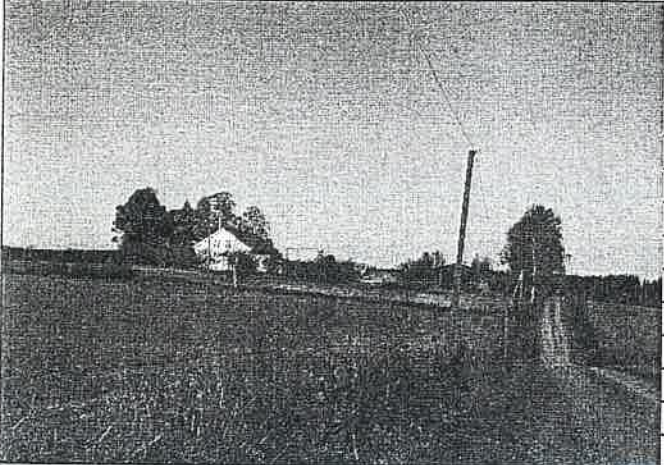
Mustavalkoiset valokuvat

11. Lomakkeen täyttäjät
Pauliina Tiusanen 26.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 11.
1. Kohde	Koivisto (Koiviston Leipomo)	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 5:53	
3. Osoite	Kilvakkalantie 1, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Riekki Raimo	
5. Rakennusten kuvaus		
	Kilvakkalantien ja Jämijärventien risteyksessä, vastapäätä entistä kauppaa, sijaitseva vanha leipomorakennus on tällä hetkellä tyhjiillään.	
	Pihapiiriin kuuluu leipmorakennuksen lisäksi talousrakennus sekä tiilitalo.	
	Leipomorakennus on peiterimalaudoitettu ja väriltään punainen. Mansardikaton katteena on tiili.	
	Talousrakennus on peiterimalaudoitettu ja väriltään punainen.	
6. Rakennushistoria		
Tila on lohkollu Hielamäestä 1930-luvulla. Rakennuksessa on toiminut entinen Koiviston leipomo. Leipomon perustaja Anni Koivisto ryhtyi yrittäjäksi vuokraamalla ensin entisen Hiekan muonamiehen asunnon. Oma asuinrakennus on rakennettu 1932. Siihen tehtiin asuintilojen lisäksi leipomohuone ja pieni myymälä. Leipomotoiminta rakennuksessa loppui 1980-luvulla. Nykyisin se on varastotiloina.		
Talousrakennus on rakennettu samoihin aikoihin talon kanssa. Nykyisin siinä on autotalli, varasto ja vanha navetta.		
Tiilitalo on rakennettu 1967.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Rakennus on hyvin säilyttänyt ominaispiirteensä.
Historiallinen	X	Se on maisemallisesti avoimella paikalla teiden risteyksessä ja paikallishistorian kannalta merkittävä.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet Ikaalinen-Seura; Ikaalisten joulu 1993, s.26-27	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Seppo Alasoini Nykyinen isäntä	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 26.11.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 12.
1. Kohde	Keskinen	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 1:130	
3. Osoite	Tapiolantie 4, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kivimäki Reino	
5. Rakennusten kuvaus		
	Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, navetta sekä tien toisella puolella aitta ja lato.	
	Asuinrakennus on rapattu ja väriltään harmaa. Satulakaton katteena on tiili.	
	Navetta on osittain tiilestä, osittain peiterimalaudoitettu. Väriltään se on punainen.	
	Aitta on kaksikerroksinen, otsallinen ja pitkänurkkainen, todennäköisesti entinen vilja-aitta. Jalkarakenne on hyvin säilynyt.	
	Pystylaudoitus on harmaantunut. Satulakaton katteena on pelti.	
Harmaantuneessa hirsisessä ladossa on loiva satulakatto. Katteena on pelti. Luoteispuolella on pienet pariovet. Rakennus on pitkänurkkainen.		
6. Rakennushistoria		
Tila on entinen kantatila Kesti/Ylikesti alkuperäisellä paikallaan.		
Kaksikerroksisen aitan arvellaan puhelietojen mukaan olevan Kilvakkalan vanhimman rakennuksen.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Tila on pellon laidalla maisemallisesti merkittävä.
Historiallinen	X	Eryteisesti aitta on rakennushistoriallisesti merkittävä.
Maisemallinen	X	Vanha kantatila alkuperäisellä paikallaan.
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 26.11.2002	

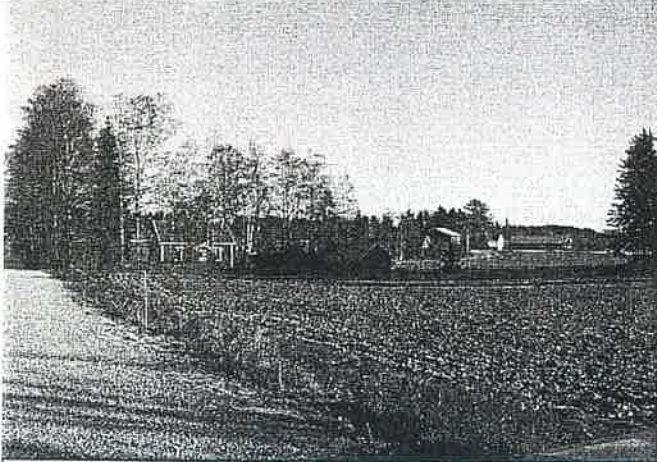
RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 13.
1. Kohde	Aro	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 4:13	
3. Osoite	Tapiolantie 13, 39530 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Tapiainen Matti	
5. Rakennusten kuvaus		
	Erittäin näkyvällä paikalla peltokumpareella sijaitsevan tilan pihapiiriin kuuluvat asuinrakennus, navetta, aitta ja suuli.	
	Asuinrakennus on peiterimalaudoitettu ja valkoinen. Rimat on profiloitu. Runko on hirrestä ja perustuksena lohkokivet. Satulakaton katteena on tiili.	
	Navetta on keltatiilinen ja siihen liittyy entinen navetta, nykyinen suuli.	
	Aitta on osittain hirrestä, osittain puusta. Satulakaton katteena on tiili.	
	Väriltään aitta on punainen.	
6. Rakennushistoria		
Tila on lohkottu Tapiaisesta uusjaon aikaa vuonna 1933. Puhetietojen mukaan navetta on rakennettu jo aikaisemmin, asuinrakennus vuonna 1935. Ikkunat taloon on vaihdettu noin 7v. Sitten, lisäsiipi on rakennettu 1967. Talon sisäänkäynti on aikaisemmin ollut lisäsiiven kohdalla.		
Aitta on rakennettu samoihin aikoihin talon kanssa.		
Uusi navetta, joka on vanhan jatkeena, on otettu käyttöön vuonna 1980.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Ehjä pihapiiri maisemallisesti erittäin merkittävällä paikalla.
Historiallinen		
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	3	
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Talon entinen emäntä.		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 26.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 14.
1. Kohde	Santaharju	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 1:37	
3. Osoite	Kottarinkuja 16, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Vikman Alma kp, Koponen Martta, Rajala Pauli, Rajala-Malmgren Seija	
5. Rakennusten kuvaus		
	Talo sijaitsee mäen kumpareella jossa on ollut kylän mäkitupa-asutusta.	
	Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja talousrakennus, jotka sijaitsevat kulmittain.	
	Molemmat rakennukset ovat kauniisti harmaantuneita.	
	Asuinrakennus on peiterimalaudoitettu paritupa. Satulakaton katteena on pelti. Perustuksena on luonnonkivet. Pitkät nurkat on koteloitu.	
	Talousrakennuksessa on neljä huonetta.	
	Rakennus on hyvin matala ja siinä on pienet pienaovet. Perustuksena on eteläpäässä luonnonkivet, pohjoispäässä lohkotut. Satulakaton katteena on aaltopelti jonka alla huopa.	
6. Rakennushistoria		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Melko hyvin ominaispiirteensä säilyttänyt mäkitupa-
Historiallinen	X	torppa. Rakennushistorialliset arvot muodostuvat
Maisemallinen	X	rakennusosien iästä, antikvaarisista arvoista. Mais-
ARVOLUOKITUS	2	man kiintopiste mäenkumpareella teiden risteyksessä.
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Seppo Alasoini	11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiusanen 26.11.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 15.
1. Kohde	Alakesti	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 1:49	
3. Osoite	Teikankaantie 32, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Alakesti Esko	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila sijaitsee päätien vieressä, pellon laidalla.	
	Pihapiiriin kuuluvat asuinrakennus, riviaitta, navetta, autotalli ja leikkimökki.	
	Asuinrakennus on harmaa, mineriittivuorattu. Aitta on hirsipinnalla ja punainen. Muut rakennukset ovat peiterimalaudoitettuja ja väriltään punaisia.	
6. Rakennushistoria		
Vanha kantatila, joka oli alkujaan nimeltään Kesti. Se jaettiin v. 1775 Ala- ja Yläkestiksi, joista Alakesti on säilynyt katkeamatta vuodesta 1556 suvulla. Tälle paikalle tila on siirretty uusjaossa.		
Asuinrakennus on hirsirunkoinen ja rakennettu vuonna 1933. Ulkokuori ja ikkunat on uusittu 1960-luvun lopulla. Muuta peruskorjausta, kuten keskuslämmitys, on tehty 1975.		
Aitta on siirretty Kankosta tai Alakestistä. Siinä on kaksi aittaa, ratasliiteri ja muutama vuosi sitten tehty puuliiteri.		
Navettarakennuksessa on alun perin ollut navetta, talli ja suuli. Se on muutettu emakkosikalaksi ja vuodesta 1977 se on ollut tyhjillään.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Näkyvällä paikalla sijaitseva kantatila, joka siirretty
Historiallinen	X	tälle paikalle uusjaossa. Rakennuksista aitta on tyy-
Maisemallinen	X	pillinen Ikaalilainen. Asuinrakennus on kokenut
ARVOLUOKITUS	3	voimakkaita muutoksia.
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Rouva Alakesti		11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiusanen 2.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 16.
1. Kohde	Kitti	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 7:52	
3. Osoite	Teikankaantie 37, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Viitaniemi Tapani	
5. Rakennusten kuvaus		
		Tila sijaitsee kumpareella päätien mutkassa. Pihapiiriin kuuluvat asuinrakennus sekä useita talousrakennuksia aivan pihassa, sekä hiukan kauempana metsän laidassa.
		Asuinrakennus on vaalea, peiterimalaudoitettu. Suuren umpikuistin molemmin puolin on sisäänkäynnit. Satulakaton katteena on tiili.
		Pihassa on aitta, navetta ja kuivuri, jotka ovat punaisia.
6. Rakennushistoria		
Kitti on vanha kantatila, joka on siirretty tälle paikalle uusjaossa. Rakennuskanta on todennäköisesti siltä ajalta.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Maisemallisesti merkittävällä paikalla sijaitseva vanha
Historiallinen	X	kantatila, joka siirretty tälle paikalle uusjaossa.
Maisemallinen	X	Aitta tyypillinen Ikaalilainen. Asuinrakennus säilyttänyt
ARVOLUOKITUS	2	vanhat rakennusosat.
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 2.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 17.
1. Kohde	Haavisto	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 7:48	
3. Osoite	Teikankaantie 130, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Haavisto Reino	
5. Rakennusten kuvaus		
		Tila sijaitsee päätien varrella, pelto- xumpareella, avoimella paikalla. Pihassa on asuinrakennus, aitta ja navetta. Asuinrakennus on vaalea, vaakalau- doitettu. Keskellä on korkea umpi- kuisti, jossa yksi sisäänkäynti. Aitassa on kaksi huonetta. Se on hirsipintainen ja pitkänurkkainen. Aitta ja puunavetta ovat punaisia.
6. Rakennushistoria		
Hirsi/puurunkoinen asuinrakennus on rakennettu vuonna 1910. Peruskorjaus on tehty vuonna 1937.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Avoimella paikalla päätien varressa sijaitseva kiintopis- temäinen kohde. Aitta myös rakennushistoriallisesti
Historiallinen		
Maisemallinen	X	arvokas.
ARVOLUOKITUS	3	
8. Lähteet	9. Liitteet	
Kotiseutukokoelmat; Kotiseutumme Ikaalinen-Kihniö-Kuru- Parkano 1999-2000	Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 2.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 18.
1. Kohde	Rajala	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 8:45	
3. Osoite	Halinkanta 21, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Tapiainen Viljo	
5. Rakennusten kuvaus		
	Pihapiiriin kuuluu pieni tupa ja talousrakennus.	
	Asuinrakennus on muuten punainen, mutta kuisti on keltainen. Se on peiterimalaudoitettu. Talousrakennus on osittain hirsipinnalla.	
6. Rakennushistoria		
Rakennus on torppa-alueella ja rekisterinumeroista päätellen Rekon torppa.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Osa Kilvakkalan kylän torppa-aluetta maisemallisesti avoimella paikalla. Asuinrakennukseen tehty luonnetta muuttavia korjauksia.
Historiallinen	X	
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	3	
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiisanen 2.12.2002

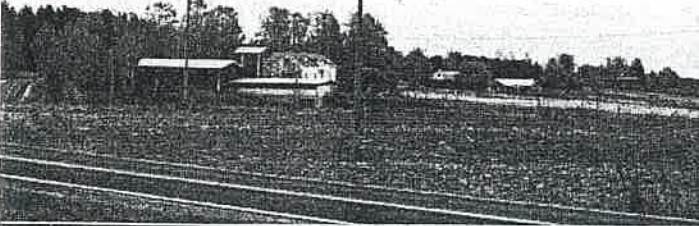
RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 19.
1. Kohde	Peltola	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 7:32	
3. Osoite	Halinkanta 39, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kiikonen Aune, Oikotie 2C 17, 39500 Ikaalinen	
Peltola Marjatta, Halinkanta 39, 39530 Kilvakkala ja Mattila Ritva, Kuokkamaantie 7 C 10 Tampere		
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila on alueella, jossa on vanhoja torppia. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja vastapäätä sijaitseva talousrakennus.	
	Asuinrakennus on paritupa, joka on hirsirunkoinen ja peiterimalaudoitettu. Satulakaton katteena on aaltopelti. Talossa on kaksi umpikuistia.	
	Rakennukset ovat punaisia.	
6. Rakennushistoria		
Entinen Kitin torppa. Asuinrakennus on rakennettu noin 1899. Ikkunat on uusittu talon itäpäässä.		
Hirsirunkoinen navetta on rakennettu noin 1936. Sitä on jatkettu lautarakenteisella osalla 1955.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Muutoksista huolimatta, hyvin kokonaisuutensa
Historiallinen	X	säilyttänyt entinen torppa. Avoimella paikalla tien var-
Maisemallinen	X	vessa, maisemallisesti merkittävä osa aluetta.
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Alasoini Seppo Mies pihassa	11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiisanen 2.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 20.
1. Kohde	Pikänen	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 3:37	
3. Osoite	Halinkanta 46, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Särkijärvi Eero ja Eira	
5. Rakennusten kuvaus		
	Entisellä torppa-alueella sijaitsevalla tilalla on rakennuskanta uusiutunutta. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja navetta.	
	Asuinrakennus on 2-kerroksinen, harmaa ja rapattu. Satulakaton katteena on profiloitu pelti. Taloon on kaksi sisäänkäyntiä.	
6. Rakennushistoria		
Talo on entinen Hätävaran torppa. Asuinrakennus on rakennettu todennäköisesti 1960-luvulla.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Avoimella peltoalueella maisemallisesti merkittävä.
Historiallinen	X	Osa vanhaa torppa-aluetta.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	-	Ei arvotettu inventoinnin puutteellisuuden takia.
8. Lähteet		9. Liitteet
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Alasoini Seppo		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 2.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 21.
1. Kohde	Kestilä	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 1:17	
3. Osoite	Halinkanta 53/25, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Suojanen Viljo ja Eeva	
5. Rakennusten kuvaus		
	Katajaisella kumpareella sijaitsevan tilan pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, navetta, kaksi aittaa ja talousrakennus, jossa nykyisin autokatos.	
	Paritupamallisessa asuinrakennuksessa on keskellä umpikuisti. Rakennus on peiterimalaudoitettu, väriltään punainen. Satulakaton katteena on tiili.	
	Hirsisessä riviaitassa on kaksi huonetta. Toinen aitta on hirsinen pikkuaitta.	
	Navetta on osittain hirsi/puurakenteinen, osittain tiilestä. Vaja/autotalli on hirsi/lautarakenteinen.	
6. Rakennushistoria		
Talo on entinen Alakestin torppa.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Ehjä, tunnelmallinen kokonaisuus metsäisellä tontilla.
Historiallinen	X	Osa torppa-alueen kokonaisuutta.
Maisemallinen	X	Aitat rakennushistoriallisesti arvokkaita. Riviaitta tyypillinen alueelle. Pikkuaitta iäkäs, antikvaarisia arvoja.
ARVOLUOKITUS	3	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Alasoini Seppo	11. Lomakkeen täyttäneet Pauliina Tiusanen 2.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 22.
1. Kohde	Korteniemi	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 1:102	
3. Osoite	Halinkanta 83/6, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Pirttiaho Liisa, Hauhontie 25 B 23, 14700 Hauho	
	Sammi Urpu-Liisa, Ojasenkatu 2 A 5, 39500 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
	Metsän reunassa sijaitsevan tilan pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, sekä kolme talousrakennusta, jotka muodostavat yhdeltä sivulta ja kulmista avoimen umpipiikan muodon.	
	Asuinrakennus on pienikokoinen tupa, jossa on 6-ruutuiset ikkunat ja umpikuisti.	
	Yksi talousrakennuksista on hirsinen, muut lautapinnalla. Kaikki kolme ovat harmaantuneita.	
6. Rakennushistoria		
Tila on entinen Alakestin torppa.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Rakennukset pilkahtavat avoimen peltomaiseman yli
Historiallinen	X	kaukomaisemassa. Historiallisesti arvokas entisenä
Maisemallinen	X	torppana.
ARVOLUOKITUS	3	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Alasoini Seppo	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 2.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 23.
1. Kohde	Ylikesti	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 1:112	
3. Osoite	Jämijärventie 245, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Vänni Pekka	
5. Rakennusten kuvaus		
		Yksittäistila sijaitsee aivan Jämijärventien kupeessa. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja riviaitta.
		Asuinrakennus peiterimalaudoitettu, vaalean kerman värinen. Ison katoksen alla on kaksi sisäänkäyntiä. Katosta kannattelee pyöreät teräspylväät.
		Aitassa on kaksi huonetta. Se on hirsipinnalla ja pitkänurkkainen.
6. Rakennushistoria		
Ylikesti on kantatila Kestistä vuonna 1775 jaettu toinen puolikas.		
Tälle paikalle tila on karttojen perusteella rakennettu uusjaon aikoihin.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Päätien varressa, avoimella paikalla sijaitseva lohko-
Historiallinen	X	tila. Siirretty tälle paikalle uusjaossa. Aitta tyypillinen
Maisemallinen	X	alueelle.
ARVOLUOKITUS	3	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 2.12.2002	

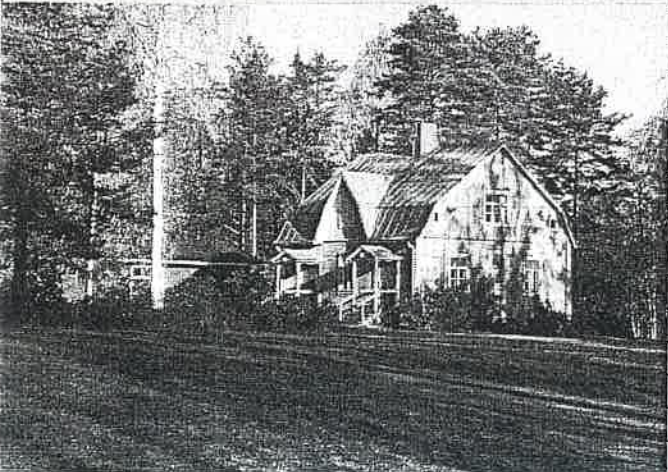
RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 24.
1. Kohde	Työväentalo	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 4:9	
3. Osoite	Helkatörmäntie 6	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten Työväen Urheilun Tukisäätiö	
5. Rakennusten kuvaus		
	Työväentalo sijaitsee melko avoimella paikalla Honka-rakenteen puunjalostamon vieressä.	
	Matala ja leveä rakennus on lomalaudoitettu. Punaishissa rakennuksessa on valkoiset nurkka- ja ikkunoiden vuorilaudoitukset. Aumakatto on päistään tyvistetty. Rakennuksessa on kolmen mallisia ikkunoita; T-ikkunoita, yksiruutuisia ja yhdellä pystypuulla kahteen erikokoiseen ruutuun jaettu-ja.	
6. Rakennushistoria		
Vanha työväentalo, joka oli ollut Vännin pirttirakennus, on purettu v.1935. Uusi rakennettiin Kauko Salomaan piirustusten mukaan v. 1936. Se on peruskorjattu ja käytössä.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Paikallis- ja aatehistorian kannalta merkittävä rakennus.
Historiallinen	X	
Maisemallinen		
ARVOLUOKITUS	3	
8. Lähteet	Ikaalinen-Seura; Ikaalisten joulu 1996.Kirjapaino Painomusti Oy.	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiusanen 2.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 25.
1. Kohde	Hyssä	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kiivakkala : 2:14	
3. Osoite	Harttantie 3	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kauramäki Ossi ja Mirja	
	Teikankaantie 160 39500 IKAALINEN	
5. Rakennusten kuvaus		
	Talo sijaitsee Vaasantien vieressä, vastapäätä Ikaalisten kylpylää. Tila on autiona. Pihassa on ainoastaan asuinrakennus.	
	Talossa on yksi avokuisti keskellä, puupylväiden varassa. Pylväät nojaavat betonipilareihin, jotka ovat kallistuneet voimakkaasti. Peiterimalaudoitus on täysi harmaantunut. Ikkunat ovat koristeelliset; alaosa on kaksiosainen, yläosa on jaettu kahdeksaan pienen ruutuun. Satulakaton katteena on tiili.	
6. Rakennushistoria		
Tila on vanha kantatila. Tälle paikalle se on siirretty uusjaossa 1930-luvun puolivälin paikkeilla.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Vanha kantatila.
Historiallinen	X	
Maisemallinen		
ARVOLUOKITUS	3	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiusanen 11.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 27.
1. Kohde	Rantakartano	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 4:107	
3. Osoite	Wegeliuksenkatu 5	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten Kylpylä Oy	
5. Rakennusten kuvaus		
		Rakennus sijaitsee Kyrösjärven rannassa, Ikaalisten kylpylän hotellirakennuksen ympäröimänä.
		Rannan puolella on aitta ja joku muu hirsirunko.
		1.krs on vaakalaudoitettu, 2.krs peite- rimalaudoitettu, värinä keltainen.
		Rakennuksessa on rinteeseen rannan puolelle rakennettu lisäsiipi.
		Rannan puolella on kuisti, jota kan- nattelee korkeat kivipilarit.
		Aitta on punamullan värinen. Katolla on vellikellokatos, kello puuttuu.
Vaaleanpunaiseksi maalattu hirsirunko on muutettu esiintymislavaksi.		
6. Rakennushistoria		
Tila on lohkaistu entisen Nygårdin kartanon, nykyisen Tuomarlan, maista 1916. Jugend-tyylinen rakennus on Bertel StrömmeRin suunnittelema. Se on valmistunut vuonna 1919.		
Nykyisin se toimii Ti-Ti-nallen talona.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Tunnetun suunnittelijan tuotantoa. Perushahmo säily-
Historiallinen	X	nyt joistakin muutoksista huolimatta. Osa kartanon
Maisemallinen	X	historiaa ja erityisesti järvimaisemassa merkittävä.
ARVOLUOKITUS	2	
8. Lähteet		9. Liitteet
Ikaalinen-Seura; Kyliltä kerrottua. Ikaalisten kyläkirja. Ikaalisten kirjapaino Oy, 1991.		Mustavalkoiset valokuvat
Pirkanmaan seutukaavoitus; Pirkanmaan kulttuurihistorialliset koh- teet. 1990		
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät
		Pauliina Tiusanen 11.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 26.
1. Kohde	Tuomarla	
2. Kylä ja rekisterinumero	Kilvakkala 10-2-6	
3. Osoite	Wegeliuksenkatu 1	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten Kylpylä Oy	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tuomarlan tilaan kuuluu kolme lähelle toisiaan rakennettua asuinrakennusta. Pohjoisin on kartanomainen, kaksi muuta talonpoikaistyyliisiä.	
	Eteläisin talo on punainen, peiterimalaudoitettu. Ikkunat ovat 8-ruutuiset. Perustuksena on tien suuntaisessa osassa luonnonkivet, vinkkeliosassa lohkotut. Keskimmäinen talon on vaalea, hiukan punertava, peiterimalaudoitettu. Perustus on osittain luonnon-, osittain lohkotuista kivistä ja sitä on täytetty betonilla. Räystäät on koteloitu ja voimakkaasti pro-	
filoitu. Kulmissa on kissanpenkit. Pohjoisin talo on keltainen, vaakalaudoitettu. Laudoitus on leveä. Kulmissa ja jatkoskohdissa on pylväsmäiset pilasterit. Ikkunoiden yläpuolella on samanlaiset koristeet kuin pylväiden yläpäässä. Perustus on lohkotuista kivistä. Pohjoispäässä on tiilestä holvattu ikkuna-aukot (3kpl) ja yksi oviaukko.		
6. Rakennushistoria		
Ikaalisten kylpylä sijaitsee entisen Nygårdin kartanon mailla. V.1863 kihlakunnantuomari Gustaf Adolf Wegelius osti kartanon. Kartanossa istuttiin kärejä tuomari Wegeliuksen ajoista aina 1920-luvulle. Vuonna 1916 tilasta lohkaistiin Kuivaniemen talo ja Nygård muutettiin Tuomarla nimiseksi. Vuonna 1957 Meijeriväen Liitto osti Tuomarlan vapaa-ajanviettopaikaksi, jollaisena se toimi 8 vuotta. 1965 valmistui Ikaalisten kylpylä- ja kuntoutuslaitoksen rakennus. 1970-luvulla valmistuivat Kylpylä-Hotelli ja Terme. Lisäksi rakennettiin kolme kerrostaloa työntekijöiden asunnoiksi. Savusauna on jo kolmas tällä paikalla. Kylpylässä on kesäteatteri, jonne on siirretty Salomäen vanhat rakennukset. Kylpylän lähelle Protinperään kasvatettiin laskettelurinne sekä rakennettiin golfin harjoituskenttä Wegeliuksen pellolle. 1990-luvun taitteessa kohosi uusi päärakennus Maininki sekä Hotelli Ikaalia.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin luonteensa säilyttäneiden rakennusten
Historiallinen	X	pihapiiri. Rakennusosilla antikvaarisia arvoja.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet	Ikaalinen-Seura; Kyliiltä kerrottua. Ikaalisten kyläkirja. Ikaalisten kirjapaino Oy, 1991. Pirkanmaan seutukaavoitus; Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet. 1990	
9. Liitteet	Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäneet Pauliina Tiusanen 2.12.2002	

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 1.
1. Kohde	Koivikko	
2. Kylä ja rekisterinumero	Karttu 7:87	
3. Osoite	Koivikontie 54	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ikaalisten seurakunta PL 53 39501 IKAALINEN	
5. Rakennusten kuvaus		
		Seurakunnan leirikeskus sijaitsee Kartun kylän puolella, Hämylänlahden ja Retulanlahden välisellä niemellä. Pihapiiriin kuuluu vanhan asuin- ja talousrakennuksen lisäksi uusia rakennuksia, mm. talousrakennuksia sekä matala, suurehko leiritila.
		Asuinrakennus on mansardikattoinen, jossa katteena konesaumattu pelti. Perustus on pääosin betonia, mutta alla on tod.näk. kivi. 1.krs on vaakapaneloitu, 2.krs on pystypaneeli. Rakennus on vaaleansininen. Sauna on punainen, pieni, peiterimalaudoitettu.
6. Rakennushistoria		
Jalmari Jylli on testamentannut tilan seurakunnalle seurakunnan vanhustyötä vuonna 1958. Vanhustyötä ei tilalla kuitenkaan ole ollut, vaan seurakunta perusti vuonna 1964 Jyllissäätön ja keskustaan vanhainkodin. Vanha päärakennus toimii lähinnä kokoustilana.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Rakennus on hyvin säilyttänyt ominaispiirteensä.
Historiallinen		Muodostaa oman maisemallisen kokonaisuuden.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	3	
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Seurakunnan talouspäällikkö Vesa Keso		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 11.12.2002

LÄYKKÄLÄ

Historiaa:

Läykkälä oli neljän talon kylä vuoden 1540 maakirjan mukaan. Kaikki olivat kooltaan pieniä, mutta kasvoivat seuraavina vuosina. Nimeltä mainitaan Juho Erkinpoika, liikanimeltä Riihikoi eli Riihenkainen, Matti (Läykki), Heikki Lankinen ja Pietari.

Kamrat ja Palomäki tulevat asiakirjoihin vasta 1600-luvun lopulla, eikä niiden käytöstä ennen sitä ole varmuutta. Palomäki mainitaan vuoden 1641 maakirjassa.

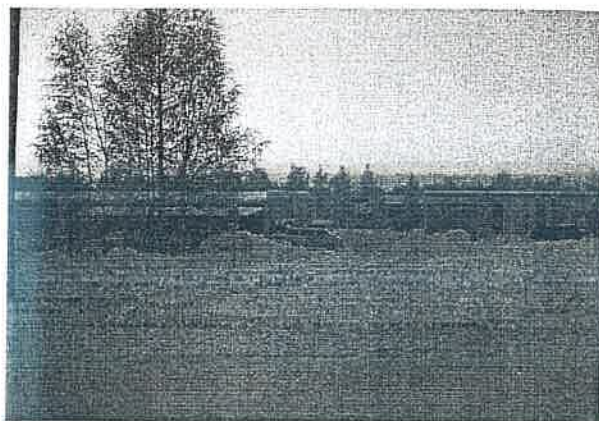
Isojakokartoissa vuodelta 1799-1801 ja 1802-04 mainitaan samat talot.

Nykytilanne:

Palomäki ja Läykki sijaitsevat vierekkäin ja Kamraati yksittäistilana. Talojen ympäristö on täyteen rakentunut, peltoja ym. ei enää ole. Alueelle on rakennettu sekä omakoti- ja rivitaloja sekä merkittävä määrä teollisuus- ja liiketilaa.

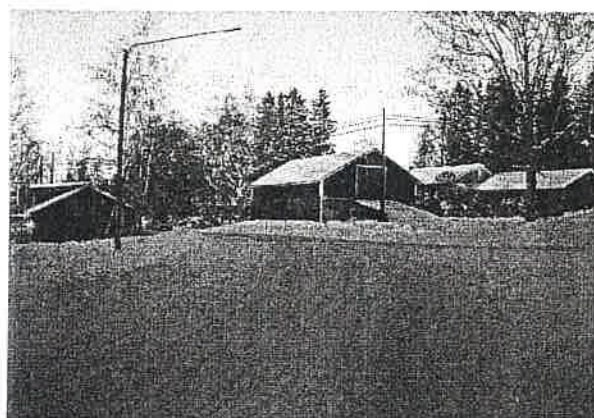
Näkymä Kamraatin tilalle etelästä.

Kamraatin länsipuolen teollisuus- ja liiketilaja.

Läykkäläntien näkymää etelästä Läykin tilalle.

Läykin tilaa vastapäätä sijaitsevaa rivitaloasutusta.

Lähteet: Alhonen, Papunen ja Sarkki-Isomaa; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640. Vammalan Kirjapaino Oy 1996.

Vappula Jorma; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia II 1641-1721. Vammalan kirjapaino Oy 1999.

LÄYKKÄLÄ
1. LÄYKKI

LIITE 1.

Asuinrakennus kuvattuna etelästä.

Kulmista viistetty kuisti koristeellisine ikkunoineen.

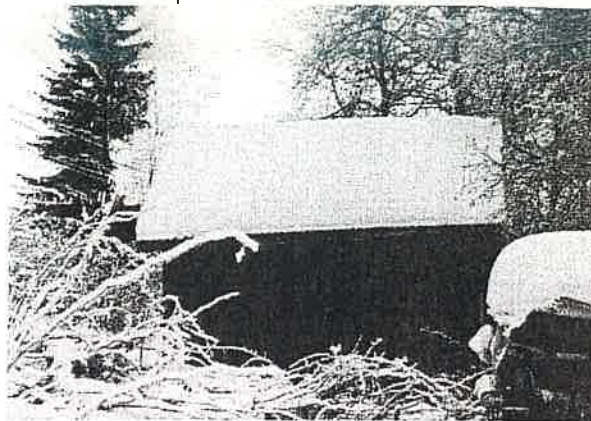
Aitta kuvattuna idästä.

Pihapiiri kuvattuna lounaasta.

Talouksrakennus kuvattuna pohjoisesta.

Todennäköisesti sauna kuvattuna luoteesta.

2. PALOMÄKI

Asuinrakennuksen idän puoleinen julkisivu.

Asuinrakennus lounaasta kuvattuna.

Navetta etelästä kuvattuna.

Aitta liiterin kulmalta kuvattuna.

Lautarakenteinen liiteri, jonka alla kivinen bunkkeri.

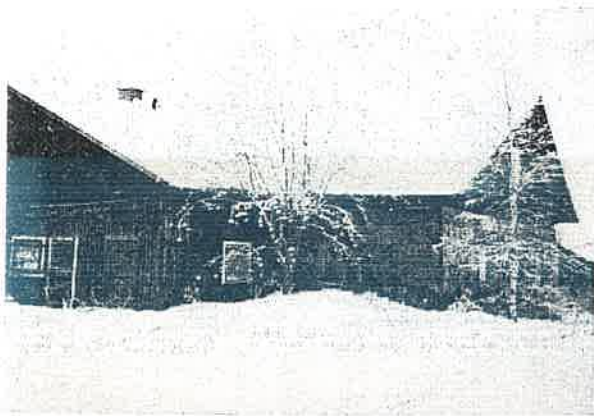
3. KAMRAATI

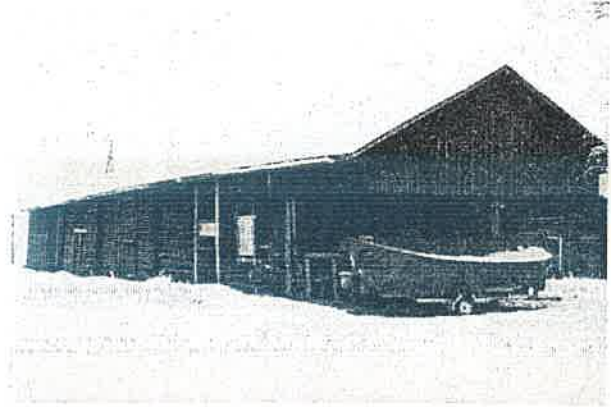
Pohjoisen puoleisen asuinrakennuksen etelän puoleinen julkisivu.

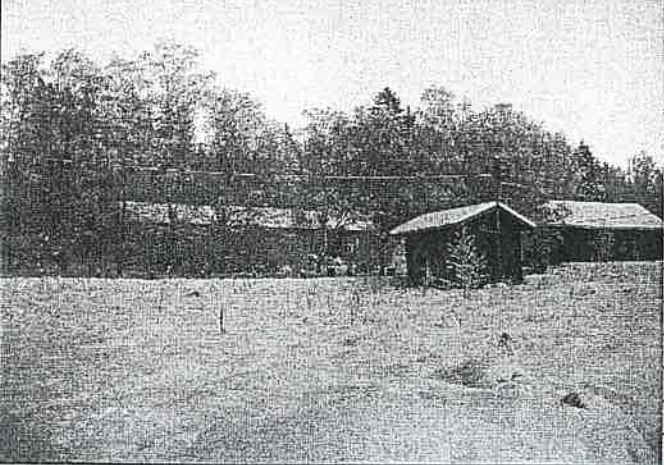
Pohjois-eteläsuuntaisen asuinrakennuksen lännen puoleinen julkisivu.

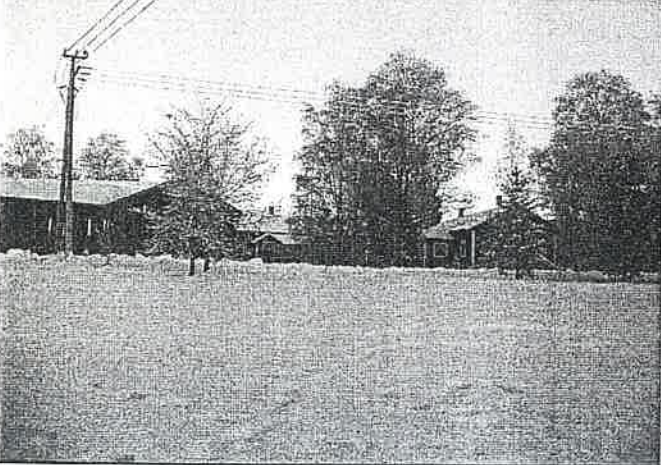
Navetta kuvattuna pihasta, koillisesta.

Talousrakennus kuvattuna koillisesta.

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 1.
1. Kohde	Läykki	
2. Kylä ja rekisterinumero	Läykkälä 1:77	
3. Osoite	Läykkäläntie 11, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Läykki Samuli	
5. Rakennusten kuvaus		
	Pihapiiriin kuuluu pitkä tien suuntainen asuinrakennus, kaksi talousrakennusta tontin laidalla pieni, tod.näk.sauna sekä tien toisella puolella aitta ja talousrakennus.	
	Asuinrakennus on peiterimalaudoitettu, väriältään keltainen. Keskellä rakennusta on kulmista viistetty kuisti. Kuisti on vaakalaudoitettu. Ikkunat ovat koko rakennuksessa alaosista kolmiosiset, yläosista pieniruutuiset. Talousrakennuksissa on häivähdys punamultaa.	
	Pihaa rajaa tien puolelta kivitolppien välissä oleva valkoinen lauta-aita. Laudat pystyssä.	
6. Rakennushistoria		
Tila on vanha kantatila, joka mainitaan jo vuoden 1540 maakirjassa.		
Päärakennuksen nykyasu on 1900-luvun vaihteesta.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin ominaispiirteensä säilyttänyttä rakennuskantaa.
Historiallinen	X	Historiallisesti merkittävä vanhana kantatilana todennäköisesti alkuperäisellä paikallaan.
Maisemallinen		
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet Pirkanmaan seutukaavaliitto, Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet 1990		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 4.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 2.
1. Kohde	Palomäki	
2. Kylä ja rekisterinumero	Läykkälä 6:62	
3. Osoite	Läykkäläntie 9, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Laine Jutta	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tilan rakennukset ovat Läykkäläntien itäpuolella. Pihapiiriin kuuluu tien suuntainen päärakennus, navetta ja muutama talousrakennus.	
	Asuinrakennus on punainen, jossa kuisti ja kattofrontoni keltaiset. Rakennus on peiterimalaudoitettu. Keskellä on suurikokoinen kuisti, jossa kaksi sisäänkäyntiä. Sisäänkäyntien välissä on useita ikkunoita. Ikkunoiden välissä on helmiponttipaneeli. Perustusena on lohkotut kivet. Navetta on osittain tiilestä, osittain puusta ja väriltään punainen. Talousrakennukset ovat punaisia.	
6. Rakennushistoria		
Tila on vanha kantatila. 22.11.1611 tila on saanut kartano-oikeudet.		
Asuinrakennus täyttää 111 vuotta 14.12.2002. Navetan tiilinen osa on rakennettu 1952-52. Vanhan osan iästä ei ole tietoa. Pihassa on lautarakenteinen liiteri, jonka alla on 1611 rakennettu kivibunkkeri. Liiterin takana on hirsinen aitta, jonka iästä ei ole tietoa. Mäen rinteessä, pihapiiristä jonkin matkan päässä on vanha sepän paja. (Inventointiajankohdasta johtuen, pajalla ei ole käyty)		
Kotiseudun perinneyhdistys ry:ltä tulleen faksin mukaan, he ovat vanhojen karttojen ja asiakirjojen joista ainakin osa on Venäjän vallan alaisia ja ilmeisesti rakentajien muistiinpanoihin perustuvia, perusteella havainneet, että Palomäessä on tiettävästi noin 1,5km maanalaisia käytäviä, joista ainakin yksi johtaa Kyrösjärveen. Lisäksi vanhan navetan alla on edelleen 1700-luvun lopun luolasto, joka päättyy vanhaan Palomäen sepän pajaan. Luolasto on hirsirakenteinen ja voi olla osittain sortunut. Lähihistoriasta v.1956 kodinsuojelujoukkojen päämajaksi oli valittu Palomäki. Uuden navetan siiloon oli vedetty hätäpuhelinverkosto.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Vanha kantatila, jonka lisäksi tilalla runsaasti muuta
Historiallinen	X	kulttuurihistoriallisesti merkittävää taustaa.
Maisemallinen	X	Eryteisesti asuinrakennuksen ominaispiirteet hyvin säilyneet.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet		9. Liitteet
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Laine Jutta Kotiseudun Perinneyhdisty ry/Jukka Uusitalon faksi		Mustavalkoiset valokuvat 11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 11.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 3.
1. Kohde	Kamraati	
2. Kylä ja rekisterinumero	Läykkälä 7-47-3	
3. Osoite	Palomäentie 10	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Kamrat Antti mm. Peräsintie 5, 39500 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
		Tila sijaitsee melko avoimella paikalla omakotitaloalueen ja teollisuusalueen tuntumassa. Pihapiiriin kuuluu kaksi kulmittain sijaitsevaa asuinrakennusta ja niiden lounaispuolella talousrakennukset.
		Molemmat asuinrakennukset ovat talonpoikaistyyllisiä punamullan värisiä paritupia. Pohjoisen puoleisessa on iso kuisti keskellä, jossa kaksi sisäänkäyntiä. Välissä on useita ikkunoita. Talo on peiterimalaudoitettu. Pohjois-eteläsuuntainen as.rakennus on hirsipinnalla. Keskellä on umpikuisti, jossa vaakalaudoitus. Eteläpäädyssä on kellari.
Lähinnä taloja oleva talousrakennuksen pohjoisosa on hirsipinnalla, eteläpää peiterimalaudoitettu, todennäköisesti puurunkoinen. Sen länsipuolella oleva navetta on kivistä, ylinen puusta.		
6. Rakennushistoria		
Tila on vanha kantatila. Talo on sijainnut 1700-luvulla Läykkälänlahden rannalla. Tuli tuhosi rakennukset ja uudet rakennukset tehtiin suunnilleen nykyisille paikoilleen.		
Pohjoisen puoleinen asuinrakennus on saman tyylinen kuin 111-vuotias Palomäen tilan päärakennus. Toinen asuinrakennus on todennäköisesti vielä vanhempi. Navetta on luultavimmin 1800-luvun lopusta.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Hyvin ominaispiirteensä säilyttänyttä rakennuskantaa.
Historiallinen	X	Historiallisesti merkittävä vanhana kantatilana.
Maisemallinen	X	Muodostaa oman maisemallisen kokonaisuuden ehjänä pihapiirinä.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet		9. Liitteet
Pirkanmaan seutukaavoitus, Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet 1990. Ikaalinen-Seura; Ikaalisten joulukuun 1993, s.24		Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät
		Pauliina Tiusanen 4.12.2002

SARKKILA

Historiaa:

Vuoden 1540 maakirja mainitsee Sarkkilan kylästä Paavo Laurinpoika Sarkin, joka viljeli kahden äyrin tilaa, kunnes sai lisämaata autioksi jääneestä Heikki Sarkin talosta. Niilo Sarkki omisti pienempää kylän kahdesta tilasta.

Maakirjoissa 1780-luvulla näkyviä talonnimiä ovat Isotalo ja Vähätalo, myöhemmin Sarkki.

Todennäköisesti talonnimet ovat olleet kuitenkin käytössä jo aiemmin.

Samat talot ovat isojakokartoissa vuosilta 1799-1801 ja 1802-1804.

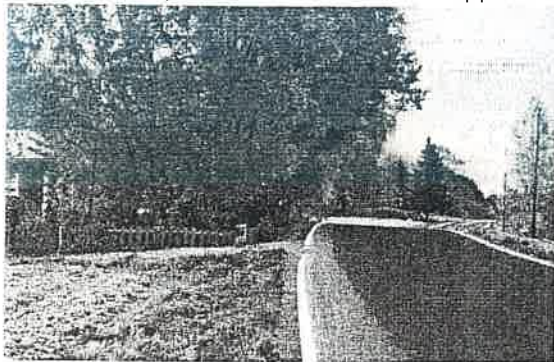
Vuoden 1904 henkikirjan mukaan on Isotalon talo jaettu 1. Vähätalo, viljelee Nikodemus Iisakinpoika 2. Isotalo, viljelee Edvin Mikonpoika, 3. Mäkelä, viljelee Juha Mäkelä ja 4. Ahtola, viljelee Kaarle Välimäki.

Isojakokartan perusteella, kylätontti näyttäisi olleen Isotalon talon kohdalla.

Nykytilanne:

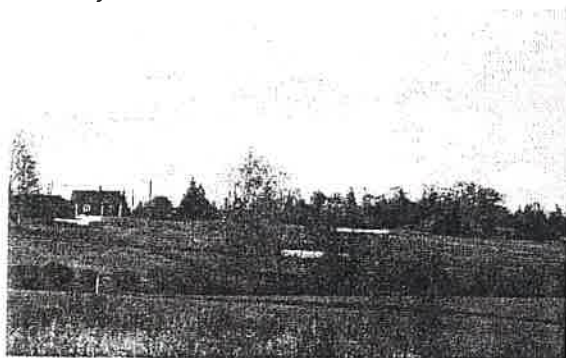
Maisema kiteytyy mutkittuvan Vanhan Tampereentien molemmin puolin pääosin metsäisenä, siellä täällä on pieniä viljelymaisia. Laajimmat peltoaukeat ovat Sarkkilanjärven ympärillä. Sen luoteispäässä maisema muuttuu taajamaläheiseksi ja asutus tihenee. Järven pohjoispuolella on Sarkki ja Ahtola. Isotalo on purettu yli 10 v. sitten, sen siirrettyä kaupungin omistukseen. Ahtolan länsipuolella on ollut vanha torppa-alue ja jotkut niistä ovat säilyttäneet melko hyvin luonteensa.

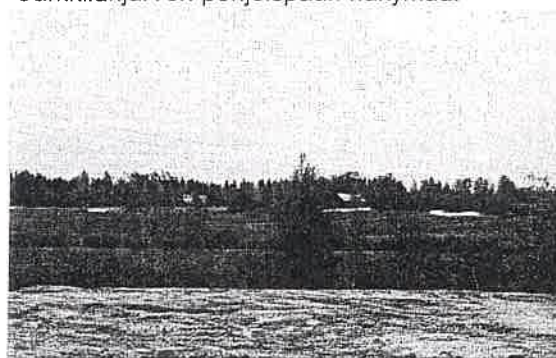
Tienäkymää Ahtolan kohdalta kaakkoon.

Sarkkilanjärven pohjoispään näkymää.

Näkymä torppa-alueelle Pirulantieltä kaakkoon.

Näkymä Sarkkilanjärven vesijättömaahan yli torppa-alue

Lähteet: Alhonen, Papunen ja Sarkki-Isomaa; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640. Vammalan Kirjapaino Oy 1996.

Vappula Jorma; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia II 1641-1721. Vammalan kirjapaino Oy 1999.

SARKKILA

LIITE 1.

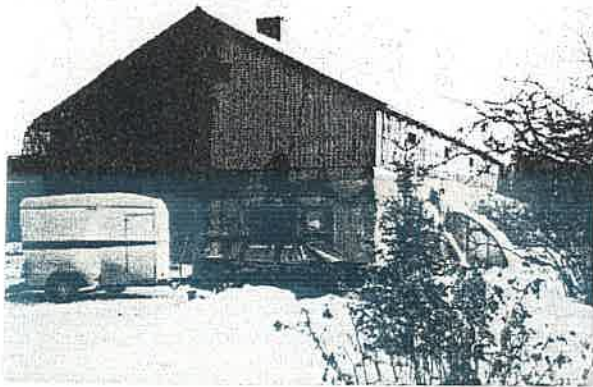
1. SARKKI

Asuinrakennuksen kaakon puoleinen julkisivu.

Piha-aitta lounaasta.

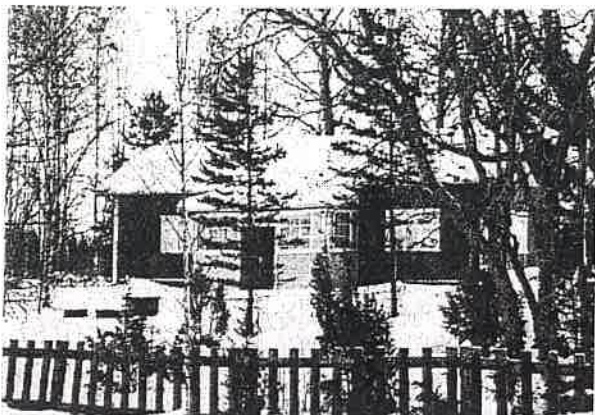

Navetan luoteispäätty.

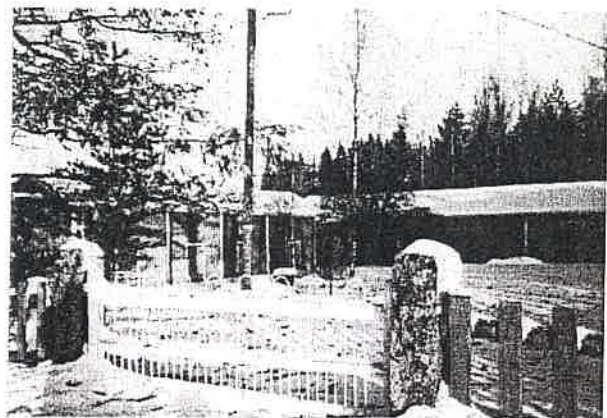

Mummonpirtti ja aitta kaakosta.

2. AHTOLA

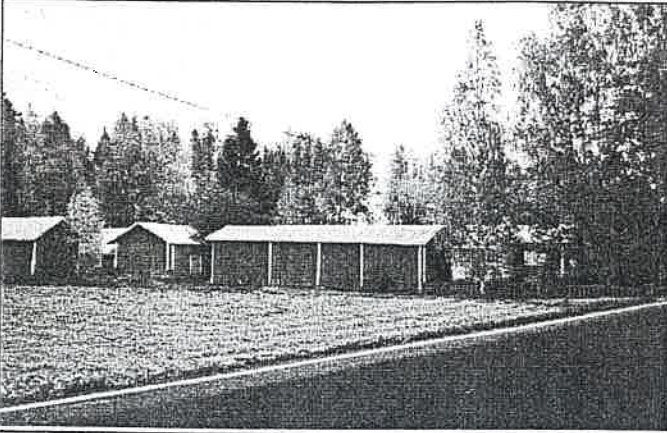

Asuinrakennuksen luoteen puoleinen julkisivu.

Talusrakennuksia etelästä kuvattuna.

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 1.
1. Kohde	Sarkki	
2. Kylä ja rekisterinumero	Sarkkila 2:82	
3. Osoite	Vanha Tampereentie 365	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Mäkelä Mika mm. Vikmanintie 22, 39500 Ikaalinen	
5. Rakennusten kuvaus		
	Tila sijaitsee yksittäistilana Vanhan Tampereentien vieressä, mutkan kohdalla mäen kumpareella.	
	Tien itäpuolella on asuinrakennus, navetta ja riviaitta, länsipuolella vilja-aitta ja entinen mummonpirtti.	
	Asuinrakennus on hirsirunkoinen ja peiterimalaudoitettu. Kuisti ja yläkerran osuus ovat keltaiset, muuten punainen.	
	Harmaakivisen navetan kaakkoispäässä on matala laajennus. Piha-aitassa on kaksi huonetta, vilja-aitta on kaksikerroksinen.	
	Mummonmökki on peiterimalaudoitettu ja väreiltään samanlainen kuin päärakennus.	
	6. Rakennushistoria	
Tila on vanha kantatila joka mainitaan jo vuoden 1540 maakirjassa. Talo on myös entinen sotilasvirkatalo. Edellinen asuinrakennus on ollut alempana lounaan puoleisella rinteellä. Se on poltettu kapinan aikaan ja uusi talo on siirretty Juhlimmäestä ja se on Hihklön entinen pirtti. Navetta on vanhempi ja siinä on näkyvissä kapinan aikaisia luodinreikiä. Navetan kivet on Kyrösjärven rannasta. Sitä on rakentanut joku muukin, mutta viimeistelijänä on ollut Silen. Mummonmökkiä peruskorjataan parhaillaan ja sieltä on löytynyt tiiliä, joiss on Aleksin Mäkelän signeeraus vuodelta 1919. Mökistä on purettu kuisti tien levennyksen takia.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Tilan rakennukset ovat maisemallisesti merkittävällä
Historiallinen	X	paikalla ja ne ovat hyvin säilyttäneet ominaispiirteensä.
Maisemallinen	X	Historiallisesti merkittävä vanhana kantatilana.
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Reijo ja rva Sarkki		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 4.12.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 2.
1. Kohde	Ahtola	
2. Kylä ja rekisterinumero	Sarkkila 1:86	
3. Osoite	Vanha Tampereentie 312	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Ahtola Vappu, Kortelahdenkatu 18 A, 33230 Tampere	
5. Rakennusten kuvaus		
	Rakennukset muodostavat yhdeltä sivulta avoimen umpipiikan Vanhan Tampereentien varrelle. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus ja nelisen talousrakennusta.	
	Asuinrakennus on muuten punainen ja peiterimalaudoitettu, mutta kuisti on keltainen ja vaakalaudoitettu. Ikkunat on vaihdettu yksiruutuisiin, ainoastaan kuistissa on vanhat. Talousrakennukset ovat punaisia.	
6. Rakennushistoria		
Vuoden 1904 henkikirjan mukaan Isotalo on jaettu neljään osaan ja yksi osa niistä on Ahtola.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Maisemallisesti erittäin merkittävällä paikalla
Historiallinen	X	sijaitseva lohkotila. Rakennuksissa sekä antikvaarisia
Maisemallinen	X	että tyypillisyyteen perustuvia arvoja.
ARVLUOKITUS	2	
8. Lähteet	9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat	
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet	11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 4.12.2002	

SAMMI

Historiaa:

Sammin kylän talot ovat olleet aivan Kilvakkalan kyljessä ja vaurautensa puolesta talot naapuriensa veroisia. Vuoden 1540 maakirjassa kylässä oli neljä viljelijää sillä Hahka oli hiljattain jaettu kahtia; Antti ja Lasse Hahka omistivat kumpikin puolet kantatilasta. Antin puolisko hävisi 1580-luvulla. Hiekka ja Änkö olivat kumpikin erämiestaloja. Hahkan tila on muuttunut osaksi Hiekkaa.

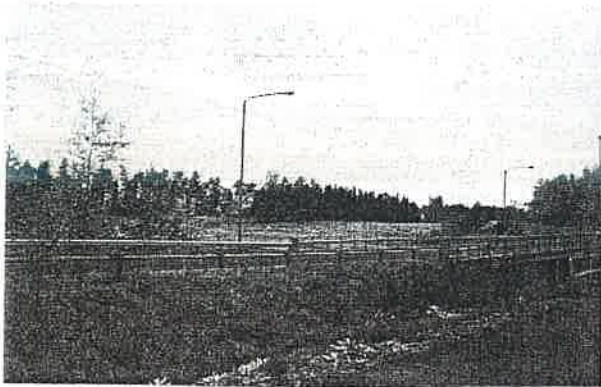
Kyrösjärveä on laskettu vuosina 1804 ja 1828-31, jolloin veden pinta laski 2.2,5m sekä 1860-luvulla, jolloin veden pinta laski vielä 2m. Sammin risteyksen ja sen ympärillä olevien peltojen kohdalla lainehti vesi ennen näitä laskuja. Kun vesi laski niin, että jäi kapea salmi, alettiin suunnitella ylitystä. Ensimmäinen silta valmistui 1896. 1800-luvun lopulla sillan pieleen valmistui höyrymeijeri.

Hiekan ja Änkön talot ovat olleet uusjakoon, vuoteen 1935 saakka, nykyisen Hiekan talon kohdalla. Tällöin Änkö siirrettiin nykyiselle paikalleen. Sillä kohdin on Kyrösjärveä laskettaessa 1800-luvulla ollut saari. Jämijärvelle vievä tie kulki Änkö kaakkoispuolelta peltojen poikki.

Maisema muuttui uuden kolmostien valmistuttua. Uusi silta salmen yli rakennettiin vuonna 1957 ja tielinjaus siirrettiin nykyiselle paikalle.

Nykytilanne:

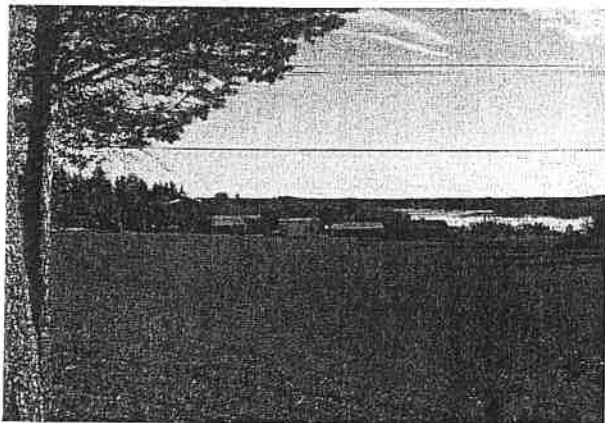
Hahkan tila kuuluu nykyisin Hiekkaan ja rakennuksia ei ole. Hiekka on alkuperäisellä paikallaan ja Änkö uusjaossa siirretyllä paikallaan. Kyrösjärven rannoilla on joitakin vapaa-ajan asuntoja, mutta muuten maisema on avointa viljelymaisemaa. Sillan pielessä entisen meijerin kohdalla on huoltoasema.

Uusi kolmostie ja Salmensillan eteläpuoli Änkölle päin.

Salmensillan pohjoispuolta.

Näkymä Kilvakkalan kylästä Hiekan yli Kyrösjärvelle.

Lähteet: Alhonen, Papunen ja Sarkki-Isomaa; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640. Vammalan Kirjapaino Oy 1996. Vappula Jorma; Ikaalisten entisen emäpitäjän historia II 1641-1721. Vammalan kirjapaino Oy 1999.

SAMMI

LIITE 1.

1. HIEKKA

Rapattu asuinrakennus lännestä.

Vanhempi asuinrakennus lounaasta.

Luhtiaitta lännestä.

Luhtiaitta idästä.

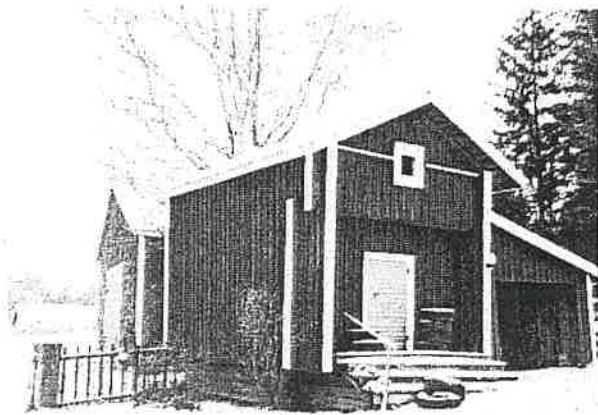
Rapattu asuinrakennus etelästä.

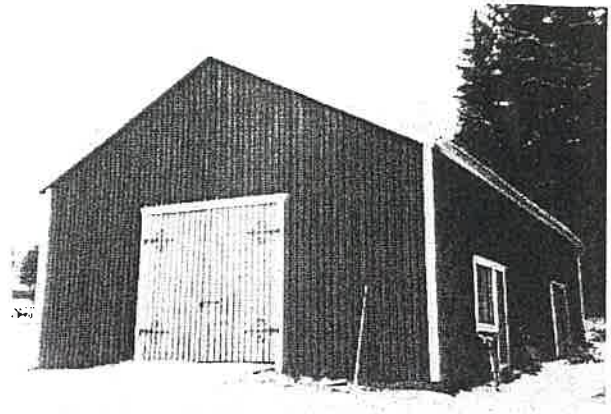
Vanhemman as.rak. kuistin pohjoisen puoleinen ikkuna.

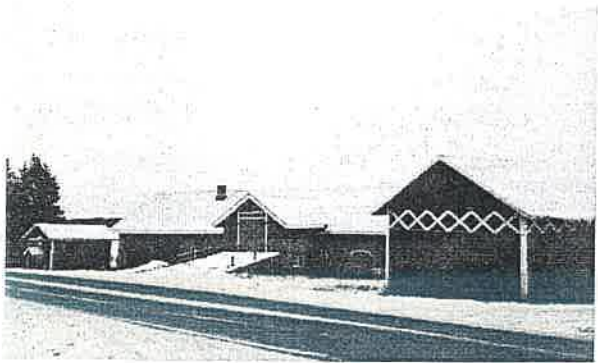
Miespiha lounaasta.

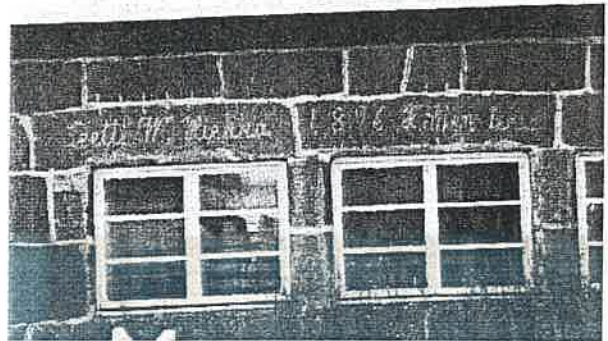
Talouksrakennuksia luhtiaitan luoteispuolelta.

Navetassa ja tässä rak. upeat taotut saranat.

Navetta ja muita rakennuksia tien eteläpuolelta.

Kivinavetan tekijän signeeraus.

2. ÄNKÖ

Asuinrakennus kuvattuna pihasta luoteesta.

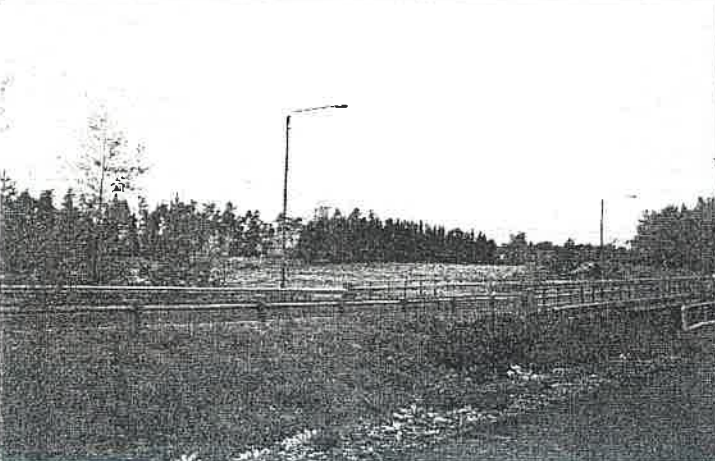
Aitta kuvattuna asuinrakennuksen kulmalta, koillisesta.

Navetan vanha osa, jossa nykyisin talli. Kuvattu luoteesta.

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 1.
1. Kohde	Hiekka	
2. Kylä ja rekisterinumero	Sammi 1:28	
3. Osoite	Hiekantie 2, 39530 Kilvakkala	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Hiekka Matti	
5. Rakennusten kuvaus		
	Jämijärventie kulkee pihapiirin rakennusten välistä. Pihapiirissä on kaikkiaan 12 rakennusta. Asuinrakennukset ovat tien pohjoispuolella ja esim. navetta eteläpuolella.	
	Asuinrakennukset ovat kulmittain toisiinsa nähden ja miespihan kolmannella sivulla on vellikellolla varustettu luhtiaitta.	
	Uudempi asuinrakennus on rapattu ja harmaa, vanhempi lautavuorattu punainen/keltainen. Miespihaa rajaa kivitoppien varassa oleva aita. Pihan länsipuolella on aita ja uusi konehalli. Navetta on harmaakivinen.	
	Taloussrakennukset ovat punaisia.	
6. Rakennushistoria		
Hiekan tila on Sammin vanha kantatila. Samalla huvulla se on ollut vuodesta 1733. Vanha, hirsirunkoinen asuinrakennus on vuodelta 1876. Sitä on alettu entisöidä 1990-luvulla.		
Uudempi asuinrakennus on vuodelta 1901. Runko on hirrestä, ulkoseinä on rapattu todennäköisesti peruskorjauksen yhteydessä, joka on valmistunut vuonna 1953.		
Kivinavetta on vuodelta 1876.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen	X	Erittäin hienon kokonaisuuden muodostava kantatila
Historiallinen	X	alkuperäisellä paikallaan.
Maisemallinen	X	
ARVOLUOKITUS	1	
8. Lähteet Kotiseutukokoelmat; Kotiseutumme Ikaalinen-Kihniö-Kuru-Parkano 1999-2000		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet		11. Lomakkeen täyttäjät Pauliina Tiusanen 20.11.2002

RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		Kohdenumero 2.
1. Kohde	Änkö	
2. Kylä ja rekisterinumero	Sammi 2:66	
3. Osoite	Kolmostie 673/13, 39500 Ikaalinen	
4. Omistaja ja omistajan osoite	Änkö Sari	
5. Rakennusten kuvaus		
		Tila sijaitsee Vaasantien tuntumassa, avoimen vileilymaiseman reuna-alueella. Pihapiiriin kuuluvat asuinrakennus, aitta, navetta ja konehalli.
		Asuinrakennus on rapattu ja väriltään harmaa. Ikkunat ovat 6-ruutuiset ja valkoiset. Satulakaton katteena on tiili. Umpikuistin päällä on katon puhkaiseva pulpettikattoinen, ikkunallinen kerros. Navetta on peiterimalaudoitettu ja punainen. 2 huoneen aitta on punainen, ovet ja solan aita valkoiset.
6. Rakennushistoria		
Änkö on Sammin kylän kantatila, joka on uusjaossa, 1935, siirretty tälle paikalle Hiekan kantatilan vierestä. Ensin on rakennettu navetta 1936, jossa asuttiin kun päärakennusta rakennettiin.		
Asuinrakennus on valmistunut noin 1937.		Asuinrakennus
on hirsirunkoinen ja ollut alun perin peiterimalaudoitettu. Rappaus on tehty noin 1948. Laudan päälle on laitettu kaljapullon korkit ja terasverkko, jonka päälle taas rappaus. Samaan aikaan on vaihdettu päreen tilalle tiili ja poistettu katolta neljä lunetti-ikkunaa. Nykyinen tiilikate on laitettu 2001.		
Sisäpuolelle on tehty remonttia 1980-luvulla.		
Navettaa on remontoitu 1998-99 ja 2000-01. Pellon reunasta on kivinen perunakellari.		
Paikka, jolle Änkö on siirretty, on 1800-luvulla, kun Kyröskoskea laskettiin, oliut saari, Ängöi eli Niittysaari.		
7. Luettelointiperuste		
Rakennushistoriallinen		Maisemallisesti näkyvällä paikalla sijaitseva tila.
Historiallinen	X	Rakennukset näkyvät mm. Vaasantielle ja Kyrösjärvelle.
Maisemallinen	X	Vanha kantatila, joka siirretty tälle paikalle
ARVOLUOKITUS	2	uusjaossa.
8. Lähteet		9. Liitteet Mustavalkoiset valokuvat
10. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Änkö Esko		11. Lomakkeen täyttäjä Pauliina Tiusanen 20.11.2002